

**Товариство з обмеженою відповідальністю
«ЛЕМТРАНС»**

**Консолідована фінансова звітність за МСФЗ
та звіт незалежного аудитора**

31 грудня 2020 року

Зміст

ЗВІТ НЕЗАЛЕЖНОГО АУДИТОРА

КОНСОЛІДОВАНА ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ

Консолідований баланс.....	1
Консолідований звіт про фінансові результати	2
Консолідований звіт про інший сукупний дохід.....	3
Консолідований звіт про рух грошових коштів.....	4
Консолідований звіт про зміни капіталу	5

Примітки до консолідованої фінансової звітності

1	ТОВ «Лемтранс» та його діяльність.....	6
2	Умови, у яких працює Група	6
3	Управління капіталом.....	8
4	Основні принципи облікової політики.....	8
5	Основні бухгалтерські оцінки та судження при застосуванні облікової політики	22
6	Застосування нових або змінених стандартів та інтерпретацій.....	23
7	Нові положення бухгалтерського обліку	24
8	Інформація за сегментами.....	24
9	Неконтрольовані частки участі	26
10	Розрахунки та операції з пов'язаними сторонами.....	27
11	Основні засоби та активи з права користування	28
12	Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом.....	31
13	Фінансові інвестиції	33
14	Запаси	34
15	Дебіторська заборгованість за основною діяльністю та інша дебіторська заборгованість	35
16	Грошові кошти та їх еквіваленти	37
17	Інші зобов'язання з оренди	38
18	Позикові кошти та інші фінансові зобов'язання.....	38
19	Кредиторська заборгованість за основною діяльністю та інша кредиторська заборгованість	43
20	Виручка.....	44
21	Види витрат.....	44
22	Курсові різниці.....	45
23	Інші доходи та витрати, чиста сума.....	45
24	Фінансові доходи	45
25	Фінансові витрати	46
26	Податок на прибуток	46
27	Умовні та інші зобов'язання та операційні ризики.....	48
28	Об'єднання бізнесу.....	49
29	Управління фінансовими ризиками.....	50
30	Справедлива вартість фінансових інструментів та представлення фінансових інструментів за категоріями оцінки	53
31	Події після звітної дати.....	54

Звіт незалежного аудитора

Учаснику Товариства з обмеженою відповідальністю «Лемтранс»

Звіт про аудит консолідованої фінансової звітності

Наша думка

На нашу думку, консолідована фінансова звітність відображає достовірно, в усіх суттєвих аспектах, консолідований фінансовий стан Товариства з обмеженою відповідальністю «Лемтранс» (далі - Компанія) та його дочірніх підприємств (далі - Група) станом на 31 грудня 2020 року та консолідовані фінансові результати та консолідований рух грошових коштів Групи за рік, що закінчився на вказану дату, відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) і відповідає, в усіх суттєвих аспектах, вимогам Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо фінансової звітності.

Наш звіт аудитора відповідає нашому додатковому звіту для Наглядової Ради від 17 травня 2021 року.

Предмет аудиту

Консолідована фінансова звітність Групи включає:

- консолідований баланс станом на 31 грудня 2020 року;
- консолідований звіт про фінансові результати за рік, що закінчився на вказану дату;
- консолідований звіт про інший сукупний дохід за рік, що закінчився на вказану дату;
- консолідований звіт про рух грошових коштів за рік, що закінчився на вказану дату;
- консолідований звіт про зміни капіталу за рік, що закінчився на вказану дату; та
- примітки до консолідованої фінансової звітності, які включають опис основних принципів облікової політики та іншу пояснювальну інформацію.

Основа для думки

Ми провели аудит відповідно до Міжнародних стандартів аудиту (МСА). Наша відповідальність відповідно до цих стандартів описана далі у розділі «Відповідальність аудитора за аудит консолідованої фінансової звітності» нашого звіту.

Ми вважаємо, що отримані нами аудиторські докази є достатніми і прийнятними для використання їх як основи для нашої думки.

Незалежність

Ми є незалежними по відношенню до Групи відповідно до Міжнародного кодексу етики для професійних бухгалтерів (у тому числі Міжнародних стандартів незалежності) Ради з Міжнародних стандартів етики для бухгалтерів (Кодекс РМСЕБ) та етичних вимог Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», які стосуються нашого аудиту консолідованої фінансової звітності в Україні. Ми виконали наші інші етичні обов'язки відповідно до цих вимог і Кодексу РМСЕБ.

Відповідно до всієї наявної у нас інформації, ми заявляємо, що ми не надавали неаудиторських послуг, які заборонені частиною 4 статті 6 Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність».

Ключові питання аудиту

Ключові питання аудиту - це питання, які, на нашу професійну думку, мали найбільше значення для нашого аудиту консолідованої фінансової звітності за поточний період. Ці питання були розглянуті у контексті нашого аудиту консолідованої фінансової звітності в цілому та при формуванні нашої думки про цю звітність, і ми не висловлюємо окремої думки з цих питань.

Ключове питання аудиту

Оцінка знецінення основних засобів та активів з права користування

Як зазначено в Примітці 11, протягом 2020 року спостерігався профіцит напіввагонів на ринку перевезень, зокрема за рахунок часткового скорочення пасажирських перевезень у зв'язку з карантинними обмеженнями, що сприяло зменшенню терміну обігу вантажних вагонів. Це у свою чергу призвело до зменшення ринкової ставки плати за використання вантажних вагонів.

В результаті описаних вище факторів управлінський персонал встановив, що станом на 31 грудня 2020 року спостерігалися показники зменшення корисності основних засобів та активів з права користування – напіввагонів та вагонів-хоперів. Отже, управлінський персонал здійснив тест на економічне знецінення станом на 31 грудня 2020 року, використовуючи метод на основі теперішньої вартості для оцінки вартості при використанні.

Група визнала загальне знецінення основних засобів та активів з права користування у 2020 році у сумі 1 306 759 тисяч гривень, в тому числі визнаних у складі витрат на суму 322 082 тисячі гривень та в іншому сукупному доході на 984 677 тисяч гривень.

Ми зосередили свою увагу на цій області у зв'язку з її суттєвістю для консолідованої фінансової звітності, а також тому, що вона потребує низки управлінських суджень та оцінок.

У Примітці 11 наведено детальну інформацію та істотні судження, використані при оцінці знецінення основних засобів та активів з права користування.

Які аудиторські процедури були виконані стосовно ключового питання аудиту

Ми виконали наступні процедури:

- оцінили та перевірили ключові входні параметри, використані управлінським персоналом у процесі проведення оцінки знецінення основних засобів та активів з права користування, а саме:

- очікуваний строк корисного використання рухомого складу станом на дату оцінки;
- середньорічний дохід на один вагон, базуючись на ринкових історичних показниках за останні 4-5 роки та його довгостроковий прогноз, враховуючи індекс споживчих цін;
- правильність прогнозних даних щодо циклічності проведення ремонтів вантажних вагонів та вартості ремонтних робіт, базуючись на тестуванні відповідних документів;
- розрахунок ставки дисконтування та відповідність умовам, що спостерігаються на ринку з залученням наших експертів з оцінки;
- відповідність робочого парку вагонів, включаючи простої та списання вагонів, базуючись на терміні корисного використання вагонів.

- перевірили математичну точність та методологію розрахунків знецінення;

- перевірили правильність розподілення суми знецінення між витратами в періоді та в складі резерву переоцінки;

- оцінили достатність та коректність відповідного розкриття інформації у консолідованій фінансовій звітності.

Пояснювальний параграф – підготовка консолідованої фінансової звітності у в єдиному електронному форматі (iXBRL)

Відповідно до чинного законодавства станом на дату цього аудиторського звіту консолідована фінансова звітність Групи повинна бути складена в єдиному електронному форматі (iXBRL). Як описано у Примітці 4 до консолідованої фінансової звітності, станом на дату цього аудиторського звіту управлінський персонал Групи не мав можливості підготувати пакет звітності у форматі iXBRL внаслідок обставин, описаних у цій Примітці, та планує підготувати і подати цей пакет звітності протягом 2021 року. Наша думка не є модифікованою щодо цього питання.

Інша інформація, включаючи консолідований звіт про управління

Управлінський персонал несе відповідальність за іншу інформацію. Інша інформація включає консолідований звіт про управління (але не включає консолідовану фінансову звітність та наш звіт аудитора щодо цієї консолідованої фінансової звітності), які ми отримали до дати випуску цього звіту аудитора.

Наша думка щодо консолідованої фінансової звітності не поширюється на іншу інформацію, включаючи консолідований звіт про управління.

У зв'язку з проведенням нами аудиту консолідованої фінансової звітності наш обов'язок полягає в ознайомленні із іншою інформацією та у розгляді питання про те, чи наявні суттєві невідповідності між іншою інформацією та консолідованою фінансовою звітністю або нашими знаннями, одержаними в ході аудиту, та чи не містить інша інформація інших можливих суттєвих викривлень.

На нашу думку, за результатами проведеної нами роботи у ході аудиту інформація, наведена в консолідованому звіті про управління за фінансовий рік, за який підготовлена консолідована фінансова звітність, відповідає консолідованій фінансовій звітності.

Крім того, виходячи з нашого знання та розуміння суб'єкта господарювання та його середовища, отриманих у ході аудиту, ми зобов'язані повідомляти про факт виявлення суттєвих викривлень у консолідованому звіті про управління та іншій інформації, які ми отримали до дати цього аудиторського звіту. Ми не маємо що повідомити у цьому зв'язку.

Відповідальність управлінського персоналу за консолідовану фінансову звітність

Управлінський персонал несе відповідальність за складання і достовірне подання консолідованої фінансової звітності відповідно до МСФЗ та вимог Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо фінансової звітності, а також за такий внутрішній контроль, який управлінський персонал визначає потрібним для того, щоб забезпечити складання консолідованої фінансової звітності, що не містить суттєвих викривлень внаслідок шахрайства або помилки.

При складанні консолідованої фінансової звітності управлінський персонал несе відповідальність за оцінку здатності Групи продовжувати безперервну діяльність, за розкриття у відповідних випадках відомостей, що стосуються безперервної діяльності, та за складання звітності на основі припущення про подальшу безперервну діяльність, крім випадків, коли управлінський персонал має намір ліквідувати Групу або припинити її діяльність, або коли в нього відсутня жодна реальна альтернатива, крім ліквідації або припинення діяльності.

Відповідальність аудитора за аудит консолідованої фінансової звітності

Наша мета полягає в отриманні обґрунтованої впевненості у тому, що консолідована фінансова звітність у цілому не містить суттєвих викривлень внаслідок шахрайства або помилки, та у випуску аудиторського звіту, що містить нашу думку. Обґрунтована впевненість є високим рівнем впевненості, але не є гарантією того, що аудит, проведений відповідно до МСА, завжди виявляє суттєві викривлення за їх наявності. Викривлення можуть виникати внаслідок шахрайства або помилки і вважаються суттєвими,

якщо можна обґрунтовано очікувати, що окремо чи в сукупності вони вплинуть на економічні рішення користувачів, які приймаються на основі цієї консолідованої фінансової звітності.

У ході аудиту, що проводиться відповідно до МСА, ми застосовуємо професійне судження та зберігаємо професійний скептицизм протягом всього аудиту. Крім того, ми виконуємо наступне:

- виявляємо та оцінюємо ризики суттєвого викривлення консолідованої фінансової звітності внаслідок шахрайства або помилки; розробляємо та виконуємо аудиторські процедури у відповідь на ці ризики; отримуємо аудиторські докази, які є належними та достатніми і надають підстави для висловлення нашої думки. Ризик невиявлення суттєвого викривлення в результаті шахрайства є вищим, ніж ризик невиявлення суттєвого викривлення в результаті помилки, оскільки шахрайські дії можуть включати змову, підробку, навмисний пропуск, викривлене подання інформації та дії в обхід системи внутрішнього контролю;
- отримуємо розуміння системи внутрішнього контролю, що стосується аудиту, з метою розробки аудиторських процедур, які відповідають обставинам, а не з метою висловлення думки щодо ефективності внутрішнього контролю Групи;
- оцінюємо належний характер застосованої облікової політики та обґрунтованість бухгалтерських оцінок і відповідного розкриття інформації, підготовленої управлінським персоналом;
- робимо висновок про правомірність застосування управлінським персоналом припущення про безперервність діяльності та на основі отриманих аудиторських доказів - висновок про наявність суттєвої невизначеності у зв'язку з подіями або умовами, які можуть викликати значні сумніви у спроможності Групи продовжувати свою діяльність на безперервній основі. Якщо ми дійшли висновку про наявність суттєвої невизначеності, ми повинні привернути увагу у нашому аудиторському звіті до відповідного розкриття інформації у консолідованій фінансовій звітності або, якщо таке розкриття є неналежним, модифікувати нашу думку. Наші висновки ґрунтуються на аудиторських доказах, отриманих до дати нашого звіту аудитора. Проте майбутні події або умови можуть призвести до того, що Група втратить здатність продовжувати свою діяльність на безперервній основі;
- проводимо оцінку подання консолідованої фінансової звітності в цілому, її структури та змісту, включаючи розкриття інформації, а також того, чи розкриває консолідована фінансова звітність операції та події, покладені в її основу, так, щоб було забезпечено їхнє достовірне подання;
- отримуємо достатні прийнятні аудиторські докази щодо фінансової інформації суб'єктів господарювання або напрямків господарської діяльності у складі Групи для висловлення думки про консолідовану фінансову звітність. Ми відповідаємо за спрямування, нагляд та проведення аудиту Групи. Ми одноосібно відповідаємо за нашу аудиторську думку.

Ми здійснюємо інформаційну взаємодію з особами, відповідальними за корпоративне управління повідомляючи їм, серед іншого, про запланований обсяг та строки аудиту, а також про суттєві зауваження за результатами аудиту, у тому числі про значні недоліки системи внутрішнього контролю, які ми виявляємо у ході аудиту.

Крім того, ми надаємо особам, відповідальними за корпоративне управління заяву про те, що ми дотримались усіх відповідних етичних вимог до незалежності, та поінформували цих осіб про всі взаємовідносини та інші питання, які можна обґрунтовано вважати такими, що мають вплив на незалежність аудитора, і, якщо потрібно, про заходи вжиті для усунення загроз, або застосовані застережні заходи.

Із тих питань, про які ми повідомили осіб, відповідальних за корпоративне управління, ми визначаємо питання, які були найбільш значущими для аудиту консолідованої фінансової звітності за поточний період і, відповідно, є ключовими питаннями аудиту. Ми описуємо ці питання у нашому аудиторському звіті, крім випадків, коли оприлюднення інформації про ці питання заборонене законом чи нормативними актами, або коли у надзвичайно рідкісних випадках ми доходимо висновку про те, що інформація про будь-яке питання не повинна бути повідомлена у нашому звіті, оскільки можливо обґрунтовано передбачити, що негативні наслідки повідомлення такої інформації перевищать суспільно значиму користь від її повідомлення.

Звіт про інші правові та регуляторні вимоги

Призначення аудитора

Ми вперше були призначені аудиторами Компанії як компанії суспільного інтересу рішенням Учасника Компанії 5 грудня 2019 року. Наше призначення було поновлено 29 жовтня 2020 року рішенням Наглядової Ради. Загальна тривалість виконання аудиторського завдання без перерв з урахуванням продовження повноважень, які мали місце, та повторних призначень складає два роки.

Ключовий партнер з аудиту, відповідальний за завдання з аудиту, за результатами якого випущено цей звіт незалежного аудитора, Вихованець Максим Володимирович.

ТОВ АФ «ПрайсвотерхаусКуперс (Аудит)»

Вихованець Максим Володимирович

Номер реєстрації у Реєстрі аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності 0152

Номер реєстрації у Реєстрі аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності 101814

Оригінал завірено Максимом Володимировичем Вихованцем.

м. Київ, Україна

21 травня 2021 року

ТОВ «Лемтранс»
Консолідований баланс
Усі суми наведені у тисячах гривень

	Прим.	31 грудня 2020 р.	31 грудня 2019 р.
АКТИВИ			
Необоротні активи			
Основні засоби	11	8 350 756	10 692 387
Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом	12	542	5 843
Відстрочений податковий актив	26	4 677	6 044
Фінансові інвестиції	13	586	3 429
Інші необоротні активи		13 237	7 565
Всього необоротних активів		8 369 798	10 715 268
Оборотні активи			
Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом	12	1 491	2 706
Товарно-матеріальні запаси	14	211 675	212 122
Передоплати з податку на прибуток		96 280	6 916
Дебіторська заборгованість за основною діяльністю та інша дебіторська заборгованість	15	888 345	1 161 602
Фінансові інвестиції	13	368 382	290 170
Грошові кошти та їх еквіваленти	16	1 794 419	284 560
Всього оборотних активів		3 360 592	1 958 076
Необоротні активи, утримувані для продажу (або групи вибуття)		56 387	-
ВСЬОГО АКТИВІВ		11 786 777	12 673 344
КАПІТАЛ			
Неконтрольовані частки участі		681 978	740 678
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Довгострокові зобов'язання			
Позикові кошти та інші фінансові зобов'язання ¹	18	7 196 445	7 983 079
Відстрочені податкові зобов'язання	26	426 921	742 618
Всього довгострокових зобов'язань		7 623 366	8 725 697
Поточні зобов'язання			
Інші зобов'язання з оренди	17	518 824	434 629
Позикові кошти та інші фінансові зобов'язання	18	2 172 157	2 277 349
Податок на прибуток до сплати		7 188	40 071
Кредиторська заборгованість за основною діяльністю та інша кредиторська заборгованість	19	771 480	454 920
Всього поточних зобов'язань		3 469 649	3 206 969
Зобов'язання групи вибуття, класифікованої як утримувана для продажу		11 784	-
ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ		11 104 799	11 932 666
ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ТА КАПІТАЛУ		11 786 777	12 673 344

Оригінал підписано та затверджено до випуску від імені керівництва ТОВ «Лемтранс» 21 травня 2021 року:

Мезенцев Володимир, Генеральний директор

Какурін Руслан, Фінансовий директор

Романова Оксана, Головний бухгалтер

¹ Згідно зі статтею 24 Закону України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» учасник товариства має право вийти з товариства та одержати ринкову вартість своєї частки у статутному капіталі товариства. Оскільки товариство зобов'язане сплатити учаснику вартість його частки, якщо він скористається своїм правом виходу, і товариство не може запобігти цьому, то відповідно до визначень у МСБО 32 "Фінансові інструменти: подання" чисті активи товариства з обмеженою відповідальністю є фінансовим зобов'язанням, а не інструментом власного капіталу. Відповідно, для цілей консолідованої фінансової звітності ТОВ «Лемтранс» за МСФЗ його чисті активи є зобов'язанням, а не інструментом власного капіталу, та згідно з МСБО 32 класифікуються у фінансовій звітності як "Довгострокові зобов'язання" (Примітка 18, розділ а)).

ТОВ «Лемтранс»
Консолідований звіт про фінансові результати
 Усі суми наведені у тисячах гривень

	Прим.	2020 рік	2019 рік
Виручка	20	14 593 748	13 949 681
Собівартість реалізації	21	(12 735 341)	(10 647 915)
Валовий прибуток		1 858 407	3 301 766
Витрати на реалізацію	21	(420)	(8 567)
Загальні та адміністративні витрати	21	(293 303)	(337 558)
Операційні курсові різниці	22	45 897	(123 913)
Інші доходи та витрати, чиста сума	23	(162 274)	64 299
Прибуток від основної діяльності		1 448 307	2 896 027
Фінансові доходи ¹	24	404 358	89 969
Неопераційні курсові різниці	22	(101 716)	145 140
Фінансові витрати ¹	25	(189 054)	(924 570)
Фінансова допомога, яка не підлягає поверненню	10	(751 300)	(1 753 040)
Прибуток до оподаткування		810 595	453 526
Витрати з податку на прибуток	26	(35 776)	(393 169)
Прибуток²		774 819	60 357
Належить:			
Учасникам Компанії		774 274	-
Неконтролюючим акціонерам		545	60 357

¹ Фінансові доходи та фінансові витрати включають суми переоцінки чистих активів, які належать учасникам Компанії (Примітки 24 та 25).

² Прибуток являє собою фінансовий результат з урахуванням сум переоцінки чистих активів, які належать учасникам Компанії. Зміну в чистих активах Групи від діяльності за рік (аналогічно чистому прибутку) розкрито у Примітці 18, розділ а).

ТОВ «Лемтранс»
Консолідований звіт про інший сукупний дохід
 Усі суми наведені у тисячах гривень

	Прим.	2020 рік	2019 рік
Прибуток		774 819	60 357
Інший сукупний дохід			
<i>Статті, які не будуть рекласифіковані у прибуток чи збиток:</i>			
Зменшення корисності (знецінення) основних засобів	11	(984 677)	-
Податок на прибуток, що стосується компонентів іншого сукупного доходу		177 242	-
Всього інший сукупний дохід		(807 435)	-
Всього сукупний дохід		(32 616)	60 357
Належить:			
Учасникам Компанії		-	-
Неконтролюючим акціонерам		(32 616)	60 357

ТОВ «Лемтранс»
Консолідований звіт про рух грошових коштів
 Усі суми наведені у тисячах гривень

	Прим.	2020 рік	2019 рік
Грошові потоки від операційної діяльності			
Прибуток до оподаткування		810 595	453 526
Коригування на:			
Знос основних засобів та амортизацію нематеріальних активів	21	917 929	815 027
Фінансову допомогу, яка не підлягає поверненню	10	751 300	1 753 040
Знос активів з права користування	21	450 752	470 995
Збиток від зменшення корисності (знецінення) основних засобів та активів з права користування	21	322 082	521
Фінансові витрати	25	189 054	924 570
Знецінення/(сторно) знецінення дебіторської заборгованості за фінансовим лізингом, чиста сума	23	109 819	(99 060)
Неопераційні курсові різниці	22	101 716	(145 140)
Знецінення/(сторно) знецінення дебіторської заборгованості за основною діяльністю та іншої дебіторської заборгованості, чиста сума	23	8 099	(119 531)
Фінансові доходи	24	(404 358)	(89 969)
Інші доходи та витрати, чиста сума		(15 692)	24 925
Грошові потоки від операційної діяльності до змін оборотного капіталу		3 241 296	3 988 904
Зміни:			
Кредиторська заборгованість за основною діяльністю та інша кредиторська заборгованість		352 423	103 720
Дебіторська заборгованість за основною діяльністю та інша дебіторська заборгованість		230 059	32 505
Товарно-матеріальні запаси		1 165	(56 052)
Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом		(60 908)	8 564
Інші зобов'язання з оренди		-	(5 856)
Грошові кошти, отримані від основної діяльності		3 764 035	4 071 785
Проценти отримані		65 540	69 778
Проценти сплачені		(140 291)	(228 889)
Сплачений податок на прибуток		(295 474)	(183 493)
Чисті грошові кошти, отримані від операційної діяльності		3 393 810	3 729 181
Грошові потоки від інвестиційної діяльності			
Погашені депозити		1 627 764	1 389 659
Надходження від пред'явлення депозитних сертифікатів до оплати або їх продажу		497 046	1 619 593
Надходження від продажу основних засобів		30 593	32 046
Надходження фінансової допомоги, що підлягає поверненню, чиста сума		5 564	300 910
Придбання нематеріальних активів		(1 671)	(1 005)
Придбання дочірніх підприємств, за вирахуванням отриманих грошових коштів	1, 28	(22 337)	-
Придбання основних засобів		(137 901)	(1 407 285)
Придбання депозитних сертифікатів		(497 000)	(845 849)
Розміщені депозити		(1 597 322)	(1 223 093)
Чисті грошові кошти, використані в інвестиційній діяльності		(95 264)	(135 024)
Грошові потоки від фінансової діяльності			
Надходження від позикових коштів та інших фінансових зобов'язань		49 216	43 548
Дивіденди, виплачені неконтролюючим акціонерам		(26 109)	(37 333)
Погашення фінансової допомоги, що підлягає поверненню, чиста сума		(219 124)	(1 097 727)
Фінансова допомога, яка не підлягає поверненню		(751 300)	(1 753 040)
Погашення позикових коштів та інших фінансових зобов'язань		(834 356)	(790 136)
Дивіденди, виплачені учаснику, включаючи податок на репатріацію		-	(90 518)
Чисті грошові кошти, використані у фінансовій діяльності		(1 781 673)	(3 725 206)
Чисте збільшення/(зменшення) грошових коштів та їх еквівалентів		1 516 873	(131 049)
Грошові кошти та їх еквіваленти на початок року		284 560	415 225
Зміна резерву під очікувані кредитні збитки від грошових коштів та їх еквівалентів за період		(8 339)	1 498
Курсові прибутки/(збитки) від грошових коштів та їх еквівалентів		1 325	(1 114)
Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець року		1 794 419	284 560

Примітки, що додаються, є невід'ємною частиною цієї консолідованої фінансової звітності.

ТОВ «Лемтранс»
Консолідований звіт про зміни капіталу
 Усі суми наведені у тисячах гривень

	Належить учасникам ¹			Неконтрольовані частки участі	Всього
	Резерв переоцінки	Накопичена переоцінка за вирахуванням резерву переоцінки	Всього		
Залишок на 1 січня 2019 р.	3 380 037	(3 380 037)	-	715 304	715 304
Прибуток	-	-	-	60 357	60 357
Інший сукупний дохід	-	-	-	-	-
Всього сукупний дохід	-	-	-	60 357	60 357
Реалізований резерв переоцінки	(407 306)	407 306	-	-	-
Ефект консолідації	1	(1)	-	2 350	2 350
Дивіденди, виплачені неконтролюючим акціонерам	-	-	-	(37 333)	(37 333)
Залишок на 31 грудня 2019 р.	2 972 732	(2 972 732)	-	740 678	740 678
Прибуток	-	774 274	774 274	545	774 819
Інший сукупний дохід	(774 274)	-	(774 274)	(33 161)	(807 435)
Всього сукупний дохід	(774 274)	774 274	-	(32 616)	(32 616)
Реалізований резерв переоцінки	(357 088)	357 088	-	-	-
Ефект консолідації	-	-	-	25	25
Дивіденди, виплачені неконтролюючим акціонерам	-	-	-	(26 109)	(26 109)
Залишок на 31 грудня 2020 р.	1 841 370	(1 841 370)	-	681 978	681 978

¹ Інший сукупний дохід являє собою чистий результат від переоцінки основних засобів, що належить учасникам Компанії. Цей елемент зазвичай відображається у складі іншого сукупного доходу та в капіталі. Однак, оскільки Компанія зареєстрована у формі товариства з обмеженою відповідальністю та його власники мають можливість вимагати повернення інвестованих коштів і накопичених результатів, як зазначено в Примітці 4, така переоцінка збільшує зобов'язання перед учасниками. Це збільшення відображається як переоцінка чистих активів у складі прибутків і збитків і, таким чином, зменшує відповідний елемент капіталу. Отже, на початок і кінець року власний капітал, що належить учасникам, дорівнює нулю.

1 ТОВ «Лемтранс» та його діяльність

Ця консолідована фінансова звітність підготовлена відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності за 2020 фінансовий рік для Товариства з обмеженою відповідальністю «Лемтранс» (далі - ТОВ «Лемтранс» або Компанія) та його дочірніх підприємств (далі разом – Група).

ТОВ «Лемтранс» було засноване у формі товариства з обмеженою відповідальністю відповідно до законодавства України у жовтні 1999 року. Основними напрямками діяльності Групи є організація вантажних перевезень залізничним транспортом в Україні, надання транспортно-експедиторських послуг, фінансова та операційна оренда залізничного рухомого складу (залізничних вагонів та локомотивів) та інших транспортних засобів, будівництво і ремонт залізничних колій, послуги з ремонту рухомого складу тощо.

Станом на 31 грудня 2020 року безпосереднім материнським підприємством ТОВ «Лемтранс» є компанія Lemtrans Limited зі штаб-квартирою у м. Лімасол, Кіпр, а фактичний контроль над Компанією здійснювала компанія SCM (System Capital Management) Limited (далі - «SCM»), компанія, яка є резидентом Кіпру. Станом на 31 грудня 2020 року кінцевим бенефіціарним власником Компанії є громадянин України пан Рінат Ахметов.

Нижче перелічені основні дочірні підприємства:

Назва	Ефективна частка володіння* станом на		Сегмент	Країна реєстрації
	31 грудня 2020 р.	31 грудня 2019 р.		
Корпорація «Міжрегіональний промисловий союз»	100,0%	100,0%	Залізничні перевезення вантажів	Україна
ТОВ «Українська транспортно-операторська компанія»	52,3%	52,3%	Залізничні перевезення вантажів	Україна
ТОВ «Українська перевізна компанія»	52,3%	52,3%	Залізничні перевезення вантажів	Україна
ТОВ «Лемтранс Транзит»	100,0%	100,0%	Залізничні перевезення вантажів	Україна
ТОВ «Левада Карго» (Примітка 28)	100,0%	-	Залізничні перевезення вантажів	Україна
ТОВ «Локо-Інвест»	99,0%	99,0%	Залізничні перевезення вантажів	Україна
ПрАТ «Укртранслізинг»	52,3%	52,3%	Лізинг активів	Україна
ТОВ «Донбаське промислово-транспортне підприємство»	100,0%	100,0%	Виробництво	Україна
ТОВ «Керченський стрілочний завод»	52,3%	52,3%	Виробництво	Україна

*ефективна частка володіння наведена з округленням до найближчої десятої частки відсотка.

Наприкінці 2020 року Група придбала 100% статутного капіталу ТОВ «Контейнерний Термінал Фастів» та частку 70% ТОВ «Мостиська Драй Порт» з метою будівництва залізничного логістичного центру. Загальна вартість придбання разом з витратами на проведення операції становила 26 477 тисяч гривень. Придбані дочірні підприємства будуть реалізовані упродовж 2021 року іншим компаніям, зокрема компаніям під спільним контролем SCM, для оптимізації бізнес-структури в межах корпоративної реструктуризації.

Станом на 31 грудня 2020 року в Групі працювало 2 017 осіб (на 31 грудня 2019 року – 1 983 особи).

Юридична адреса Компанії: вул. Антоновича 46-46А, Київ, 03150, Україна.

2 Умови, у яких працює Група

У 2019 році економіка України демонструвала ознаки стабілізації після тривалого періоду політичної та економічної напруженості, що супроводжувалась структурними реформами, зростанням внутрішніх інвестицій, відновленням споживання населення, збільшенням промислового виробництва та будівництва, одночасно з поліпшенням умов на зовнішніх ринках. Починаючи з першого кварталу 2020 року, українська економіка скорочувалась на тлі падіння промислового виробництва та запровадження обмежувальних заходів у березні 2020 року для стримування розповсюдження пандемії COVID-19. Послаблення цих заходів стимулювало поступове відновлення економіки в другій половині року. Сфера послуг більшою мірою постраждала від карантинних обмежень, тоді як падіння промислового виробництва більше відображало скорочення попиту. У 2020 році реальний ВВП скоротився на 4% у річному вимірі після зростання на 3,2% у 2019 році. Темп інфляції в Україні прискорився та досягнув у річному обчисленні 5% в 2020 році (у порівнянні з 4,1% в 2019 році).

2 Умови, в яких працює Група (продовження)

Починаючи з квітня 2019 року, Національний банк України розпочав цикл пом'якшення кредитно-грошової політики з поступовим зменшенням облікової ставки вперше за останні два роки з 18% у квітні 2019 року до 6% у червні 2020 року. Однак, у березні 2021 року було прийнято рішення про підвищення облікової ставки і в квітні 2021 року її розмір збільшився до 7,5%.

Станом на дату цього звіту офіційний обмінний курс гривні щодо долара США, встановлений Національним банком України, становив 27,47 гривні за 1 долар США порівняно з 28,27 гривні за 1 долар США станом на 31 грудня 2020 року та 23,69 гривні за 1 долар США станом на 31 грудня 2019 року.

З метою управління виплатами по зовнішньому боргу та надання гарантій зовнішнього фінансування, Україна продовжує співпрацю з іноземними фінансовими установами, які є головними кредиторами її економіки. В липні 2020 року Виконавчий комітет МВФ затвердив нову 18-місячну програму кредитування Stand-by (SBA) для України в загальній сумі 5 мільярдів доларів США. Затвердження програми кредитування (SBA) відразу дало можливість надання кредиту в розмірі 2,1 мільярди доларів США. Можливість подальшого надання кредиту буде розглядатись в залежності від успішної реалізації Україною виконання умов програми (SBA). В липні 2020 року Україна та Європейський союз підписали угоду з надання Україні 1,2 мільярди євро макро – фінансової допомоги.

Конфлікт на сході України, що розпочався навесні 2014 року, залишається неврегульованим. У 2017 році періодично відбувалася ескалація воєнного протистояння вздовж лінії зіткнення сторін конфлікту. Це призвело до прийняття Радою національної безпеки і оборони України у березні 2017 року рішення про повне припинення вантажного сполучення між контрольованою та неконтрольованою територією України, і це сполучення наразі залишається припиненим. У результаті вжитих заходів, вантажні вагони Групи (власні та утримувані на умовах оренди) були заблоковані на неконтрольованій території (Примітка 11).

У березні 2017 року самопроголошена влада Криму прийняла рішення про примусовий викуп всього майна ТОВ «Керченський стрілочний завод» та призначення зовнішньої адміністрації, внаслідок чого ТОВ «Керченський стрілочний завод» втратило контроль над рухомим та нерухомим майном. У 2020 році ситуація з цього питання не змінилася. Основні засоби ТОВ «Керченський стрілочний завод» залишаються заблокованими на території Криму (Примітка 11).

COVID-19. У березні 2020 року Всесвітня організація охорони здоров'я визнала розповсюдження коронавірусу (COVID-19) глобальною пандемією. Поширення вірусу мало істотний негативний вплив на економічну активність у світі, включаючи спад на ринках капіталу та різке зменшення цін на товарно-сировинні ресурси. Карантинні заходи, які були застосовані країнами через спалах COVID-19, призвели до значного звуження попиту та падіння світової торгівлі.

Протягом 2020 року уряди по всьому світу задіяли пакети заходів, спрямованих на протидію наслідкам COVID-19, включаючи фіскальні та грошові заходи для підтримки домогосподарств, охорони здоров'я, виробничої галузі та сфери послуг. До кінця 2020 року було успішно розроблено декілька вакцин, а деякі країни розпочали вакцинацію.

З 12 березня 2020 року Кабінет Міністрів України встановив карантин на усій території України та згодом неодноразово продовжував заходи для запобігання поширенню COVID-19 (коронавірусу). З 1 серпня 2020 року посилення протиепідемічних заходів застосовується та припиняється залежно від епідеміологічної ситуації на території регіонів, які було поділено на декілька зон: зелену, жовту, помаранчеву і червону за рівнем епідемічної небезпеки поширення COVID-19. В квітні 2021 року адаптивний карантин продовжено до 30 червня 2021 року.

Щоб запобігти поширенню коронавірусу та забезпечити безперебійну роботу, Група запровадила режим дистанційної роботи для офісних працівників, організувала та встановила суворий контроль за проведенням профілактичних і протиепідеміологічних заходів попередження захворювання працівників, а також за дотриманням вимог норм безпеки здоров'я працівників у виробничих підрозділах. Група проводить вологе прибирання з використанням дезінфікувальних речовин та знезараження проти вірусів за допомогою бактерицидних УФ-ламп виробничих, адміністративних та санітарно-побутових приміщень; забезпечує працівників засобами індивідуального захисту та дезінфікувальними засобами для обробки рук; контролює стан здоров'я працівників шляхом вимірювання температури тіла за допомогою безконтактних термометрів; організовує перевезення працівників виробничих підрозділів до місця роботи; дезінфікує автотранспортні засоби тощо. Крім того, Група виділила кошти, які спрямувала на придбання засобів індивідуального захисту для лікарів. Це внесок Групи в профілактику поширення коронавірусної інфекції та забезпечення соціальної стабільності в регіонах присутності.

Наслідки спалаху COVID-19 мали вплив на основну діяльність Групи у 2020 році через зниження економічної активності деяких клієнтів, а обмежувальні заходи, зокрема обмеження на роботу громадського транспорту (включно з залізничними пасажирськими перевезеннями), прискорили обіг вантажних транспортних засобів, що призвело до профіциту на ринку вантажних вагонів, який протягом 2020 року знижував ставки плати за їх використання. Низька вартість перевезень стала одним із чинників зменшення корисності (знецінення)

2 Умови, в яких працює Група (продовження)

рухомого складу Групи станом на 31 грудня 2020 року (Примітка 11).

У квітні та першій половині травня 2020 року спостерігалось зменшення обсягів послуг залізничних перевезень у зв'язку з тимчасовим припиненням діяльності виробничого підрозділу одного з ключових клієнтів Групи, поступове відновлення яких відбулося у другій половині року. В якості запобіжних заходів Група частково відмовилась від короткострокової оренди вантажних вагонів, домовилась з деякими орендодавцями про зниження орендних ставок, здійснила перерозподіл тимчасово вивільнених вантажних вагонів між ключовими клієнтами.

На дату випуску цієї консолідованої фінансової звітності ситуація з COVID-19 все ще змінюється і її наслідки залишаються невизначеними. Керівництво продовжить ретельно відстежувати потенційний вплив цієї ситуації та вживатиме всіх можливих заходів для підтримки стабільної роботи Групи, необхідних за поточних обставин.

Керівництво дійшло висновку, що через спалах COVID-19 не існує суттєвої невизначеності щодо припущення про подальшу безперервність діяльності, що використовується для складання цієї консолідованої фінансової звітності.

Остаточний результат політичної та економічної ситуації в Україні та її наслідки передбачити вкрай складно, проте вони можуть мати подальший суттєвий вплив на економіку України та бізнес Групи (Примітка 31).

3 Управління капіталом

Мета Групи при управлінні капіталом полягає в забезпеченні здатності Групи продовжувати безперервно свою діяльність, щоб приносити прибуток учасникам та вигоди іншим зацікавленим сторонам.

Керівництво контролює капітал на основі співвідношення позикових і власних коштів. Це співвідношення розраховується як чиста сума боргу, поділена на загальну суму капіталу. Чиста заборгованість розраховується як загальна сума позикових коштів та інших фінансових зобов'язань за вирахуванням зобов'язань з оренди без права викупу/переходу права власності мінус грошові кошти та їх еквіваленти. Капітал розраховується як чисті активи, які належать учасникам, плюс неконтрольовані частки участі, як показано у консолідованому балансі.

У наведеній нижче таблиці показано коефіцієнт співвідношення позикових і власних коштів:

	31 грудня 2020 р.	31 грудня 2019 р.
Всього позикових коштів та інших фінансових зобов'язань (Примітка 18)	9 368 602	10 260 428
Мінус: чисті активи, які належать учасникам (Примітка 18)	(6 807 479)	(7 141 030)
Мінус: зобов'язання з оренди без права викупу/переходу права власності (Примітка 18)	(489 203)	(668 173)
Мінус: дивіденди до сплати (Примітка 18)	(45 688)	-
Мінус: ПДВ, який належить до зобов'язань з оренди без права викупу/переходу права власності (Примітка 18)	(7 904)	(6 527)
Мінус: грошові кошти та їх еквіваленти (Примітка 16)	(1 794 419)	(284 560)
Мінус: резерв під кредитні збитки (Примітка 16)	(8 404)	(65)
Чиста заборгованість	215 505	2 160 073
Чисті активи, які належать учасникам (Примітка 18)	6 807 479	7 141 030
Неконтрольовані частки участі (Примітка 9)	681 978	740 678
Всього капіталу	7 489 457	7 881 708
Коефіцієнт співвідношення позикових і власних коштів	3%	27%

Зменшення коефіцієнту співвідношення позикових і власних коштів станом на 31 грудня 2020 року спричинене, насамперед, збільшенням залишку грошових коштів та їх еквівалентів на 1 518 198 тисяч гривень (Примітка 16).

4 Основні принципи облікової політики

Основа підготовки інформації. Ця консолідована фінансова звітність (далі – фінансова звітність) підготовлена відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) за принципом історичної вартості з коригуваннями на переоцінку основних засобів. Нижче описані основні принципи облікової політики, які застосовувались при підготовці цієї фінансової звітності. Ці принципи застосовувались послідовно щодо всіх представлених у цій звітності періодів, якщо не зазначено інше.

4 Основні принципи облікової політики (продовження)

Ця фінансова звітність представлена в українських гривнях. Українська гривня є національною валютою України. Всі суми наведені з округленням до найближчої тисячі, якщо не зазначено інше.

Підготовка фінансової звітності відповідно до МСФЗ вимагає застосування певних важливих бухгалтерських оцінок. Вона також вимагає, щоб при застосуванні облікової політики Групи її керівництво застосувало власні професійні судження. Сфери, що характеризуються високим рівнем оцінних суджень або складності, та сфери, в яких припущення й розрахунки мають велике значення для підготовки консолідованої фінансової звітності, описані у Примітці 5.

Відповідно до пункту 5 статті 12¹ Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» підприємства, які повинні складати фінансову звітність за МСФЗ, складають і подають фінансову звітність на основі таксономії фінансової звітності за МСФЗ в єдиному електронному форматі (iXBRL). 9 квітня 2021 року на засіданні Комітету з управління системою фінансової звітності було схвалено електронний формат Таксономії UA XBRL МСФЗ 2020 року для використання суб'єктами звітування при складанні фінансової звітності в електронному форматі за 2020 рік та проміжної фінансової звітності в 2021 році. Станом на дату випуску цієї фінансової звітності старт кампанії з подання фінансової звітності, складеної на основі Таксономії UA XBRL МСФЗ 2020 року в єдиному електронному форматі, ще не розпочато у зв'язку з технічним налаштуванням компоненту Центру збору фінансової звітності, призначеного для подання суб'єктами звітування фінансової звітності. Враховуючи це, Комітет з управління Системою фінансової звітності рекомендував усім регуляторам продовжити строки подання звітності у форматі iXBRL за 2020 рік та перші 3 квартали 2021 року та не застосовувати санкції за невчасне подання протягом 2021 року. Керівництво Групи планує підготувати пакет звітності у форматі iXBRL та подати його протягом 2021 року.

Безперервність діяльності. Керівництво підготувало цю фінансову звітність на основі принципу безперервності діяльності.

Станом на 31 грудня 2020 року поточні зобов'язання Групи перевищили оборотні активи на 109 057 тисяч гривень, у тому числі 296 733 тисячі гривень сума поточного зобов'язання з оренди без права викупу/переходу права власності (Примітка 18). Облік операційної оренди згідно з МСФЗ 16 призвів до збільшення необоротних активів Групи в результаті визнання активів з права користування та збільшення довгострокових та поточних зобов'язань. Виконання майбутніх платежів за договорами з оренди без права викупу/переходу права власності переважно залежить від намірів та можливості Групи продовжити або припинити оренду, окрім поточної заборгованості за фактичне користування рухомим та нерухомим майном. У разі дострокового припинення орендар переоцінює зобов'язання з оренди, таким чином відтік грошових коштів не відбувається й у майбутньому залежить від обсягу орендованих активів.

Керівництво вважає, що грошові потоки, отримані від профільної діяльності, будуть достатніми для врегулювання будь-яких зобов'язань, що підлягають оплаті протягом наступних дванадцяти місяців. Виконані керівництвом оцінки грошових потоків на наступні дванадцять місяців залежать від низки припущень. Найбільш суттєві припущення пов'язані із поступовим завершенням довгострокових контрактів з двома найбільшими клієнтами, які є пов'язаними сторонами, що знаходяться під контролем SCM, та виходом Групи на spot ринок залізничних перевезень вантажів із залученням нових клієнтів (Примітка 31).

Перерахунок іноземної валюти. Функціональною валютою і валютою подання Групи є національна валюта України – українська гривня.

Операції, що деноміновані в іноземній валюті, обліковуються за обмінним курсом Національного банку України (НБУ), чинним на дату здійснення операції. Курсові різниці, що виникають внаслідок розрахунків за операціями в іноземній валюті, включаються до складу прибутку чи збитку на основі обмінного курсу, чинного на дату проведення операції.

Монетарні активи і зобов'язання в іноземній валюті перераховуються у гривні за офіційним обмінним курсом НБУ на звітну дату. Перерахунок за курсами на звітну дату не застосовується до немонетарних статей, які оцінюються за первісною вартістю. Немонетарні статті обліковуються за обмінним курсом, що діє на дату їх початкових операцій.

Нижче наведені основні курси обміну, застосовані для перерахунку сум в іноземних валютах:

	31 грудня 2020 р.	31 грудня 2019 р.
1 долар США	28,27	23,69
1 російський рубль	0,38	0,38
1 євро	34,74	26,42

Курсові різниці, які відносяться до інвестиційної та фінансової діяльності, включаються до неопераційних курсових різниць. До таких статей належать заборгованості за кредитними договорами, договорами оренди, депозити з контрактним терміном погашення більш ніж три місяці, кредиторська та дебіторська

4 Основні принципи облікової політики (продовження)

заборгованість за основні засоби та нематеріальні активи, тощо.

Курсові різниці, за винятком тих, які відносяться до інвестиційної та фінансової діяльності, включаються до операційних курсових різниць.

Принципи консолідації. Дочірні підприємства представляють собою такі об'єкти інвестицій, у тому числі структуровані підприємства, які Група контролює, оскільки Група (i) володіє повноваженнями, які надають їй можливість управляти значущою діяльністю, що суттєво впливає на дохід об'єкта інвестицій, (ii) наражається на ризики, пов'язані зі змінним доходом від участі в об'єкті інвестицій, або має право на одержання такого доходу, та (iii) має можливість скористатися своїми повноваженнями щодо об'єкта інвестицій з метою здійснення впливу на величину доходу інвестора. Під час оцінки наявності у Групи повноважень щодо іншого підприємства необхідно розглянути наявність та вплив реальних прав, включаючи реальні потенційні права голосу. Право є реальним, якщо власник має практичну можливість реалізувати це право при прийнятті рішення щодо управління значущою діяльністю об'єкта інвестицій. Група може володіти повноваженнями щодо об'єкта інвестицій, навіть якщо вона не має більшості прав голосу в об'єкті інвестицій. У подібних випадках для визначення наявності реальних повноважень щодо об'єкта інвестицій Група має оцінити розмір пакета своїх прав голосу по відношенню до розміру та ступеня розосередження пакетів інших власників прав голосу. Права захисту інших інвесторів, такі як пов'язані з внесенням корінних змін у діяльність об'єкта інвестицій або ті, що застосовуються у виключних обставинах, не перешкоджають можливості Групи контролювати об'єкт інвестицій. Консолідація дочірніх підприємств починається з дати переходу до Групи контролю над ними (дати придбання) і припиняється з дати втрати контролю над їх діяльністю.

Група переоцінює наявність чи відсутність контролю, якщо факти чи обставини вказують на зміну одного чи декількох елементів контролю, вказаних вище.

Група застосовує метод придбання для обліку об'єднань компаній, крім компаній, придбаних у сторін під спільним контролем. Сума винагороди, сплаченої при придбанні дочірнього підприємства, - це справедлива вартість переданих активів, зобов'язань, які ще не врегульовані перед колишніми власниками об'єкта придбання, та акцій, емітованих Групою. Сплачена винагорода включає справедливу вартість будь-якого активу чи зобов'язання, що виникло внаслідок домовленості про умовну винагороду. Придбані активи, що піддаються визначенню, а також зобов'язання і умовні зобов'язання, взяті на себе при об'єднанні бізнесу, спочатку оцінюються за справедливою вартістю на дату придбання. Група оцінює частку учасників, що не здійснюють контроль, індивідуально за кожною операцією або за справедливою вартістю, або пропорційно частці учасників, що не здійснюють контроль, у визначених сумах чистих активів придбаного підприємства, що піддаються визначенню.

Гудвіл визначається шляхом вирахування суми чистих активів придбаного підприємства із загальної суми таких величин: переданого відшкодування за придбане підприємство, суми частки учасників, що не здійснюють контроль, у придбаному підприємстві та справедливої вартості частки участі у капіталі придбаного підприємства, що належала безпосередньо перед датою придбання. Від'ємна сума («негативний гудвіл») визнається у складі прибутку чи збитку після того, як керівництво повторно оцінить, чи повністю ідентифіковані усі придбані активи, а також прийняті зобов'язання та умовні зобов'язання, і проаналізує правильність їхньої оцінки.

Всі внутрішньогрупові операції, залишки, доходи та витрати за операціями між компаніями Групи виключаються при консолідації. Прибутки та збитки, що виникають внаслідок внутрішньогрупових операцій, які визнаються у складі активів, також при консолідації виключаються. За необхідності, облікова політика дочірніх підприємств була змінена для приведення її у відповідність до облікової політики Групи.

Операції з неконтрольованими частками участі, які не призводять до втрати контролю, обліковуються як операції з капіталом, тобто як операції з власниками, які діють в якості власників. Різниця між справедливою вартістю сплаченої винагороди та відповідною придбаною часткою у балансовій вартості чистих активів дочірнього підприємства обліковується у складі капіталу. Прибутки або збитки від продажу неконтрольованих часток також обліковуються у складі капіталу.

Коли Група припиняє здійснювати контроль, частка участі у капіталі підприємства, що залишилась, переоцінюється за справедливою вартістю на дату втрати контролю, а зміна балансової вартості визнається у складі прибутку чи збитку. Справедлива вартість - це первісна балансова вартість для цілей подальшого обліку частки участі у капіталі, що залишилась, як асоційованої компанії, спільного підприємства або фінансового активу. Крім того, будь-які суми, раніше визнані в інших сукупних доходах щодо цього підприємства, обліковуються так, ніби Група здійснила безпосереднє вибуття відповідних активів чи зобов'язань. Це може означати, що суми, раніше відображені в інших сукупних доходах, рекласифікуються у прибуток чи збиток.

Основні засоби. залізничні вантажні вагони обліковуються за справедливою вартістю за мінусом зносу та знецінення. Інші основні засоби обліковуються за первісною вартістю за мінусом зносу та знецінення.

4 Основні принципи облікової політики (продовження)

Справедлива вартість визначається на основі ринкової інформації. Оцінки проводяться з достатньою регулярністю, щоб забезпечити відсутність суттєвої різниці між справедливою вартістю та балансовою вартістю активів, що переоцінюються. Подальші надходження основних засобів обліковуються за первісною вартістю. Первісна вартість об'єкту основних засобів включає витрати, безпосередньо пов'язані з його придбанням. Первісна вартість активів, створених власними силами, включає вартість матеріалів, прями витрати на оплату праці та відповідну частину виробничих накладних витрат

Зростання облікової вартості за рахунок переоцінки відноситься до іншого сукупного доходу. При переоцінці основних засобів будь-яка накопичена амортизація на дату переоцінки згортається з первісною вартістю таких основних засобів, а чиста вартість перераховується відповідно до результатів переоцінки. Уцінки, що компенсують попередні дооцінки основного засобу, визнаються у складі іншого сукупного доходу; всі інші уцінки відносяться до звіту про фінансові результати. Визнаний в інших сукупних доходах резерв переоцінки частково переноситься до нерозподіленого прибутку, коли актив використовується Групою. Сума перенесеного резерву переоцінки дорівнює різниці між амортизацією, що базується на переоціненій балансовій вартості основних засобів, та амортизацією, що базується на первісній вартості основних засобів. Під час вибуття переоціненого об'єкта основних засобів залишок резерву переоцінки, що стосується такого об'єкта, списується на нерозподілений прибуток.

Подальші витрати включаються в балансову вартість активу чи визнаються окремим активом у відповідних випадках, лише якщо існує ймовірність отримання Групою майбутніх економічних вигід, пов'язаних з цим активом, а його вартість можна достовірно оцінити. Визнання балансової вартості заміненого компонента припиняється. Усі інші витрати на ремонт та технічне обслуговування відносяться до звіту про фінансові результати протягом фінансового періоду, у якому вони виникли.

Станом на кінець кожного звітного періоду керівництво оцінює наявність ознак знецінення основних засобів. Якщо такі ознаки існують, керівництво оцінює вартість відшкодування активу як його справедливую вартість за вирахуванням витрат на продаж або вартість використання активу, залежно від того, яка з них більша. Балансова вартість зменшується до вартості відшкодування, а збиток від знецінення визнається у складі прибутку чи збитку за рік. Збиток від знецінення активу, визнаний у попередніх роках, сторнується відповідним чином, якщо в оцінках, використаних для визначення вартості використання активу або його справедливої вартості за вирахуванням витрат на продаж, відбулись зміни.

Визнання основних засобів припиняється після їх вибуття або якщо тривале використання активу, як очікується, не принесе майбутніх економічних вигід. Прибутки та збитки від вибуття активів визначаються шляхом порівняння суми надходжень з їхньою балансовою вартістю та визнаються у складі прибутку чи збитку.

Амортизація основних засобів нараховується прямолінійним методом з метою розподілу первісної вартості чи вартості переоцінки до їхньої ліквідаційної вартості протягом строку їх експлуатації, як показано далі:

	Строки експлуатації нових об'єктів у роках
Будівлі та споруди	5-60
Залізничні вантажні вагони	5-32
Виробниче обладнання	5-30
Інші транспортні засоби	5-10
Інші основні засоби	2-15

Ліквідаційна вартість активу – це очікувана сума, яку Група отримала б у теперішній момент від продажу цього активу, за мінусом очікуваних витрат на продаж, якби стан та строк корисного використання цього активу відповідав строку експлуатації та стану, які цей актив матиме наприкінці строку корисного використання. Оціночна ліквідаційна вартість активу дорівнює нулю, якщо Група має намір використовувати актив до кінця фізичного строку його використання, окрім залізничних вантажних вагонів. Оціночна ліквідаційна вартість активів та залишковий строк їх корисного використання переглядаються та, за необхідності, коригуються перспективно станом на кінець кожного фінансового року.

Незавершені капітальні інвестиції. Об'єкти, які знаходяться в процесі незавершеного будівництва, капіталізуються як окремий елемент необоротних активів, відображаються за первісною вартістю за вирахуванням будь-яких накопичених збитків від зменшення корисності (знецінення). При завершенні будівництва вартість об'єкта, за вирахуванням накопиченого збитку від знецінення, переноситься до відповідної групи основних засобів. Знос на об'єкти незавершеного будівництва не нараховується.

Невстановлене обладнання є устаткуванням, придбаним Групою, але не введеним в експлуатацію, що відображається за первісною вартістю за вирахуванням будь-яких накопичених збитків від зменшення корисності (знецінення). Амортизація цих активів не нараховується до моменту їхньої готовності до запланованого використання.

4 Основні принципи облікової політики (продовження)

Зменшення корисності (знецінення) нефінансових активів. На кожну звітну дату Група визначає, чи існують ознаки можливого зменшення корисності нефінансових активів. Активи, які амортизуються, аналізуються на предмет зменшення корисності у випадку будь-яких подій або змін обставин, які свідчать про те, що відшкодування повної балансової вартості активу може стати неможливим. Збиток від зменшення корисності (знецінення) визнається у сумі, на яку балансова вартість активу перевищує вартість його очікуваного відшкодування. Очікувана вартість відшкодування активу – це його справедлива вартість за вирахуванням витрат на продаж або вартість активу при використанні, залежно від того, яка з них більша.

Для розрахунку можливого збитку від зменшення корисності (знецінення) активи групуються на найнижчому рівні, на якому існують грошові потоки, що можуть бути визначені, переважно незалежні від надходжень грошових коштів від інших активів (на рівні одиниць, які генерують грошові кошти). Балансова вартість активу зменшується до вартості відшкодування, а збиток від зменшення корисності (знецінення) визнається у складі прибутку чи збитку за рік, якщо актив не обліковується за переоціненою вартістю. Будь-який збиток від зменшення корисності (знецінення) переоціненого активу спочатку визнається як зменшення резерву переоцінки.

За винятком гудвілу, нефінансові активи, що зазнали зменшення корисності, аналізуються на предмет можливого сторнування збитку від зменшення корисності (знецінення) на кожну звітну дату. За наявності ознак того, що раніше визнані збитки від зменшення корисності (знецінення) активу більше не існують або зменшилися, проводять оцінку суми очікуваного відшкодування активу. Збиток від зменшення корисності (знецінення) активу, визнаний у попередніх роках, відновлюється. Балансову вартість активу збільшують до суми очікуваного відшкодування активу. Таке збільшення вартості не може перевищувати балансової вартості, яку було б визначено за вирахуванням амортизації, якби у попередніх роках не визнавався збиток від зменшення корисності (знецінення).

Необоротні активи, класифіковані як утримувані для продажу (або групи вибуття). Необоротні активи та групи вибуття (до складу яких можуть входити як оборотні, так і оборотні активи) відображаються у консолідованому звіті про фінансовий стан як «Необоротні активи, утримувані для продажу (або групи вибуття)», якщо їх балансова вартість буде відшкодована переважно у ході операції продажу протягом дванадцяти місяців після звітного періоду. Рекласифікація активів здійснюється у разі дотримання всіх наступних умов: (i) активи готові до негайного продажу в їх поточному стані; (ii) керівництво Групи склало поточну програму пошуку покупця та розпочало її реалізацію; (iii) проводиться активний маркетинг для продажу активів за оптимальною ціною; (iv) очікується, що продаж буде здійснено протягом одного року, та (v) не очікується, що план продажу буде суттєвим чином змінений або скасований.

Необоротні активи або групи вибуття, які у консолідованому звіті про фінансовий стан за поточний період класифіковані як утримувані для продажу, не рекласифікуються та не представляються в іншій категорії у порівняльному консолідованому звіті про фінансовий стан для відображення класифікації на кінець поточного періоду.

Група вибуття – це група активів (оборотних і необоротних), запланованих до вибуття у результаті продажу або іншим чином разом як група у ході однієї операції, і зобов'язання, безпосередньо пов'язані з цими активами, які будуть передані у результаті цієї операції. Гудвіл обліковується у складі групи вибуття у тому випадку, якщо група вибуття є одиницею, що генерує грошові кошти, на яку при придбанні був віднесений гудвіл.

Необоротні активи або групи вибуття, утримувані для продажу, в цілому оцінюються за їх балансовою вартістю або справедливою вартістю за вирахуванням витрат на продаж залежно від того, яка з них менша. Основні засоби, утримувані для продажу, не амортизуються.

Зобов'язання, безпосередньо пов'язані з групою вибуття, які будуть передані при вибутті, підлягають рекласифікації і відображаються у консолідованому звіті про фінансовий стан окремим рядком.

Група як орендодавець. Якщо Група виступає орендодавцем в межах оренди, за якою, в основному, всі ризики та вигоди, пов'язані з володінням, передаються орендарю, орендовані активи відображаються як **дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом** та обліковуються за поточною вартістю майбутніх лізингових платежів. Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом та сублізингом первісно визнається на момент її початку (тобто коли починається строк лізингу) із застосуванням ставки дисконту, яка визначається на початок лізингових відносин (тобто на дату укладання лізингового договору чи на дату прийняття сторонами зобов'язань щодо основних умов лізингу залежно від того, яка з них настає раніше).

Різниця між повною вартістю такої заборгованості та її поточною вартістю являє собою незароблений фінансовий дохід. Цей дохід визнається протягом строку лізингу із використанням методу чистих інвестицій (до оподаткування), який передбачає постійну періодичну ставку процента. Додаткові витрати, безпосередньо пов'язані з підготовкою та укладанням лізингового договору, включаються до первісної оцінки вартості дебіторської заборгованості за фінансовим лізингом та відносяться на зменшення доходів, визнаних протягом строку лізингу. Фінансові доходи від лізингу обліковуються у складі доходу від реалізації

4 Основні принципи облікової політики (продовження)

у складі прибутку чи збитку за рік.

Оціночний резерв під кредитні збитки визнається із використанням спрощеного підходу при очікуваних кредитних збитках за весь строк. Очікувані кредитні збитки визначаються так само, як і для інших фінансових активів, які оцінюються за амортизованою вартістю, та визнаються через оціночний резерв для списання чистої балансової вартості дебіторської заборгованості до приведеної вартості очікуваних грошових потоків, дисконтованих за процентними ставками, які закладені у договорах фінансового лізингу. Грошові потоки, використані для визначення очікуваних кредитних збитків, відповідають грошовим потокам, використаним для оцінки дебіторської заборгованості за фінансовим лізингом.

Оренда, за якою Група не передає в основному всі ризики та вигоди щодо права власності на базовий актив, класифікується як **операційна оренда**. Первісні прямі витрати, понесені при укладанні договору про операційну оренду, включаються до балансової вартості базового активу та визнаються, як витрати протягом строку оренди на прямолінійній основі.

Група як орендар. Ідентифікація оренди та визначення строку оренди. На початку дії договору Група оцінює чи є договір орендою, або чи містить договір оренду. Договір є орендою, чи містить оренду, якщо він передає право контролювати користування ідентифікованим активом протягом певного періоду часу в обмін на компенсацію. Для договору, який є орендою або містить оренду, Група обліковує кожний компонент оренди в договорі як оренду, окремо від компонентів не-оренди цього договору. Компоненти не-оренди обліковуються в тому періоді, до якого вони відносяться.

Група визначає строк оренди як невідомий період оренди разом з періодами, які охоплюються можливістю продовження оренди у разі, якщо Група обґрунтовано впевнена у тому, що вона скористається такою можливістю; та періодами, які охоплюються можливістю припинити оренду, якщо Група обґрунтовано впевнена у тому, що вона не скористається такою можливістю. Після дати початку оренди Група повторно оцінює строк оренди при виникненні значної події або зміни обставин, які підконтрольні Групі та впливають на її здатність скористатися (або не скористатися) можливістю продовжити або припинити оренду.

Актив з права користування. На дату початку оренди Група визнає актив з права користування за первісною вартістю, яка складається з:

- теперішньої вартості орендних платежів, не сплачених на дату початку оренди;
- будь-яких орендних платежів, здійснених на, або до дати початку оренди, за вирахуванням отриманих стимулів;
- будь-яких первісних прямих витрат, понесених Групою;
- витрат на відновлення базового активу до стану, що вимагається умовами договорів оренди.

Після дати початку оренди Група оцінює актив з права користування, застосовуючи модель собівартості.

Амортизація активів з права користування розраховується прямолінійним методом протягом строку корисного використання, який визначається наступним чином:

(i) якщо Група виступає лізингодержувачем за договором лізингу з правом викупу активу та/або переходом права власності на базовий актив наприкінці строку лізингу, активи з права користування амортизуються протягом строку корисного використання базового активу або коротшого строку оренди, коли Група не є обґрунтовано впевненою в отриманні права власності на них до кінця строку лізингу. Строки корисного використання наведені у таблиці:

	Строки корисного використання нових об'єктів у роках
Залізничні вантажні вагони	5-32

(ii) якщо Група виступає орендарем за договором оренди без права викупу активу та/або переходу права власності на актив наприкінці строку оренди, активи з права користування амортизуються протягом строку оренди з урахуванням можливих продовжень та дострокових припинень, який може відрізнитися від строку дії договору оренди. Строки оренди наведені у таблиці:

	Строки оренди нових об'єктів у роках
Будівлі та споруди	2-5
Залізничні вантажні вагони	1-7
Виробниче обладнання	5
Інші транспортні засоби	2-3

У звіті про фінансовий стан Група включає активи з права користування у той самий рядок, у якому відповідні базові активи подавалися б, якби вони були власністю Групи.

4 Основні принципи облікової політики (продовження)

Орендне зобов'язання. На дату початку оренди Група визнає орендне зобов'язання за теперішньою вартістю орендних платежів, не сплачених на дату початку оренди. При дисконтуванні орендних платежів Група застосовує припустиму ставку відсотка в оренді, якщо таку ставку можна легко визначити. Якщо припустиму ставку неможливо визначити, на підставі інформації, доступної Групі, то Група застосовує ставку залучення додаткових запозичень.

Кожний орендний платіж частково відноситься на погашення заборгованості й частково на фінансові витрати з метою забезпечення постійної процентної ставки на суму залишку заборгованості. Відповідні орендні зобов'язання, за вирахуванням майбутніх фінансових витрат, включаються до складу інших фінансових зобов'язань. Процентні витрати відносяться на прибуток або збиток протягом строку оренди із використанням методу ефективної процентної ставки.

Орендні зобов'язання, як правило, переоцінюються Групою у наступних ситуаціях: (i) зміна первісної оцінки строку оренди; (ii) зміна індексу або ставки, що впливає на платежі (змінні орендні платежі). У першому випадку (i) Група переоцінює орендне зобов'язання, дисконтуючи переглянуті орендні платежі з використанням переглянутої ставки дисконту; у другому (ii) – дисконтуючи переглянуті орендні платежі за первісною ставкою. Група визнає суму переоцінки орендного зобов'язання як коригування первісної вартості активу з права користування. Переоцінка обліковується перспективно. Змінні орендні платежі, що не залежать від індексу або ставки, визнаються як витрати в періоді, в якому відбулася подія або умова, що ініціює платіж.

Модифікації договорів оренди виникають в результаті змін в базовому договорі, погоджених між Групою та орендодавцем після початку оренди. Облік модифікації залежить від того, збільшують або зменшують модифіковані умови сферу застосування договору оренди, і чи потребує збільшення сфери застосування сплати відшкодування, зіставного з ціною окремого договору, для нової сфери застосування договору оренди. Якщо модифікація розширює сферу дії оренди та компенсація за оренду зростає, Група обліковує модифікацію як окрему оренду. Якщо модифікація оренди не обліковується як окрема оренда Група обліковує переоцінку орендного зобов'язання шляхом: i) зменшення балансової вартості активу з права користування для відображення часткового або повного припинення оренди для модифікацій оренди, які зменшують сферу дії оренди. Група визнає у прибутку або збитку будь-який прибуток або збиток, пов'язаний з частковим або повним припиненням такої оренди; ii) здійснення відповідного коригування активу з права користування для всіх інших модифікацій оренди.

Зобов'язання за договором лізингу з правом викупу активу та/або переходом права власності на актив наприкінці строку лізингу, відповідно до якого, в основному, усі ризики та вигоди, пов'язані з володінням та використанням, передаються Групі, Група обліковує як *зобов'язання з оренди з правом викупу/переходом права власності*. Коли Група виступає орендарем за договором оренди без права викупу активу та/або переходу права власності на актив наприкінці строку оренди, відповідно до якого, в основному, усі ризики та вигоди, пов'язані з використанням, передаються Групі, зобов'язання за договором обліковується як *зобов'язання з оренди без права викупу/переходу права власності*.

Гарантійні або авансові платежі за останні періоди оренди Група поділяє за видами на ті, що повертаються орендодавцями у кінці оренди, якщо Група не порушила контрактних умов, і ті, що зараховуються як орендні платежі за останні місяці оренди. Платежі, що повертаються, Група класифікує як гарантійний депозит, що оцінюється за справедливою вартістю в момент первісного визнання з відповідною капіталізацією до складу активу з права користування різниці між справедливою вартістю та номінальною вартістю такого депозиту. Платежі, що зараховуються як останні платежі, є частиною орендних платежів і впливають на розрахунок орендного зобов'язання та активу з права користування в момент первісного визнання.

Продаж активів з подальшою (зворотною) орендою. Якщо Група (орендар-продавець) передає актив іншому суб'єктові господарювання (орендодавцеві-покупцеві) і знову орендує цей актив у орендодавця-покупця, то Група обліковує договір про передачу активу та договір оренди, застосовуючи оцінку того чи є передача активу продажем і чи задовольняються вимоги МСФЗ 15 «Дохід від договорів з клієнтами».

Коли Група продає активи й одразу укладає угоду про фінансовий лізинг (оренду з правом викупу/переходом права власності) тих самих активів, то Група продовжує визнавати ці активи та визнає фінансове зобов'язання для будь-якої компенсації, отриманої від орендодавця-покупця. Таке фінансове зобов'язання обліковується за МСФЗ 9 «Фінансові інструменти» та класифікується як *позикові кошти*.

Короткострокова оренда та оренда, за якою орендований актив є малоцінним. Група не застосовує принципи визнання та вимоги до обліку короткострокової оренди (строк оренди 12 місяців або менше) й оренди, за якою орендований актив є малоцінним. Група визнає орендні платежі, пов'язані з такою орендою, як витрати за прямолінійним методом протягом строку оренди у прибутку або збитку.

Податок на прибуток. Витрати з податку на прибуток включають поточний податок та відстрочений податок. У цій фінансовій звітності податки на прибуток показані відповідно до вимог законодавства, яке є чинним станом на звітну дату.

4 Основні принципи облікової політики (продовження)

Витрати з податку на прибуток відображаються у складі прибутку чи збитку, якщо тільки вони не мають бути відображені у складі інших сукупних доходів або безпосередньо у складі капіталу у зв'язку з тим, що вони стосуються операцій, які також відображені у цьому самому або іншому періоді у складі інших сукупних доходів або безпосередньо у складі капіталу.

Поточний податок – це сума, що, як очікується, має бути сплачена податковим органам або ними відшкодована стосовно оподатковуваного прибутку чи збитків за поточний та попередні періоди. Інші податки, за винятком податку на прибуток, обліковуються у складі операційних витрат.

Відстрочений податок на прибуток розраховується за методом балансових зобов'язань відносно перенесених податкових збитків та тимчасових різниць, що виникають між податковою базою активів та зобов'язань та їхньою балансовою вартістю для цілей фінансової звітності. Відповідно до виключення при початковому визнанні, відстрочений податок не визнається для тимчасових різниць, що виникають при початковому визнанні активу або зобов'язання, яке не впливає на фінансовий результат або оподатковуваний прибуток у результаті операції, яка не є об'єднанням компаній.

Суми відстрочених податків визначаються із використанням ставок оподаткування, які діють або практично були введені в дію станом на звітну дату і які, як очікується, застосовуватимуться у періоді, коли будуть сторновані тимчасові різниці або зараховані перенесені податкові збитки. Відстрочені податкові активи та зобов'язання згортаються лише по окремих компаніях Групи.

Відстрочені податкові активи за тимчасовими різницями, що зменшують оподатковувану базу, та перенесені податкові збитки відображаються лише в тому обсязі, у якому існує ймовірність отримання оподатковуваного прибутку, відносно якого можна буде реалізувати тимчасові різниці.

Група контролює сторнування тимчасових різниць, що відносяться до податків на дивіденди дочірніх підприємств чи до прибутку від їх вибуття. Група не відображає відстрочені податкові зобов'язання по таких тимчасових різницях, крім випадків, коли керівництво очікує сторнувати ці тимчасові різниці у найближчому майбутньому.

Товарно-матеріальні запаси. Товарно-матеріальні запаси обліковуються за первісною вартістю або чистою вартістю реалізації залежно від того, яка з цих сум менша. Вартість товарно-матеріальних запасів визначається за середньозваженим методом або за методом ФІФО. Вартість готової продукції та незавершеного виробництва включає вартість сировини, прямі витрати на оплату праці, інші прямі витрати та відповідну частину виробничих накладних витрат, розподілені на підставі нормальної виробничої потужності, але не включає витрат за позиковими коштами. Чиста вартість реалізації – це розрахункова ціна реалізації у процесі нормального ведення бізнесу за вирахуванням оціночних витрат на доведення запасів до завершеного стану та відповідних витрат на збут.

Фінансові інструменти – основні терміни оцінки. Фінансові інструменти обліковуються за амортизованою вартістю, як описано нижче.

Амортизована вартість – це вартість при початковому визнанні фінансового інструмента мінус погашення основного боргу плюс нараховані проценти, а для фінансових активів – мінус будь-який оціночний резерв під очікувані кредитні збитки. Нараховані проценти включають амортизацію відстрочених витрат за угодою при початковому визнанні та будь-яких премій або дисконту від суми погашення із використанням методу ефективної процентної ставки. Нараховані процентні доходи та нараховані процентні витрати, у тому числі нарахований купонний дохід та амортизований дисконт або премія (у тому числі комісії, які переносяться на наступні періоди при первісному визнанні, якщо такі є), не відображаються окремо, а включаються до балансової вартості відповідних статей консолідованого звіту про фінансовий стан.

Метод ефективної процентної ставки – це метод розподілу процентних доходів або процентних витрат протягом відповідного періоду з метою отримання постійної процентної ставки (ефективної процентної ставки) від балансової вартості інструмента. Ефективна процентна ставка – це процентна ставка, за якою розрахункові майбутні грошові виплати або надходження (без урахування майбутніх кредитних збитків) точно дисконтуються протягом очікуваного терміну дії фінансового інструменту або, у відповідних випадках, протягом коротшого терміну до валової балансової вартості фінансового інструменту. Ефективна процентна ставка використовується для дисконтування грошових потоків за інструментами із плаваючою ставкою до наступної дати зміни процентної ставки, за винятком премії чи дисконту, які відображають кредитний спред понад плаваючу ставку, встановлену для цього інструмента, або інших змінних факторів, які не змінюються залежно від ринкових ставок. Такі премії або дисконти амортизуються протягом усього очікуваного терміну дії інструмента. Розрахунок поточної вартості включає всі комісійні та виплати, сплачені або отримані сторонами договору, що є невід'ємною частиною ефективної процентної ставки. Для активів, які є придбаними чи створеними кредитно-знеціненими фінансовими активами при первісному визнанні, ефективна процентна ставка коригується на кредитний ризик, тобто розраховується на основі очікуваних грошових потоків при первісному визнанні, а не на основі договірних грошових потоків.

Початкове визнання фінансових інструментів. Фінансові активи та зобов'язання спочатку визнаються

4 Основні принципи облікової політики (продовження)

за справедливою вартістю плюс/мінус витрати, понесені на здійснення операції. Найкращим підтвердженням справедливої вартості при початковому визнанні є ціна угоди. Прибуток або збиток при початковому визнанні визнається лише у тому разі, якщо існує різниця між справедливою вартістю та ціною угоди, підтвердження якої можуть бути інші поточні угоди з тим самим фінансовим інструментом, що спостерігаються на ринку, або методики оцінки, які у якості базових даних використовують лише дані з відкритих ринків.

Класифікація та подальша оцінка фінансових активів. Група класифікує свої фінансові активи у наступні категорії оцінки:

- за амортизованою вартістю, та
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід або за справедливою вартістю через прибуток чи збиток.

Класифікація та подальша оцінка боргових фінансових активів залежить від (i) бізнес-моделі Групи для управління відповідним портфелем активів та (ii) характеристик грошових потоків за активом.

Бізнес-модель відображає спосіб, у який Група управляє активами з метою отримання грошових потоків: чи є метою Групи (i) виключно отримання передбачених договором грошових потоків від активів («утримання активів для отримання передбачених договором грошових потоків»), або (ii) отримання передбачених договором грошових потоків і грошових потоків, які виникають у результаті продажу активів («утримання активів для отримання передбачених договором грошових потоків і продажу»), або якщо не застосовується ні пункт (i), ні пункт (ii), фінансові активи відносяться до категорії «інших» бізнес-моделей та оцінюються за справедливою вартістю через прибуток чи збиток.

Бізнес-модель визначається для групи активів (на рівні портфеля) на основі всіх відповідних доказів діяльності, яку Група має намір здійснити для досягнення цілі, встановленої для портфеля, наявного на дату оцінки. Фактори, які Група враховує при визначенні бізнес-моделі, включають мету та склад портфеля, минулий досвід отримання грошових потоків за відповідними активами, підходи до оцінки та управління ризиками та методи оцінки дохідності активів.

Якщо бізнес-модель передбачає утримання активів для отримання передбачених договором грошових потоків або для отримання передбачених договором грошових потоків і продажу, Група оцінює, чи являють собою грошові потоки виключно виплати основної суми боргу та процентів («тест на виплати основної суми боргу та процентів» або «SPPI-тест»). Фінансові активи із вбудованими похідними інструментами розглядаються у сукупності, щоб визначити, чи є грошові потоки за ними виплатами виключно основної суми боргу та процентів. У процесі такої оцінки Група аналізує, чи відповідають передбачені договором грошові потоки умовам базового кредитного договору, тобто проценти включають тільки відшкодування щодо кредитного ризику, вартості грошей у часі, інших ризиків базового кредитного договору та маржу прибутку.

Якщо умови договору передбачають схильність до ризику чи волатильності, які не відповідають умовам базового кредитного договору, відповідний фінансовий актив класифікується та оцінюється за справедливою вартістю через прибуток чи збиток. SPPI-тест виконується при первісному визнанні активу, а подальша переоцінка не проводиться.

Нижче описані категорії оцінки, у які Група класифікує свої фінансові активи:

За амортизованою вартістю: фінансовий актив відноситься до цієї категорії, якщо Група утримує фінансові активи виключно для отримання договірних грошових потоків (а не для їх продажу), за умови успішного проходження тесту характеристик грошових потоків, тобто грошові потоки від активу - це виключно платежі в рахунок основної суми боргу та процентів.

За справедливою вартістю через інший сукупний дохід: якщо фінансовий актив відповідає критеріям тесту характеристик грошових потоків і бізнес-модель передбачає отримання договірних грошових потоків і продаж фінансових активів, тоді такий актив відноситься до цієї категорії (якщо тільки не вибрано категорію оцінки за справедливою вартістю через прибуток чи збиток). Група може добровільно прийняти рішення оцінювати певні інструменти власного капіталу за справедливою вартістю через інший сукупний дохід. Такий вибір є остаточним при початковому визнанні.

За справедливою вартістю через прибуток чи збиток: активи, які не відповідають критеріям оцінки за амортизованою вартістю чи за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, оцінюються за справедливою вартістю через прибуток чи збиток. Похідні фінансові активи відносяться у категорію оцінки за справедливою вартістю через прибуток чи збиток.

Керівництво визначає класифікацію фінансових активів у момент їх початкового визнання.

Фінансові активи включаються до складу оборотних активів, за винятком тих із них, строк погашення яких перевищує 12 місяців після звітної дати. Такі активи включаються до складу необоротних активів.

4 Основні принципи облікової політики (продовження)

Зменшення корисності (знецінення) фінансових активів – оціночний резерв під очікувані кредитні збитки. Група оцінює очікувані кредитні збитки для фінансових активів, які оцінюються за амортизованою вартістю та за справедливою вартістю через інший сукупний дохід. Група оцінює очікувані кредитні збитки та визнає чисті збитки від зменшення корисності (знецінення) фінансових активів на кожну звітну дату.

Оцінка очікуваних кредитних збитків відображає: (i) об'єктивну та зважену з урахуванням імовірності суму, визначену шляхом оцінки діапазону можливих результатів, (ii) вартість грошей у часі та (iii) всю обґрунтовану і підтверджену інформацію про минулі події, поточні умови та прогнозовані майбутні економічні умови, доступну на звітну дату без надмірних витрат і зусиль.

Фінансові інструменти, які оцінюються за амортизованою вартістю, та договірні активи відображаються у консолідованому звіті про фінансовий стан за вирахуванням оціночного резерву під очікувані кредитні збитки.

Група застосовує триетапну модель обліку знецінення на основі змін кредитної якості з моменту первісного визнання:

Етап 1 – Активи, умови яких виконуються: оціночний резерв під збитки визнається в сумі очікуваного кредитного збитку за 12-місячний період;

Етап 2 – Фінансові активи, кредитний ризик яких істотно зріс: оціночний резерв під збитки визнається в сумі очікуваного кредитного збитку за весь строк, та

Етап 3 – Кредитно-знецінені фінансові активи: оціночний резерв під збитки визнається в сумі очікуваного кредитного збитку за весь строк. Фінансові активи цього етапу оцінюються на індивідуальній основі.

Процентні доходи розраховуються із використанням методу ефективної процентної ставки: на Етапі 1 та Етапі 2 – до валової балансової вартості фінансового активу; на Етапі 3 – визнаються на основі амортизованої вартості фінансового активу.

Група застосовує спрощений підхід до дебіторської заборгованості за основною діяльністю, договірних активів та дебіторської заборгованості за орендою, який вимагає оцінювати оціночний резерв під очікувані кредитні збитки за сумою, яка дорівнює очікуваним кредитним збиткам за весь строк, що підлягають визнанню в момент первісного визнання такого активу.

Станом на звітну дату Група має такі категорії фінансових активів, які підлягають оцінці за моделлю очікуваних кредитних збитків:

Грошові кошти та їх еквіваленти;

Дебіторська заборгованість за реалізовані товари та послуги;

Дебіторська заборгованість за орендою;

Фінансова допомога, що підлягає поверненню;

Фінансові інвестиції (депозити).

Група застосовує різні підходи для аналізу очікуваних кредитних збитків, які виникають за фінансовими активами від пов'язаних сторін та інших клієнтів.

Розрахунок очікуваних кредитних збитків для всіх суттєвих дебіторів та пов'язаних сторін виконується на індивідуальній основі з урахуванням договірних умов, очікуваного строку погашення, внутрішньо оцінених кредитних ризиків для суттєвих дебіторів на основі історичних фінансових результатів та враховуючи зовнішній кредитний рейтинг, за наявності. Коефіцієнт очікуваних кредитних збитків розраховується на основі середньої доходності до погашення корпоративних облігацій, скоригованої на безризикову ставку та очікуваний строк погашення.

Для визначення значного підвищення кредитного ризику фінансового активу після первісного визнання та оцінки очікуваних кредитних збитків Група враховує всю обґрунтовану та підтверджену інформацію, актуальну та доступну без надмірних витрат і зусиль, включаючи як кількісну, так і якісну інформацію та аналіз на основі попереднього досвіду Групи та поінформовану кредитну оцінку, в тому числі прогнозну інформацію. Група розглядає наявність дефолту фінансового активу, якщо малоімовірно, що позичальник здійснить платіж на користь Групи для виконання його кредитних зобов'язань повною мірою без подання Групою вимог на примусове стягнення, наприклад, за рахунок реалізації забезпечення (якщо таке утримується).

Станом на кожну звітну дату Група оцінює, чи є фінансовий актив кредитно-знеціненим. Фінансовий актив є кредитно-знеціненим, якщо відбулася одна чи більше подій, які мають негативний вплив на оціночні майбутні грошові потоки від фінансового активу.

Припинення визнання фінансових активів. Група списує фінансові активи з балансу, коли (i) активи погашені або права на отримання грошових потоків від активів інакше втратили свою чинність або (ii) Група передала, в основному, усі ризики та вигоди, пов'язані з володінням активами, або (iii) Група не передала та

4 Основні принципи облікової політики (продовження)

не залишила, в основному, усі ризики та вигоди володіння, але припинила здійснювати контроль. Контроль вважається збереженим, якщо контрагент не має практичної можливості повністю продати актив непов'язаній стороні без внесення додаткових обмежень на перепродаж.

Вбудовані похідні фінансові інструменти. Похідні інструменти, вбудовані в договори, відокремлюються від основних договорів і обліковуються окремо, якщо вони не є тісно пов'язаними з економічними характеристиками та ризиками основних договорів. Якщо платежі, що підлягають сплаті у гривнях, знаходяться у прямій залежності від зміни курсу іноземної валюти, тоді вбудований похідний інструмент вважається тісно пов'язаним з основним договором, і в цілях обліку такий договір вважається деномінованим у відповідній іноземній валюті. В такому разі, фінансові активи або фінансові зобов'язання переоцінюються на кожен звітну дату за відповідним курсом іноземної валюти.

Вбудований похідний інструмент в основному договорі оренди має тісний зв'язок із основним договором, якщо вбудований похідний інструмент є індексом, пов'язаним із інфляцією, на зразок прив'язки індексу орендних платежів до індексу споживчих цін або передбачає здійснення змінних орендних платежів на основі змінних ставок відсотка. Такий інструмент обліковується згідно з вимогами до обліку змінних орендних платежів.

Разом з тим, якщо залежність не є прямою, а містить якісь порогові значення, коридори, індексацію лише за певних умов, то вбудований похідний інструмент не вважається тісно пов'язаним з основними договорами. Група відокремлює його від договору й обліковує окремо за справедливою вартістю через прибуток або збиток.

Аванси (передоплати) видані. Аванси видані обліковуються за первісною вартістю мінус резерв на знецінення. Передоплата відноситься до категорії довгострокової, якщо товари чи послуги, за які надана передоплата, будуть отримані через один рік або пізніше, або якщо передоплата стосується активу, який при початковому визнанні буде включений до категорії необоротних активів. Аванси видані з метою придбання активу, включаються до складу його балансової вартості після того, як Група отримала контроль над цим активом і якщо існує ймовірність того, що Група отримає майбутні економічні вигоди, пов'язані з таким активом. Інші аванси видані списуються на прибуток чи збиток після отримання товарів або послуг, за які вони були здійснені. Якщо існує свідчення того, що активи, товари чи послуги, за які було видано аванси, не будуть отримані, балансова вартість авансів виданих зменшується належним чином і відповідний збиток від знецінення визнається у складі прибутку чи збитку за рік.

Грошові кошти та їх еквіваленти. Грошові кошти та їх еквіваленти включають готівкові кошти, депозити до запитання в банках та інші короткострокові високоліквідні інвестиції, первісний термін яких не перевищує трьох місяців. Грошові кошти, використання яких обмежене, виключаються зі складу грошових коштів та їх еквівалентів. Суми, обмеження щодо яких не дають змоги обміняти їх або використати для розрахунку за зобов'язаннями протягом принаймні дванадцяти місяців після звітної дати, включено до складу необоротних активів. Грошові кошти та їх еквіваленти обліковуються за амортизованою вартістю із використанням методу ефективної процентної ставки.

Класифікація та подальша оцінка фінансових зобов'язань. Фінансові зобов'язання обліковуються за амортизованою вартістю.

Позикові кошти. Позикові кошти спочатку визнаються за справедливою вартістю за вирахуванням витрат, понесених на здійснення операції, а надалі обліковуються за амортизованою вартістю із використанням методу ефективної процентної ставки. Будь-яка різниця між сумою надходжень (за вирахуванням витрат на проведення операції) та вартістю погашення визнається у складі прибутку чи збитку протягом періоду, на який були залучені позикові кошти, з використанням методу ефективної процентної ставки.

Позикові кошти відображаються у складі поточних зобов'язань, крім випадків, коли у Групі є безумовне право відстрочити розрахунок за зобов'язанням принаймні на 12 місяців після звітної дати.

Кредиторська заборгованість за основною діяльністю та інша кредиторська заборгованість. Кредиторська заборгованість за основною діяльністю та інша кредиторська заборгованість визнається, якщо контрагент виконав свої зобов'язання за угодою. Кредиторська заборгованість відноситься до категорії поточних зобов'язань, якщо оплата підлягає здійсненню до одного року (або протягом нормального операційного циклу бізнесу, якщо він довший). Якщо ні, вони обліковуються як довгострокові зобов'язання. Кредиторська заборгованість спочатку визнається за справедливою вартістю, а надалі переоцінюється за амортизованою вартістю із використанням методу ефективної процентної ставки. Амортизована вартість обчислюється з урахуванням витрат на проведення операції, а також усіх премій та дисконтів при розрахунку.

Припинення визнання фінансових зобов'язань. Визнання фінансових зобов'язань припиняється у разі їх погашення (тобто коли зобов'язання, вказане у договорі, виконується чи припиняється або закінчується строк його виконання).

Суттєва зміна умов наявного фінансового зобов'язання або його частини обліковується як врегулювання

4 Основні принципи облікової політики (продовження)

початкового фінансового зобов'язання і визнання нового фінансового зобов'язання. Умови вважаються суттєво відмінними у разі, якщо дисконтована поточна вартість грошових потоків відповідно до нових умов, включаючи будь-які сплачені комісійні за вирахуванням отриманих комісійних, які дисконтовані із використанням первісної ефективної процентної ставки, відрізняється принаймні на 10% від дисконтованої поточної вартості залишкових грошових потоків за початковим фінансовим зобов'язанням. Якщо різниця становить 10% або більше, наявне зобов'язання списується з балансу й визнається нове фінансове зобов'язання. Після виконання тесту 10%-різниці Група може також прийняти рішення про проведення якісної оцінки з метою припинення визнання. Різниця між балансовою вартістю фінансового зобов'язання (або частини фінансового зобов'язання), врегульованого або переданого іншій стороні, та сумою сплаченої винагороди, включаючи будь-які передані негрошові активи або прийняті зобов'язання, визнається у складі прибутку чи збитку.

Якщо модифікація умов обліковується як погашення, всі витрати або сплачені винагороди визнаються у складі прибутку чи збитку. Якщо обмін або модифікація не обліковується як погашення, всі витрати чи сплачені винагороди відображаються як коригування балансової вартості зобов'язання і амортизуються протягом строку дії модифікованого зобов'язання, що залишився.

Аванси отримані. Аванси отримані обліковуються у розмірі первісно одержаних сум.

Резерви під зобов'язання та відрахування. Резерви під зобов'язання та відрахування – це зобов'язання нефінансового характеру із невизначеним строком або сумою. Резерви нараховуються, коли Група має теперішнє юридичне або конструктивне зобов'язання у результаті минулих подій і коли існує ймовірність того, що погашення такого зобов'язання потребуватиме відтоку ресурсів, які передбачають економічні вигоди, а суму цього зобов'язання можна розрахувати з достатнім рівнем впевненості. Резерви оцінюються за приведеною вартістю витрат, що, як очікується, будуть потрібними для погашення зобов'язання, із використанням ставки до оподаткування, яка відображає поточні ринкові оцінки вартості грошей у часі та ризиків, пов'язаних із цим зобов'язанням. Збільшення резерву з плином часу відноситься на процентні витрати.

Обов'язкові платежі та відрахування, такі як податки, крім податку на прибуток або зборів, установлених регулюючими органами, на основі інформації, що стосується періоду, який передує виникненню зобов'язання зі сплати, визнаються як зобов'язання, коли відбувається зобов'язувальна подія, що призводить до виникнення обов'язкового платежу, що визначена у законодавстві як така, яка спричиняє виникнення зобов'язання зі сплати обов'язкового платежу. Якщо сплата обов'язкового платежу здійснюється до того, як відбулася зобов'язувальна подія, цей платіж визнається як передплата.

Чисті активи, які належать учасникам. Учасники товариств з обмеженою відповідальністю мають право на відшкодування своїх часток у статутному капіталі цих товариств у грошовій формі. Сума відшкодування є змінною величиною, яка залежить від вартості чистих активів кожної Компанії Групи. Зобов'язання товариства з обмеженою відповідальністю з відшкодування часток учасникам у його статутному капіталі призводить до виникнення фінансового зобов'язання, сума якого дорівнює поточній вартості відшкодування, навіть якщо вказане зобов'язання залежить від наміру учасника реалізувати своє право. Визначати справедливу вартість зобов'язання перед учасниками недоцільно, оскільки невідомо, чи захочуть учасники вилучити свої частки з капіталу товариства з обмеженою відповідальністю і коли це може відбутись. Група оцінює зобов'язання, визнане як «Чисті активи, які належать учасникам», за балансовою вартістю чистих активів, що, на її думку, є найбільш доречним за поточних обставин. Це зобов'язання було віднесене до категорії довгострокових зобов'язань, оскільки Група має безумовне право відстрочити відшкодування часток учасників принаймні на дванадцять місяців після дати отримання заявки на відшкодування.

Взаємозалік. Взаємозалік фінансових активів та зобов'язань, з подальшим включенням до звіту про фінансовий стан лише їхньої чистої суми, може здійснюватися лише у разі існування юридично визначеного права взаємозаліку визнаних сум, коли є намір провести розрахунок на основі чистої суми або одночасно реалізувати актив і розрахуватися за зобов'язаннями.

Умовні активи та зобов'язання. Умовний актив не визнається у фінансовій звітності. Інформація про нього розкривається у разі ймовірності притоку економічних вигід.

Умовні зобов'язання не визнаються у фінансовій звітності, крім випадків, коли існує ймовірність відтоку ресурсів для того, щоб розрахуватися за зобов'язаннями, і їхню суму можна розрахувати з достатнім рівнем точності. Інформація про умовні зобов'язання розкривається у фінансовій звітності, крім випадків, коли ймовірність відтоку ресурсів, які передбачають економічні вигоди, є незначною.

Винагороди працівникам. План зі встановленими внесками. Група робить на користь своїх працівників єдиний внесок до фондів соціального страхування. Внески розраховуються як процент від поточної валової суми заробітної плати та відносяться на витрати в міру їх здійснення.

Визнання доходів. Група визнає доходи від договорів із клієнтами, якщо (або коли) Група врегулює зобов'язання до виконання за рахунок передачі обіцяного товару чи послуги клієнту, а клієнт отримує можливість розпоряджатися використанням активу та переважно всіма вигодами, які залишилися від активу.

4 Основні принципи облікової політики (продовження)

За кожним зобов'язанням до виконання Група визначає у момент укладання договору свою спроможність врегулювати зобов'язання до виконання протягом періоду або в певний момент часу.

Для кожного зобов'язання до виконання, врегульованого протягом періоду, Група визнає доходи протягом такого періоду на основі оцінки прогресу в напрямку повного врегулювання такого зобов'язання до виконання пропорційно періоду надання послуг. Якщо зобов'язання до виконання не врегульоване протягом періоду, Група врегулює зобов'язання до виконання у певний момент часу, у який клієнт отримує контроль над об'єктом активом.

У разі надання товарів або послуг клієнту із залученням іншої сторони, Група визначає, чи її обіцянка, по суті, є зобов'язанням до виконання для надання визначених товарів або послуг самостійно (виступає як принципал), або забезпечення надання цих товарів чи послуг іншою стороною (виступає як агент). У разі врегулювання Групою зобов'язання до виконання у ролі принципала, доходи визнаються за балансовою вартістю винагороди, на яку вона, як очікує, має право в обмін на передані визначені товари або послуги, а в ролі агента – Група визнає доходи в сумі комісійної винагороди, на яку вона, як очікує, має право в обмін на забезпечення надання визначених товарів або послуг іншою стороною.

Група не очікує укладання договорів, у яких період між передачею об'єктів товарів чи послуг покупцю й оплатою їх покупцем перевищує один рік. Як наслідок, Група не коригує ціни угод на вплив вартості грошей у часі.

i) **Організація перевезень вантажів у власних (орендованих) вагонах**

Група надає послуги транспортування у власних (орендованих) вантажних вагонах здебільшого на території України. Доходи від цього виду діяльності визнаються окремо для кожного замовлення з перевезення.

ii) **Реалізація власної продукції та перепродаж товарів**

Перепродаж товарів переважно включає залізничні вантажні вагони. Доходи від продажу цієї продукції та інших товарів визнаються у момент передачі ризиків та вигод від володіння товарами. Зазвичай, це відбувається у момент відвантаження товару. Проте, якщо Група погоджується доставити вантаж у конкретне місце, доходи визнаються у момент передачі вантажу покупцю у встановленому місці. Група використовує стандартні правила ІНКОТЕРМС, такі як оплата перевезення до пункту призначення (СРТ), поставка в місце призначення, зазначене в договорі (DAP, DDP), франко-перевізник (FCA) та франко-завод (EXW), які визначають момент переходу контролю.

Продажі обліковуються на основі цін, вказаних у специфікаціях до договорів купівлі-продажу. Ціни продажу зазначаються окремо для кожної специфікації.

iii) **Оренда залізничних вагонів та локомотивів**

Платежі до отримання за операційною орендою визнаються як орендний дохід рівномірно протягом строку оренди.

iv) **Процентні доходи за фінансовим лізингом**

За фінансовим лізингом кожний лізинговий платіж частково відноситься на фінансові доходи і частково – на погашення капіталу з метою забезпечення постійної процентної ставки на суму залишку заборгованості за фінансовим лізингом. Процентні доходи кредитуються у прибутку чи збитку протягом строку лізингу із використанням методу ефективної процентної ставки.

v) **Послуги**

Доходи від послуг з ремонту, експедиції вантажів та транзитного перевезення визнаються в тому обліковому періоді, у якому ці послуги були надані.

Податок на додану вартість. ПДВ стягується за двома ставками: 20% стягуються з поставок товарів або послуг з місцем поставки на території України, включаючи поставки без оплати, та імпорту товарів в Україну (якщо такі поставки прямо не звільнені від ПДВ); 0% застосовуються до експорту товарів та супутніх послуг, а також до послуг з міжнародного перевезення. Вихідний ПДВ при продажу товарів та послуг обліковується у момент отримання товарів або послуг клієнтом або у момент надходження платежу від клієнта, залежно від того, що відбувається раніше. Вхідний ПДВ обліковується таким чином: право на кредит із вхідного ПДВ при закупівлях виникає у момент отримання зареєстрованої накладної з ПДВ, яка видається в момент надходження оплати постачальнику або в момент отримання товарів або послуг, залежно від того, що відбувається раніше, або право на кредит із вхідного ПДВ при імпорті товарів чи послуг виникає у момент сплати податку.

ПДВ, який стосується продажів та закупівель, визнається у балансі згорнуто й показується як актив або зобов'язання в сумі, відображеній у деклараціях з ПДВ. В інших випадках ПДВ відображається розгорнуто. У тих випадках, коли під знецінення дебіторської заборгованості був створений резерв, збиток від знецінення

4 Основні принципи облікової політики (продовження)

обліковується за валовою сумою заборгованості, включаючи ПДВ.

Аванси видані та аванси отримані показані у цій фінансовій звітності за вирахуванням ПДВ, оскільки очікується, що розрахунок за такими сумами буде здійснений шляхом постачання відповідних товарів або послуг.

Визнання витрат. Витрати обліковуються за методом нарахування. Собівартість реалізованої продукції (робіт, послуг) переважно включає ціну закупівлі сировини, матеріалів, запасних частин, витрати на персонал, витрати на амортизацію основних засобів та активів з права користування, витрати на електроенергію, ремонти та інші відповідні витрати; вартість послуг із залізничних перевезень переважно включає тарифи до сплати залізницям за надання локомотивів та експлуатацію залізничної мережі.

Фінансові доходи. Фінансові доходи включають переважно ефект дисконтування фінансових активів, облікованих за амортизованою вартістю, та процентні доходи від банківських депозитів.

Фінансові витрати. Фінансові витрати включають процентні витрати за позиковими коштами, іншими фінансовими зобов'язаннями та збитки від первісного визнання фінансових інструментів. Усі процентні та інші витрати за позиковими коштами відносяться на витрати із використанням методу ефективної процентної ставки.

Фінансова допомога, яка не підлягає поверненню. Фінансова допомога компаніям під спільним контролем, яка не підлягає поверненню, обліковується у складі неопераційних витрат, за винятком випадків, коли така допомога перераховувалася компаніям, що займаються благочинною діяльністю. У цьому разі перераховані кошти визнаються у прибутку та збитку від операційної діяльності у складі інших операційних доходів та витрат.

Фінансова допомога, що підлягає поверненню (поворотна фінансова допомога). Поворотна фінансова допомога, надана Групою іншим компаніям, класифікується як притоки та відтік грошових коштів від інвестиційної діяльності у звіті про рух грошових коштів. Поворотна фінансова допомога, отримана Групою від інших компаній, класифікується як притоки та відтік від фінансової діяльності у звіті про рух грошових коштів та відображається у балансі як небанківські позикові кошти. Надходження і виплати грошових коштів за фінансовою допомогою, що підлягає поверненню, відображаються у звітності на нетто-основі, якщо оборот є швидким, а строки погашення короткими (до 3 місяців).

Операційні сегменти. Формат подання інформації про операційні сегменти відповідає формату внутрішньої звітності, яка подається особі, відповідальній за прийняття операційних рішень Групи. Органом, відповідальним за прийняття операційних рішень, який відповідає за розподіл ресурсів та оцінку результатів діяльності операційних сегментів, визначена Наглядова рада.

Вдосконалення формату представлення чистих активів, які належать учасникам, та пов'язаних елементів консолідованої фінансової звітності. У 2019 році переоцінка чистих активів, які належать учасникам, розкривалася у фінансовій звітності в окремому рядку звіту про інший сукупний дохід після рядку «Зміна в чистих активах від діяльності», а сума залишку чистих активів, які належать учасникам Компанії, відображалася у консолідованому балансі окремим рядком у складі довгострокових зобов'язань. Після дати затвердження консолідованої фінансової звітності за рік, що закінчився 31 грудня 2019 року, керівництво Групи змінило формат представлення чистих активів, які належать учасникам, та пов'язаних елементів фінансової звітності з метою наближення до формату затвердженої Таксономії UA XBRL МСФЗ 2020 року (Примітка 4 Основа підготовки інформації).

Вплив зміни подання на консолідований звіт про фінансові результати, консолідований звіт про інший сукупний дохід та консолідований звіт про рух грошових коштів за 2019 фінансовий рік подано нижче:

Консолідований звіт про фінансові результати (витяг)

	2019 (за попередньою звітністю)	Зміна подання	2019 (після зміни подання)
Дивіденди учасникам	(90 774)	90 774	-
Фінансові витрати	(227 445)	(697 125)	(924 570)
Прибуток/(збиток) до оподаткування	1 059 877	(606 351)	453 526
Зміна в чистих активах від діяльності за рік	666 708	(606 351)	60 357
Належить:			
Учасникам компанії	606 351	(606 351)	-
Неконтролюючим акціонерам	60 357	-	60 357

4 Основні принципи облікової політики (продовження)

Консолідований звіт про інший сукупний дохід (витяг)

	2019 (за попередньою звітністю)	Зміна подання	2019 (після зміни подання)
Переоцінка чистих активів, які належать учасникам	(606 351)	606 351	-

Рядок «Зміна в чистих активах від діяльності» виключено зі звіту про інший сукупний дохід.

Консолідований звіт про рух грошових коштів (витяг)

	2019 (за попередньою звітністю)	Зміна подання	2019 (після зміни подання)
Грошові потоки від операційної діяльності			
Прибуток до оподаткування	1 059 877	(606 351)	453 526
Коригування на:			
Фінансові витрати	227 445	697 125	924 570
Дивіденди учасникам	90 774	(90 774)	-

Вплив зміни подання на консолідований баланс станом на 31 грудня 2019 року:

Консолідований баланс (витяг)

	31 грудня 2019 р. (за попередньою звітністю)	Зміна подання	31 грудня 2019 р. (після зміни подання)
Довгострокові зобов'язання			
<i>Чисті активи, які належать учасникам Компанії</i>			
Сплачений капітал	1 218 000	(1 218 000)	-
Кумулятивний приріст чистих активів	5 923 030	(5 923 030)	-
Всього чистих активів, які належать учасникам Компанії	7 141 030	(7 141 030)	-
Позикові кошти та інші фінансові зобов'язання	842 049	7 141 030	7 983 079
Відстрочені податкові зобов'язання	742 618	-	742 618
Всього довгострокових зобов'язань, крім чистих активів, які належать учасникам Компанії	1 584 667	7 141 030	8 725 697
Всього довгострокових зобов'язань	8 725 697	-	8 725 697

5 Основні бухгалтерські оцінки та судження при застосуванні облікової політики

Група робить оцінки та припущення, які впливають на суми активів та зобов'язань, визнані у фінансовій звітності. Розрахунки та судження постійно оцінюються на основі попереднього досвіду керівництва та інших чинників, у тому числі на основі очікувань щодо майбутніх подій, які вважаються обґрунтованими за наявних обставин. Крім суджень, які передбачають облікові оцінки, керівництво Групи також використовує професійні судження при застосуванні облікової політики. Професійні судження, які найсуттєвіше впливають на суми, що відображаються у фінансовій звітності, та оцінки, результатом яких можуть бути значні коригування балансової вартості активів та зобов'язань протягом наступного фінансового року, включають:

Справедлива вартість основних засобів. Керівництво Групи щороку проводить аналіз для оцінки того факту, чи відрізняється суттєво балансова вартість рухомого складу від його справедливої вартості станом на кінець звітного періоду. Аналіз ґрунтується на цінових пропозиціях виробників вантажних вагонів, індексах цін, коливаннях валютних курсів після дати останньої переоцінки, рентабельності профільних напрямків діяльності та інших актуальних факторах. Якщо результати аналізу свідчать про те, що справедлива вартість об'єктів основних засобів суттєво відрізняється від їхньої балансової вартості, Група проводить додаткову переоцінку із залученням незалежних оцінювачів.

Зменшення корисності (знецінення) основних засобів та активів з права користування. Група оцінює наявність ознак можливого зменшення корисності активів на кожну звітну дату. Якщо ознаки існують Група проводить обчислення вартості при використанні відповідно до МСБО 36 «Зменшення корисності активів» для одиниць, що генерують грошові кошти. Одним із визначальних факторів у ідентифікації одиниці, що генерує грошові кошти, є здатність сукупності активів генерувати незалежні грошові потоки для цієї одиниці. Суттєві оцінки та судження керівництва Групи, пов'язані з визначенням вартості одиниці, що генерує грошові кошти, при використанні, розкриваються в Примітці 11 разом з чутливістю ключових припущень.

5 Основні бухгалтерські оцінки та судження при застосуванні облікової політики (продовження)

Визначення строку оренди. При визначенні строку оренди, коли Група є орендарем, керівництво враховує всі факти та обставини, які створюють економічні стимули для виконання опціону на подовження договору чи невиконання опціону на припинення договору оренди. Опціони на подовження (або періоди часу після строку, визначеного умовами опціонів на припинення оренди) включаються до строку оренди тільки у тому разі, якщо існує достатня впевненість у тому, що договір буде подовжено (або не буде припинено).

Для визначення строку оренди Група розділяє договори без права викупу/переходу права власності за видами орендованих активів.

Оренда залізничних вантажних вагонів та локомотивів. Договори оренди укладаються Групою для забезпечення гнучкості в кількості використовуваних вантажних вагонів залежно від попиту на ринку перевезень, а отже Група може як укладати нові договори для збільшення вагонного парку, так і не продовжувати чинні договори у разі недостатнього попиту. Таким чином, хоча пролонгація договорів і є ймовірною, у ній відсутня обґрунтована впевненість. Отже, для таких договорів строк оренди дорівнює договірному строку.

Оренда вагонних депо, офісних приміщень та інших активів. Зазвичай, Група укладає довгострокові договори оренди важливих для діяльності Групи активів. Однак, пролонгація договору відбувається лише за погодження нових умов, що можуть переглядатися при кожному продовженні, і не є певною. У минулому також були приклади, коли окремі договори не продовжувалися або укладалися нові договори зі зміною сфери застосування. Отже, для таких договорів Група використовує договірний строк для встановлення строку оренди при первісному визнанні.

Ставка залучення додаткових запозичень орендаря. Група для визначення ставки додаткових запозичень орендаря використовує процентні ставки вартості запозичень нефінансовим корпораціям згідно з даними НБУ. Ця статистика наводиться лише за новими кредитами виданими у відповідному періоді та деталізується у розрізі видів валют і строків погашення.

Знецінення дебіторської заборгованості за основною діяльністю та іншої дебіторської заборгованості. Станом на 31 грудня 2020 року резерв під очікувані кредитні збитки від дебіторської заборгованості за основною діяльністю та іншої дебіторської заборгованості становив 25 481 тисячу гривень (на 31 грудня 2019 року – 113 706 тисяч гривень). Станом на 31 грудня 2020 року та 31 грудня 2019 року очікування щодо врегулювання дебіторської заборгованості за основною діяльністю та іншої дебіторської заборгованості за окремими клієнтами не відповідали договірним угодам. Для визначення її знецінення керівництво застосувало професійні судження щодо очікуваних строків і сум погашення цієї заборгованості зазначеними клієнтами. Якщо професійні судження керівництва відрізняться від фактичних платежів у майбутньому, у консолідованій фінансовій звітності Групи може знадобитися відображення додаткового знецінення в максимальній сумі дебіторської заборгованості за основною діяльністю та іншої дебіторської заборгованості або його сторнування буде віднесено на прибуток.

Оцінки, використані для визначення сум знецінення, зазнають впливу невизначеності, спричиненої подіями на сході України (див. опис умов, у яких працює Група, у Примітці 2).

Податкове законодавство. Податкове, валютне та митне законодавство України продовжує змінюватись. Суперечливі положення тлумачаться по-різному. Керівництво вважає, що його тлумачення є доречним та обґрунтованим, проте не існує жодних гарантій того, що податкові органи його не оскаржать.

Операції з пов'язаними сторонами. У процесі звичайної діяльності Група здійснює операції з пов'язаними сторонами. За відсутності активного ринку таких операцій, для того щоб визначити, чи здійснювались такі операції за ринковими або неринковими ставками, використовуються професійні судження.

6 Застосування нових або змінених стандартів та інтерпретацій

Наступні змінені стандарти набули чинності з 1 січня 2020 року, але не мали суттєвого впливу на Групу:

- Зміни Концептуальної основи фінансової звітності (опубліковані 29 березня 2018 року і набули чинності для річних періодів, які починаються з 1 січня 2020 року або після цієї дати).
- Визначення бізнесу – зміни МСФЗ 3 (опубліковані 22 жовтня 2018 року і набули чинності для угод придбання з початку річного звітного періоду, який починається з 1 січня 2020 року або після цієї дати).
- Визначення суттєвості – зміни МСБО 1 та МСБО 8 (опубліковані 31 жовтня 2018 року і набули чинності для річних періодів, які починаються з 1 січня 2020 року або після цієї дати).
- Реформа базової процентної ставки – зміни МСФЗ 9, МСБО 39 та МСФЗ 7 (опубліковані 26 вересня 2019 року і набули чинності для річних періодів, які починаються з 1 січня 2020 року або після цієї дати).
- Поступки з оренди, пов'язані з пандемією «COVID-19», – зміни МСФЗ 16 (опубліковані 28 травня 2020 року і набули чинності для річних періодів, які починаються з 1 січня 2020 року або після цієї дати і діють до 30 червня 2021 року).

7 Нові положення бухгалтерського обліку

Наступні нові стандарти, які стосуються консолідованої фінансової звітності Групи, вступають у силу для фінансових періодів, що починаються 1 січня 2021 року або після цієї дати. Група не застосовувала ці стандарти та інтерпретації до початку їх обов'язкового застосування.

- Продаж чи внесок активів в асоційовану компанію або спільне підприємство інвестором – зміни МСФЗ 10 та МСБО 28 (опубліковані 11 вересня 2014 року і набувають чинності для річних періодів, які починаються з дати, яка буде встановлена РМС'О, або після цієї дати).
- МСФЗ 17 "Договори страхування" (опублікований 18 травня 2017 року і набуває чинності для річних періодів, які починаються з 1 січня 2021 року або після цієї дати).
- Класифікація зобов'язань як поточні або довгострокові - зміни МСБО 1 (видані 23 січня 2020 року і діють на річні періоди, що починаються з 1 січня 2023 року або пізніше).
- Класифікація зобов'язань у короткострокові або довгострокові – перенесення дати набуття чинності – зміни МСБО 1 (опубліковані 15 липня 2020 року і набувають чинності для річних періодів, які починаються з 1 січня 2023 року або після цієї дати).
- Виручка, отримана до початку запланованого використання активу, Обтяжливі договори – вартість виконання договору, Посилання на Концептуальну основу – зміни обмеженої сфери застосування до МСБО 16, МСБО 37 та МСФЗ 3, і Щорічні удосконалення МСФЗ 2018-2020 років – зміни МСФЗ 1, МСФЗ 9, МСФЗ 16 та МСБО 41 (опубліковані 14 травня 2020 року і набувають чинності для річних періодів, які починаються з 1 січня 2022 року або після цієї дати).
- Зміни МСФЗ 17 та зміна МСФЗ 4 (опубліковані 25 червня 2020 року і набувають чинності для річних періодів, які починаються з 1 січня 2023 року або після цієї дати).
- Реформа базової процентної ставки (IBOR) – зміни МСФЗ 9, МСБО 39, МСФЗ 7, МСФЗ 4 та МСФЗ 16 – Етап 2 (опубліковані 27 серпня 2020 року і набувають чинності для річних періодів, які починаються з 1 січня 2021 року або після цієї дати).
- Зміни МСБО 1 та Звіту 2 про практику застосування МСФЗ: Розкриття облікової політики (опубліковані 12 лютого 2021 року і набувають чинності для річних періодів, які починаються з 1 січня 2023 року або після цієї дати).
- Зміни МСБО 8: Визначення облікових оцінок (опубліковано 12 лютого 2021 року і набувають чинності для річних періодів, які починаються 1 січня 2023 року або після цієї дати).

Зазначені вище нові або переглянуті стандарти або інтерпретації, які вступили в силу для річних періодів, що починаються 1 січня 2021 року або після цієї дати, ймовірно не матимуть суттєвого впливу на Групу.

8 Інформація за сегментами

Діяльність Групи аналізується на основі трьох основних бізнес-сегментів:

1. Залізничні перевезення вантажів – це надання послуг з організації перевезень вантажів у власних (орендованих) вагонах, експедиції та транзиту вантажів, операційного лізингу вагонів клієнтам;
2. Виробництво – це діяльність з будівництва та ремонту залізничних колій, а також діяльність, пов'язана з реалізацією вантажних напіввагонів, локомотивів та металопродукції;
3. Лізинг активів – це надання в оренду залізничного рухомого складу (залізничних вагонів та локомотивів) та інших транспортних засобів.

Особа, відповідальна за прийняття операційних рішень, якою є Наглядова Рада, оцінює фінансові результати операційних сегментів на основі розрахунку скоригованого прибутку до вирахування відсотків, податків, зносу та амортизації (скоригований EBITDA). При обчисленні цього показника виключається знецінення основних засобів та активів з права користування, фінансова допомога, спонсорські та добродійні внески, вплив разових доходів та витрат операційних сегментів, а також прибутки/збитки від курсової різниці, крім курсових різниць, пов'язаних з переоцінкою оціночних резервів під кредитні збитки в іноземній валюті.

Географічні сегменти. Бізнес-сегменти Групи працюють в основному в Україні.

8 Інформація за сегментами (продовження)

Виручка та EBITDA

2020 рік	Залізничні перевезення вантажів	Вироб- ництво	Лізинг активів	Виклю- чення	Всього
Виручка від зовнішніх клієнтів	14 082 073	504 038	7 637	-	14 593 748
Виручка від продажів іншим сегментам	226	-	64 366	(64 592)	-
Всього виручки сегменту	14 082 299	504 038	72 003	(64 592)	14 593 748
Операційні витрати до вирахування зносу та амортизації, включаючи:	(10 838 501)	(477 218)	(13 089)	626	(11 328 182)
Операційні курсові різниці, пов'язані з переоцінкою резервів під кредитні збитки	-	7 187	110 479	-	117 666
Сторно/(визнання) резерву під кредитні збитки від дебіторської заборгованості	5 312	(13 443)	(109 819)	31	(117 919)
Результат сегменту (скоригований EBITDA)	3 243 798	26 820	58 914	(63 966)	3 265 566
2019 рік	Залізничні перевезення вантажів	Вироб- ництво	Лізинг активів	Виклю- чення	Всього
Виручка від зовнішніх клієнтів	13 023 152	924 524	2 005	-	13 949 681
Виручка від продажів іншим сегментам	219	-	68 539	(68 758)	-
Всього виручки сегменту	13 023 371	924 524	70 544	(68 758)	13 949 681
Операційні витрати до вирахування зносу та амортизації, включаючи:	(8 743 994)	(881 396)	(148)	442	(9 625 096)
Операційні курсові різниці, пов'язані з переоцінкою резервів під кредитні збитки	-	(3 702)	(97 254)	-	(100 956)
Сторно резерву під кредитні збитки від дебіторської заборгованості	117 792	1 739	99 060	-	218 591
Результат сегменту (скоригований EBITDA)	4 279 377	43 128	70 396	(68 316)	4 324 585

Далі показано порівняння скоригованого EBITDA сегментів із сумами, показаними у звітності за МСФЗ:

	2020 рік	2019 рік
Результат сегменту (скоригований EBITDA)	3 265 566	4 324 585
<i>Узгодження показників:</i>		
Знос та амортизація	(1 368 681)	(1 286 022)
Фінансова допомога, яка не підлягає поверненню	(751 300)	(1 753 040)
Збиток від зменшення корисності (знецінення) основних засобів та активів з права користування	(322 082)	(521)
Фінансові витрати	(189 054)	(924 570)
Неопераційні курсові різниці	(101 718)	145 140
Операційні курсові різниці, крім прибутку/(збитку) від переоцінки резервів під кредитні збитки	(71 769)	(22 957)
Спонсорські та добродійні внески	(36 146)	(96 339)
Збиток від вибуття основних засобів	(33 664)	(22 719)
Фінансові доходи	404 358	89 969
Прибуток від збільшення справедливої вартості необоротних активів, призначених для продажу	15 083	-
Прибуток до оподаткування	810 595	453 526

8 Інформація за сегментами (продовження)

Виручка від найбільших клієнтів

Виручка від реалізації основним клієнтам Групи, на кожного з яких припадає понад 10% від загальної виручки за поточний або в попередні роки, була такою:

	2020 рік	2019 рік
Компанії під спільним контролем SCM та інші пов'язані сторони SCM (Залізничні перевезення вантажів, Виробництво)	14 169 127	12 841 506
Клієнт 2 (Залізничні перевезення вантажів)	123 885	372 187
Всього виручки від найбільших клієнтів	14 293 012	13 213 693

9 Неконтрольовані частки участі

Станом на 31 грудня 2020 року та 31 грудня 2019 року значна неконтрольована частка участі дочірнього підприємства Групи ПрАТ «Укртранслізинг» належить державі. Зведена інформація про неконтрольовані частки участі у ПрАТ «Укртранслізинг» та його дочірніх підприємствах (далі - «Група «УТЛ»»), подана у таблиці далі.

У таблиці наведено інформацію про кожне підприємство Групи «УТЛ», у якому неконтрольовані частки участі, є суттєвими для Групи, а також інші неконтрольовані частки участі:

	Ефективна частка участі неkontrolюючих акціонерів, %	Частка у сукупному доході за рік	Ефект консолідації	Дивіденди, виплачені неkontrolюючим акціонерам	Кумулятивна неконтрольована частка участі станом на кінець року
Станом на 31 грудня 2020 року та за 2020 фінансовий рік					
ПрАТ «Укртранслізинг»	47,7	3 082	58 570	(26 109)	544 014
ТОВ «Українська перевізна компанія»	47,7	(35 268)	(22 511)	-	118 773
ТОВ «Українська транспортно-операторська компанія»	47,7	(3)	(36 034)	-	163 284
ТОВ «Керченський стрілочний завод»	47,7	(251)	-	-	(144 422)
Інші	0,02	(176)	-	-	329
Всього		(32 616)	25	(26 109)	681 978
Станом на 31 грудня 2019 року та за 2019 фінансовий рік					
ПрАТ «Укртранслізинг»	47,7	51 781	2 364	(37 333)	508 471
ТОВ «Українська перевізна компанія»	47,7	12 116	-	-	176 552
ТОВ «Українська транспортно-операторська компанія»	47,7	(3 570)	-	-	199 321
ТОВ «Керченський стрілочний завод»	47,7	48	-	-	(144 171)
Інші	0,02	(18)	(14)	-	505
Всього		60 357	2 350	(37 333)	740 678

Станом на 31 грудня 2020 року та 31 грудня 2019 року зведена фінансова інформація Групи «УТЛ» до вилучення операцій з іншими дочірніми підприємствами Групи та залишків за такими операціями була такою:

Оборотні активи	Необоротні активи	Поточні зобов'язання	Довгострокові зобов'язання	Дохід від реалізації	Прибуток	Всього сукупний дохід за рік	Чисте збільшення/зменшення грошових коштів та їх еквівалентів
Станом на 31 грудня 2020 року та за 2020 фінансовий рік							
424 384	1 551 442	(546 880)	(21 293)	383 209	1 422	(68 017)	189 496
Станом на 31 грудня 2019 року та за 2019 фінансовий рік							
263 802	1 809 137	(483 548)	(58 951)	593 831	126 538	126 538	(93 654)

10 Розрахунки та операції з пов'язаними сторонами

Для цілей цієї фінансової звітності сторони вважаються пов'язаними, якщо одна з них має можливість контролювати іншу, знаходиться під спільним контролем або може мати суттєвий вплив на іншу сторону при прийнятті фінансових чи операційних рішень. Під час аналізу кожного випадку відносин, що можуть становити відносини між пов'язаними сторонами, звертається увага на суть цих відносин, а не лише на їхню юридичну форму.

Нижче показаний характер відносин з тими пов'язаними сторонами, з якими Група проводила значні операції або мала суттєві залишки за такими операціями:

	31 грудня 2020 р.			31 грудня 2019 р.		
	Материнське підприємство (Прим.1)	Інші компанії під спільним контролем SCM	Інші пов'язані сторони SCM	Материнське підприємство (Прим.1)	Інші компанії під спільним контролем SCM	Інші пов'язані сторони SCM
Баланс						
Активи з права користування	-	73 661	1 397	-	182 729	26 025
Довгострокові фінансові інвестиції	-	586	-	-	-	-
Дебіторська заборгованість за основною діяльністю та інша дебіторська заборгованість	-	326 507	107	-	387 493	248
Короткострокові фінансові інвестиції	-	368 382	-	-	293 494	-
Грошові кошти та їх еквіваленти	-	1 733 434	-	-	275 122	-
Чисті активи, які належать учасникам	(6 807 479)	-	-	(7 141 030)	-	-
Небанківські позикові кошти	-	(1 253 815)	(32 933)	-	(1 503 479)	-
Зобов'язання з оренди без права викупу/переходу права власності	-	(104 254)	(3 182)	-	(233 330)	(34 339)
Кредиторська заборгованість за основною діяльністю та інша кредиторська заборгованість	-	(513 937)	(167)	-	(106 270)	-
Дивіденди до сплати	(45 688)	-	-	-	-	-

	2020 рік			2019 рік		
	Материнське підприємство (Прим.1)	Інші компанії під спільним контролем SCM	Інші пов'язані сторони SCM	Материнське підприємство (Прим.1)	Інші компанії під спільним контролем SCM	Інші пов'язані сторони SCM
Звіт про фінансові результати						
Виручка:	-	14 161 551	7 576	-	12 749 620	91 886
<i>Включаючи організацію перевезень у власних (орендованих) вагонах</i>	-	13 643 840	3 788	-	12 159 498	91 465
Фінансові доходи	333 526	59 311	10	5 382	75 413	-
Фінансова допомога, яка не підлягає поверненню	-	(751 300)	-	-	(1 753 040)	-
Закупки	-	(287 050)	(473)	-	(289 642)	-
Амортизація активів з права користування	-	(222 807)	(13 696)	-	(240 549)	(26 220)
Спонсорські та добровільні внески	-	(36 044)	-	-	(96 328)	-
Дивіденди учасникам	(45 688)	-	-	(90 774)	-	-
Фінансові витрати	-	(24 691)	(2 301)	(606 351)	(74 260)	(8 016)
Інші доходи та витрати, чиста сума	-	5 156	-	-	7 663	-

Небанківські позикові кошти. У 2020 та 2019 роках, Група надала та отримала від пов'язаних сторін безвідсоткову фінансову допомогу, що підлягає поверненню, з короткостроковими строками погашення. Грошові потоки, що були включені у звіт про рух грошових коштів, становили:

10 Розрахунки та операції з пов'язаними сторонами (продовження)

	Інвестиційна діяльність, надходження/ (відтік)	Фінансова діяльність, надходження/ (відтік)
2020 рік		
Фінансова допомога, що підлягає поверненню	-	(2 16 731)
2019 рік		
Фінансова допомога, що підлягає поверненню	26 441	(1 092 819)

Застави. Станом на 31 грудня 2020 року Група надала як заставу за банківськими позиками пов'язаних сторін, що розміщені у пов'язаному банку, основні засоби балансовою вартістю 337 454 тисячі гривень (на 31 грудня 2019 року - 616 851 тисяча гривень).

Винагорода управлінському персоналу. У 2020 році винагорода основного управлінського персоналу Групи складалась із поточної заробітної плати, премій та відповідних відрахувань до фондів соціального страхування у загальній сумі 81 945 тисяч гривень (у 2019 році – 85 427 тисяч гривень).

11 Основні засоби та активи з права користування

Основні засоби. Рух основних засобів був таким:

	Залізничні вантажні вагони	Інші транспортні засоби	Будівлі та споруди	Виробниче обладнання	Інше	Незавершені капітальні інвестиції	Всього
Залишкова вартість на 1 січня 2019 р.	8 324 946	13 538	709	40 038	94 331	325 568	8 799 130
Первісна вартість	8 893 532	30 188	156 299	176 983	146 931	339 646	9 743 579
Накопичена амортизація та знецінення	(568 586)	(16 650)	(155 590)	(136 945)	(52 600)	(14 078)	(944 449)
2019 рік							
Надходження	675 930	-	-	-	-	763 324	1 439 254
Переведення до іншої категорії	796 967	9 729	-	26 554	15 884	(849 134)	-
Знецінення	-	(521)	-	-	-	-	(521)
Вибуття	(59 995)	(474)	-	-	(59)	(335)	(60 863)
Амортизаційні відрахування	(783 373)	(4 565)	(54)	(9 615)	(17 162)	-	(814 769)
Залишкова вартість на 31 грудня 2019 р.	8 954 475	17 707	655	56 977	92 994	239 423	9 362 231
Первісна вартість	10 291 889	39 076	156 299	203 523	162 080	253 501	11 106 368
Накопичена амортизація та знецінення	(1 337 414)	(21 369)	(155 644)	(146 546)	(69 086)	(14 078)	(1 744 137)
2020 рік							
Придбання при об'єднанні бізнесу (Примітка 28)	71 431	46 550	-	-	484	296	118 761
Надходження	118 701	-	-	-	-	120 744	239 445
Переведення до іншої категорії	65 334	53 223	1 335	58 163	(24 578)	(152 746)	731
Знецінення	(1 210 881)	(22)	-	-	-	-	(1 210 903)
Вибуття	(65 620)	(7)	-	-	(34)	(164 781)	(230 442)
Амортизаційні відрахування	(878 171)	(5 369)	(70)	(12 371)	(21 874)	-	(917 855)
Залишкова вартість на 31 грудня 2020 р.	7 055 269	112 082	1 920	102 769	46 992	42 936	7 361 968
Первісна вартість	10 442 471	158 203	157 633	261 681	117 543	57 014	11 194 545
Накопичена амортизація та знецінення	(3 387 202)	(46 121)	(155 713)	(158 912)	(70 551)	(14 078)	(3 832 577)

11 Основні засоби та активи з права користування (продовження)

Активи з права користування. Рух активів з права користування був таким:

	Залізничні вантажні вагони	Інші транс- портні засоби	Будівлі та споруди	Виробниче обладнання	Інше	Незавер- шені капітальні інвестиції	Всього
Залишкова вартість							
на 1 січня 2019 р.	1 591 161	400	63 943	-	-	-	1 655 504
Первісна вартість	1 964 227	684	66 299	-	-	-	2 031 210
Накопичена амортизація та знецінення	(373 066)	(284)	(2 356)	-	-	-	(375 706)
2019 рік							
Надходження	285 421	-	30 388	7 708	-	-	323 517
Переоцінка орендного зобов'язання	264	-	120	30	-	-	414
Вибуття	(178 250)	-	-	-	-	-	(178 250)
Амортизаційні відрахування	(452 993)	(295)	(16 769)	(972)	-	-	(471 029)
Залишкова вартість							
на 31 грудня 2019 р.	1 245 603	105	77 682	6 766	-	-	1 330 156
Первісна вартість	1 984 214	684	96 807	7 738	-	-	2 089 443
Накопичена амортизація та знецінення	(738 611)	(579)	(19 125)	(972)	-	-	(759 287)
2020 рік							
Придбання при об'єднанні бізнесу (Примітка 28)	-	-	1 389	-	-	-	1 389
Надходження	45 710	-	-	3 638	-	-	49 348
Переоцінка орендного зобов'язання	152 306	1 236	1 613	258	-	-	155 413
Знецінення	(95 856)	-	-	-	-	-	(95 856)
Вибуття	(111)	-	-	-	-	-	(111)
Переведення до категорії – основні засоби	(731)	-	-	-	-	-	(731)
Амортизаційні відрахування	(429 073)	(252)	(19 995)	(1 500)	-	-	(450 820)
Залишкова вартість							
на 31 грудня 2020 р.	917 848	1 089	60 689	9 162	-	-	988 788
Первісна вартість	2 177 421	1 920	99 810	11 633	-	-	2 290 784
Накопичена амортизація та знецінення	(1 259 573)	(831)	(39 121)	(2 471)	-	-	(1 301 996)
Залишкова вартість основних засобів та активів з права користування на							
31 Грудня 2019 р.	10 200 078	17 812	78 337	63 743	92 994	239 423	10 692 387
31 Грудня 2020 р.	7 973 117	113 171	62 609	111 931	46 992	42 936	8 350 756

Зменшення корисності (знецінення) основних засобів та активів з права користування. Зростання терміну обігу вантажних вагонів, викликане дефіцитом тяги Укрзалізниці, призвело до суттєвого інвестування у придбання та оновлення рухомого складу учасниками ринку залізничних перевезень протягом 2017 – 2019 років. Часткове припинення пасажирських перевезень у зв'язку з карантинними обмеженнями 2020 року (Примітка 2) сприяло зменшенню терміну обігу вантажних вагонів і поступово, разом з іншими чинниками, призвело до профіциту напіввагонів. Пропозиція перевізників та операторів перевізника попит з боку вантажовідправників. Як наслідок, протягом 2020 року спостерігалось зменшення ставки плати за використання вантажних вагонів.

В результаті описаних вище подій керівництво Групи дійшло висновку, що станом на 31 грудня 2020 року наявні ознаки того, що корисність рухомого складу може зменшитися, а саме наявні свідчення, які вказують, що економічна ефективність рухомого складу буде гіршою, ніж очікувана. Отже, Група зробила **оцінку вартості** рухомого складу (напіввагонів, вагонів-хоперів для транспортування окатишів та агломерату) **при використанні** станом на 31 грудня 2020 року, застосовуючи метод на основі теперішньої вартості оцінених майбутніх грошових потоків.

11 Основні засоби та активи з права користування (продовження)

В результаті розрахунку збитку від зменшення корисності (знецінення) основних засобів та активів з права користування за договорами лізингу з правом викупу та/або переходом права власності виявлено, що вартість при використанні менша від балансової вартості рухомого складу через фактор економічного знецінення. Збиток від зменшення корисності (знецінення) було визнано у Собівартості реалізації та в Іншому сукупному доході (Примітка 11 Рух зменшення корисності (знецінення)).

Наступні оцінки, судження та ключові припущення були використані Групою при обчисленні вартості при використанні:

(i) прогноз майбутніх грошових потоків для одиниці, яка генерує грошові кошти, охоплює період часу, який дорівнює очікуваному строку корисного використання рухомого складу станом на дату оцінки;

(ii) оцінка грошових потоків базується на показниках річного бізнес-плану, затвердженого керівництвом Групи, а також на довгострокових прогнозах зміни середньорічного доходу на один вантажний вагон та зміни експлуатаційних витрат, що залежить від циклічності проведення ремонтів вантажних вагонів;

(iii) прогноз середньорічного доходу на один вантажний вагон враховує його ймовірне зниження на 30 % у 2021 році по відношенню до 2020 року, поступове зростання у 2022-2023 роках та досягнення у 2024 році нормального рівня, що відповідає історичним показникам за останні 10 років. Починаючи з 2025 року середньорічний дохід змінюється в прив'язці до зміни макропоказників: індексу споживчих цін;

(iv) операційні показники та витрати 2021 року коригуються внаслідок очікуваного прямування вантажних вагонів, які тимчасово не будуть використовуватись у залізничних перевезеннях, у відстії;

(v) теперішня вартість майбутніх грошових потоків визначається з використанням середньозваженої вартості капіталу після оподаткування за ставкою 13,4% для грошового потоку, номінованого в доларах США.

Визначена вартість при використанні найбільш чутлива до зміни наступних ключових припущень:

якщо середньозважена вартість капіталу після оподаткування буде вищою на 1%, це призведе до додаткового зменшення корисності (знецінення) рухомого складу на суму 356 251 тисячу гривень (у тому числі на 252 948 тисяч гривень зменшиться резерв переоцінки);

якщо середньорічний дохід на один вантажний вагон буде вищим на 5%, це призведе до відновлення корисності рухомого складу у сумі 637 751 тисяча гривень (у тому числі до збільшення резерву переоцінки на 466 424 тисячі гривень в порівнянні з розрахунком, якби дохід на один вагон не змінювався).

Прогнозні оцінки майбутніх грошових потоків базуються на обґрунтованих та прийнятих ключових припущеннях, які відображають найкращу оцінку комплексу економічних умов, що існують протягом решти строку корисного використання рухомого складу.

Рух зменшення корисності (знецінення). Знецінення основних засобів та активів з права користування обліковане таким чином:

	Визнано у складі прибутку та збитку	Визнано у складі іншого сукупного доходу	Всього
2019			
Зменшення корисності (знецінення)	(521)	-	(521)
Всього зменшення корисності (знецінення) основних засобів та активів з права користування	(521)	-	(521)
2020			
Зменшення корисності (знецінення)	(322 082)	(984 677)	(1 306 759)
Всього зменшення корисності (знецінення) основних засобів та активів з права користування	(322 082)	(984 677)	(1 306 759)

Справедлива вартість основних засобів. Залізничні вагони були переоцінені до ринкової вартості станом на 31 грудня 2018 року. Оцінка була проведена незалежним оцінювачем.

Станом на 31 грудня 2020 року балансова вартість вагонів становила б 4 711 346 тисяч гривень, якби вантажні вагони обліковувалися за первісною вартістю мінус амортизація та знецінення (на 31 грудня 2019 року – 5 164 612 тисяч гривень).

Основні засоби в заставі. Станом на 31 грудня 2020 року залізничні вагони балансовою вартістю 427 651 тисяч гривень були надані в заставу як забезпечення банківських позик Групи (Примітка 18) та пов'язаних

11 Основні засоби та активи з права користування (продовження)

сторін (Примітка 10). Станом на 31 грудня 2019 року залізничні вагони балансовою вартістю 2 158 223 тисячі гривень були надані в заставу як забезпечення банківських позик пов'язаних та третіх сторін.

Передоплати за основні засоби. Незавершені капітальні інвестиції на 31 грудня 2020 року включали передоплати за основні засоби в сумі 32 727 тисяч гривень (на 31 грудня 2019 року – 193 172 тисячі гривень).

Активи, розташовані на тимчасово неконтрольованій території та у Криму. Протягом 2020 року не відбулося ніяких змін, пов'язаних з активами, які залишаються на неконтрольованій території України (Примітка 2).

У таблиці далі наведено зведену інформацію про активи, що знаходяться на тимчасово неконтрольованій території та у Криму, а також збитки від зменшення корисності (знецінення), які було визнано станом на 31 грудня 2017 року:

	Кількість одиниць *	Збитки від знецінення
Залізничні вагони у власності Групи	1 900	(485 285)
Залізничні вагони, що утримуються на умовах продажу та зворотної оренди з правом викупу/переходом права власності	154	(85 681)
Залізничні вагони, що утримуються на умовах оренди з правом викупу/переходом права власності	132	(57 836)
Залізничні вагони, що утримуються на умовах оренди без права викупу/переходу права власності	253	-
Всього заблокованих залізничних вагонів та знецінення	2 439	(628 802)
Основні засоби ТОВ «Керченський стрілочний завод»		(109 463)
Основні засоби інших дочірніх підприємств		(15 599)
Всього знецінення інших основних засобів		(125 062)
Всього знецінення залізничних вагонів та інших основних засобів		(753 864)

* класифікацію залізничних вагонів на власні або орендовані подано згідно з умовами, що діють на 31 грудня 2020 року

Сума компенсації за вартість заблокованих вагонів, утримуваних на умовах оренди без права викупу/переходу права власності, залежить від подальшого розвитку подій на сході України (Примітка 2) та результатів переговорів між Групою й орендодавцями. Втрата власних вантажних вагонів, не призводить до виникнення компенсаційного ризику, і зобов'язання, пов'язані з вантажними вагонами, що використовуються на умовах оренди з правом викупу/переходом права власності, уже були відображені в балансі Групи.

12 Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом

Далі показані строки погашення загальної суми дебіторської заборгованості за фінансовим лізингом:

	31 грудня 2020 р.	31 грудня 2019 р.
- До 1 року	683 060	574 113
- 1 - 5 років	633	7 595
- Понад 5 років	-	1 453
Валові інвестиції у фінансовий лізинг	683 693	583 161
Незароблений майбутній фінансовий дохід за фінансовим лізингом	(160)	(2 931)
Валова балансова вартість	683 533	580 230
Резерв під очікувані кредитні збитки	(681 500)	(571 681)
Чисті інвестиції у фінансовий лізинг	2 033	8 549
Заборгованість з погашенням до 1 року	(1 491)	(2 706)
Заборгованість з погашенням після 1 року	542	5 843

12 Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом (продовження)

Приведена вартість фінансового лізингу є такою:

	31 грудня 2020 р.	31 грудня 2019 р.
- До 1 року	1 491	2 706
- 1 - 5 років	542	5 104
- Понад 5 років	-	739
Чисті інвестиції у фінансовий лізинг	2 033	8 549

Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом переважно деномінована в гривні та індексується на зміни поточного обмінного курсу гривні до долара США.

Група застосовує спрощений підхід до створення резервів під очікувані кредитні збитки, передбачений МСФЗ 9, який дозволяє використання резерву під очікувані збитки за весь строк інструменту для всіх активів у категорії "Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом".

У сумі оціночного резерву під очікувані кредитні збитки від дебіторської заборгованості за фінансовим лізингом відбулись такі зміни:

	2020 рік	2019 рік
Залишок на 1 січня	571 681	670 741
Курсові коливання	110 479	(97 254)
Нова дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом, визнана протягом періоду	1 319	547
Фінансові активи, визнання яких припинене за період	(813)	(813)
Зміни оцінок та припущень	(1 166)	(1 540)
Всього збільшення/(зменшення) резерву під очікувані кредитні збитки у складі прибутку чи збитку за період	109 819	(99 060)
Залишок на 31 грудня	681 500	571 681

У таблиці далі подано аналіз дебіторської заборгованості за фінансовим лізингом за кредитною якістю станом на 31 грудня 2020 року та 31 грудня 2019 року:

	31 грудня 2020 р.		
	Очікувані кредитні збитки за весь строк по активам, які не є кредитно-знеціненими	Очікувані кредитні збитки за весь строк по активам, які є кредитно-знеціненими	Всього
Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом			
непрострочена	1 699	-	1 699
прострочені менше ніж 90 днів	173	-	173
прострочені від 90 до 180 днів	173	-	173
прострочені від 180 до 365 днів	297	-	297
прострочені понад 365 днів	390	680 801	681 191
Валова балансова вартість	2 732	680 801	683 533
Резерв під очікувані кредитні збитки	(699)	(680 801)	(681 500)
Чисті інвестиції у фінансовий лізинг	2 033	-	2 033

12 Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом (продовження)

31 грудня 2019 р.

	Очікувані кредитні збитки за весь строк по активам, які не є кредитно- знеціненими	Очікувані кредитні збитки за весь строк по активам, які є кредитно- знеціненими	Всього
Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом			
непрострочена	9 015	-	9 015
прострочені менше ніж 90 днів	173	-	173
прострочені від 90 до 180 днів	173	-	173
прострочені від 180 до 365 днів	347	-	347
прострочені понад 365 днів	200	570 322	570 522
Валова балансова вартість	9 908	570 322	580 230
Резерв під очікувані кредитні збитки	(1 359)	(570 322)	(571 681)
Чисті інвестиції у фінансовий лізинг	8 549	-	8 549

Знецінення дебіторської заборгованості ДП «Донецька залізниця». Наприкінці 2016 року Верховна Рада України встановила мораторій на звернення стягнення на активи АТ «Укрзалізниця» як правонаступника прав і зобов'язань Донецької залізниці до початку інвентаризації та експертної оцінки майна Донецької залізниці, розташованого на неконтрольованій території, на якій органи державної влади України тимчасово не здійснюють свої повноваження. У 2017 році Верховний Суд України підтримав позицію АТ «Укрзалізниця» щодо відсутності підстав визнання АТ «Укрзалізниця» правонаступником зобов'язань Донецької залізниці.

З огляду на ці обставини, керівництво дійшло висновку про тимчасову втрату своєї спроможності відшкодувати вказану дебіторську заборгованість від реорганізованого суб'єкта за рахунок застосування юридичних механізмів до припинення дії мораторію, внаслідок чого неврегульована сума була повністю знецінена. Станом на 31 грудня 2020 року резерв під кредитні збитки становив 680 801 тисяча гривень (на 31 грудня 2019 року – 570 322 тисячі гривень).

У червні 2020 року АТ «Укрзалізниця» було визнано правонаступником ДП «Донецька залізниця», в зв'язку з чим поновлено провадження у справі з відшкодування простроченої дебіторської заборгованості за договорами фінансового сублізингу, яке триває на дату цієї фінансової звітності. Станом на 31 грудня 2020 року сума прострочених лізингових платежів за договорами фінансового сублізингу становила 683 953 тисячі гривень до вирахування після знецінення відстроченого процентного доходу у сумі 3 152 тисячі гривень (на 31 грудня 2019 року - 572 963 тисячі гривень, в тому числі відстрочений процентний дохід - 2 641 тисяча гривень).

Визначати справедливу вартість дебіторської заборгованості за фінансовим лізингом Донецької залізниці станом на 31 грудня 2020 року недоцільно оскільки заборгованість є кредитно-знеціненим активом у результаті сукупності подій, що негативно впливають на оцінювані майбутні грошові потоки, строк погашення яких неможливо передбачити.

13 Фінансові інвестиції

Довгострокові фінансові інвестиції складаються з таких статей:

	31 грудня 2020 р.	31 грудня 2019 р.
Депозити з обмеженим правом використання та інше обмежене грошове покриття під банківські гарантії	695	3 646
Резерв під очікувані кредитні збитки	(109)	(217)
Всього довгострокових фінансових інвестицій	586	3 429

ТОВ «Лемтранс»

Примітки до консолідованої фінансової звітності — 31 грудня 2020 року

Усі суми в таблицях наведені у тисячах гривень

13 Фінансові інвестиції (продовження)

Поточні фінансові інвестиції складаються з таких статей:

	31 грудня 2020 р.	31 грудня 2019 р.
Розміщені депозити		
<i>строком від 3 місяців до 1 року</i>	362 762	51 512
Депозити з обмеженим правом використання	-	236 862
Депозити з обмеженим правом використання та інше		
обмежене грошове покриття під банківські гарантії	9 036	4 144
Резерв під очікувані кредитні збитки	(3 416)	(2 348)
Всього поточних фінансових інвестицій	368 382	290 170

Далі подано аналіз фінансових інвестицій за кредитною якістю:

	31 грудня 2020 р.	31 грудня 2019 р.
Рейтинг за оцінкою рейтингової агенції Fitch Ratings:		
- «В» зі стабільним прогнозом	368 968	293 494
Рейтинг за оцінкою рейтингової агенції Moody's:		
- «Саа1» зі стабільним прогнозом	-	105
Всього фінансових інвестицій	368 968	293 599

Станом на 31 грудня 2020 року та 31 грудня 2019 року фінансові інвестиції не прострочені та їх справедлива вартість приблизно дорівнює їхній балансовій вартості.

Станом на 31 грудня 2020 року 94% фінансових інвестицій деноміновані в доларах США, 6% - у євро (на 31 грудня 2019 року – 98% фінансових інвестицій деноміновані в доларах США, 2% - у євро).

Станом на 31 грудня 2020 року фінансові інвестиції були розміщені у банку, який є пов'язаною стороною (Примітка 10).

У таблиці далі пояснюються зміни в сумі оціночного резерву під очікувані кредитні збитки від фінансових інвестицій з початку до закінчення річного періоду:

	2020 рік	2019 рік
Залишок на 1 січня	2 565	14 619
Нові інструменти, придбані або створені протягом періоду	19 203	9 524
Фінансові активи, визнання яких припинене за період	(15 892)	(15 186)
Зміни оцінок та припущень	(2 351)	(6 392)
Всього збільшення/(зменшення) резерву під очікувані кредитні збитки у складі прибутку чи збитку за період	960	(12 054)
Залишок на 31 грудня	3 525	2 565

Оціночний резерв під очікувані кредитні збитки був визнаний на основі середньої дохідності до погашення корпоративних облігацій, скоригованої на очікуваний строк погашення.

14 Запаси

	31 грудня 2020 р.	31 грудня 2019 р.
Матеріали	170 173	172 757
Товари для перепродажу	18 938	18 941
Незавершене виробництво	22 564	20 424
Всього товарно-матеріальних запасів	211 675	212 122

15 Дебіторська заборгованість за основною діяльністю та інша дебіторська заборгованість

	31 грудня 2020 р.	31 грудня 2019 р.
Дебіторська заборгованість за продану металеву продукцію та вагонні частини	223 091	56 644
Дебіторська заборгованість за надані послуги залізничного перевезення та експедиції вантажів	30 734	294 327
Інша дебіторська заборгованість за основною діяльністю	108 422	167 582
Мінус резерв під очікувані кредитні збитки	(11 153)	(74 728)
Всього дебіторської заборгованості за основною діяльністю	351 094	443 825
Фінансова допомога, що підлягає поверненню	289 000	333 418
Інша дебіторська заборгованість	24 823	40 307
Мінус резерв під очікувані кредитні збитки	(14 328)	(38 978)
Всього фінансової дебіторської заборгованості	650 589	778 572
Передоплати	161 201	261 406
ПДВ до відшкодування та пов'язані суми	14 422	16 043
Витрати майбутніх періодів	59 446	103 745
Інше	2 687	1 836
Всього дебіторської заборгованості за основною діяльністю та іншої дебіторської заборгованості	888 345	1 161 602

Станом на 31 грудня 2020 року та 31 грудня 2019 року справедлива вартість дебіторської заборгованості за основною діяльністю та іншої фінансової дебіторської заборгованості Групи приблизно дорівнює її балансовій вартості.

Станом на 31 грудня 2020 року 100% фінансової дебіторської заборгованості деноміновано у гривнях (на 31 грудня 2019 року - 98% у гривнях, 2% у доларах США).

Група застосовує спрощений підхід до створення резервів під очікувані кредитні збитки, передбачений МСФЗ 9. Рівні очікуваних збитків ґрунтуються на середній річній доходності до погашення корпоративних облігацій українських компаній, скоригованій на очікуваний строк погашення. Якщо кредитний ризик клієнта значно змінюється після дати визнання відповідної дебіторської заборгованості, рівень очікуваних збитків переглядається з урахуванням індивідуальної оцінки кредитної якості клієнта та прогнозованої інформації.

У таблиці далі пояснюються зміни в сумі резерву під очікувані кредитні збитки від дебіторської заборгованості за основною діяльністю та іншої дебіторської заборгованості з початку до закінчення річного періоду:

	2020 рік	2019 рік
Залишок на 1 січня	113 706	233 842
Нові інструменти, створені або придбані протягом періоду	22 185	8 354
Фінансові активи, визнання яких припинене за період	(37 471)	(138 580)
Зміни оцінок та припущень	16 198	14 397
Курсові коливання	7 187	(3 702)
Всього збільшення/(зменшення) резерву під очікувані кредитні збитки у складі прибутку чи збитку за період	8 099	(119 531)
Списання	(96 324)	(605)
Залишок на 31 грудня	25 481	113 706

15 Дебіторська заборгованість за основною діяльністю та інша дебіторська заборгованість (продовження)

Нижче представлено аналіз фінансової дебіторської заборгованості за основною діяльністю та іншої дебіторської заборгованості та резерву під очікувані кредитні збитки за кредитною якістю станом на 31 грудня 2020 року та 31 грудня 2019 року:

31 грудня 2020 р.					
	Рівень збитків	Валова балансова вартість	ОКЗ за весь строк	Балансова вартість	Основа
Дебіторська заборгованість за основною діяльністю від пов'язаних осіб – кредитно-знецінена	100%	1 492	(1 492)	-	Індивідуальний рівень, що ґрунтується на очікуваних грошових потоках та прогнозній інформації
Дебіторська заборгованість за основною діяльністю - кредитно-знецінена	100%	3 407	(3 407)	-	
Інша дебіторська заборгованість від пов'язаних осіб – кредитно-знецінена	100%	3 439	(3 439)	-	
Інша дебіторська заборгованість – кредитно-знецінена	100%	10 282	(10 282)	-	
Загальна сума дебіторської заборгованості, до якої був застосований індивідуальний підхід для визначення кредитних збитків		18 620	(18 620)	-	
Дебіторська заборгованість за основною діяльністю від пов'язаних сторін	5,0%-18,7%	303 669	(3 539)	300 130	Середня дохідність до погашення корпоративних облігацій, скоригована на очікуваний строк погашення
Дебіторська заборгованість за основною діяльністю	6,3%	53 679	(2 715)	50 964	
Інша дебіторська заборгованість від пов'язаних сторін	5,0%	5 652	(3)	5 649	
Інша дебіторська заборгованість	6,3%	5 450	(26)	5 424	
Фінансова допомога, що підлягає поверненню	6,3%	289 000	(578)	288 422	
Загальна сума дебіторської заборгованості, до якої був застосований груповий підхід для визначення кредитних збитків		657 450	(6 861)	650 589	
Всього фінансової дебіторської заборгованості		676 070	(25 481)	650 589	

15 Дебіторська заборгованість за основною діяльністю та інша дебіторська заборгованість (продовження)

31 грудня 2019 р.

	Рівень збитків	Валова балансова вартість	ОКЗ за весь строк	Балансова вартість	Основа
Дебіторська заборгованість за основною діяльністю від пов'язаних осіб – кредитно-знецінена	100%	1 878	(1 878)	-	Індивідуальний рівень, що ґрунтується на очікуваних грошових потоках та прогнозній інформації
Дебіторська заборгованість за основною діяльністю – кредитно-знецінена	100%	70 613	(70 613)	-	
Інша дебіторська заборгованість - кредитно-знецінена	100%	29 609	(29 609)	-	
Фінансова допомога, що підлягає поверненню – кредитно-знецінена	100%	8 854	(8 854)	-	
Загальна сума дебіторської заборгованості, до якої був застосований індивідуальний підхід для визначення кредитних збитків		110 954	(110 954)	-	
Дебіторська заборгованість за основною діяльністю від пов'язаних сторін	4,8%-8,5%	334 674	(1 336)	333 338	Середня дохідність до погашення корпоративних облігацій, скоригована на очікуваний строк погашення
Дебіторська заборгованість за основною діяльністю – кредитно-знецінена	4,9%	111 388	(901)	110 487	
Інша дебіторська заборгованість від пов'язаних сторін	4,8%-4,9%	9 118	(9)	9 109	
Інша дебіторська заборгованість – кредитно-знецінена	-	1 580	(80)	1 500	
Фінансова допомога, що підлягає поверненню	4,9%	324 564	(426)	324 138	
Загальна сума дебіторської заборгованості, до якої був застосований груповий підхід для визначення кредитних збитків		781 324	(2 752)	778 572	
Всього фінансової дебіторської заборгованості		892 278	(113 706)	778 572	

16 Грошові кошти та їх еквіваленти

31 грудня 2020 р.

31 грудня 2019 р.

Поточні рахунки	386 483	173 625
Банківські депозити строком до 3 місяців	1 416 340	111 000
Резерв під очікувані кредитні збитки	(8 404)	(65)
Всього грошових коштів та їх еквівалентів	1 794 419	284 560

Станом на 31 грудня 2020 року и 31 грудня 2019 року усі грошові кошти та їх еквіваленти не прострочені, їхня справедлива вартість приблизно дорівнює балансовій вартості.

Станом на 31 грудня 2020 року 99% грошових коштів та їх еквівалентів було деноміновано у гривнях та 1% - у доларах США (на 31 грудня 2019 року – 8% було деноміновано у доларах США та 92% - у гривнях).

Значна частина грошових коштів та їх еквівалентів розміщена у пов'язаному банку (Примітка 10).

Далі подано аналіз грошових коштів та їх еквівалентів за кредитною якістю:

31 грудня 2020 р.

31 грудня 2019 р.

Рейтинг за оцінкою рейтингової агенції Fitch Ratings:		
- «В» зі стабільним прогнозом	1 733 434	275 122
Рейтинг за оцінкою рейтингової агенції Moody's:		
- «В3» зі стабільним прогнозом	60 770	-
- «Саа1» зі стабільним прогнозом	-	6 000
Без рейтингу	215	3 438
Всього грошових коштів та їх еквівалентів	1 794 419	284 560

16 Грошові кошти та їх еквіваленти (продовження)

У таблиці далі пояснюються зміни в сумі оціночного резерву під очікувані кредитні збитки від грошових коштів та їх еквівалентів з початку до закінчення річного періоду:

	2020 рік	2019 рік
Залишок на 1 січня	65	1 563
Нові інструменти, придбані або створені протягом періоду	18 806	9 316
Фінансові активи, визнання яких припинене за період	(10 467)	(10 814)
Всього збільшення/(зменшення) резерву під очікувані кредитні збитки у складі прибутку чи збитку за період	8 339	(1 498)
Залишок на 31 грудня	8 404	65

17 Інші зобов'язання з оренди

Далі показані строки погашення загальної суми інших зобов'язань з оренди:

	31 грудня 2020 р.	31 грудня 2019 р.
Заборгованість з погашенням до 1 року	518 824	434 629

Інші зобов'язання з оренди деноміновані у гривнях та індексуються на зміни поточного обмінного курсу гривні до долара США. Станом на 31 грудня 2020 року оцінка справедливої вартості зобов'язань є недоречною, оскільки зобов'язання прострочені. Прострочені зобов'язання, пов'язані з орендними платежами за активи, які передані в сублізинг «Донецькій залізниці» (Примітка 12).

18 Позикові кошти та інші фінансові зобов'язання

	31 грудня 2020 р.	31 грудня 2019 р.
Довгострокові		
Чисті активи, які належать учасникам	6 807 479	7 141 030
Небанківські позикові кошти	109 059	309 121
Зобов'язання з оренди з правом викупу/переходом права власності	56 906	267 522
Зобов'язання з оренди без права викупу/переходу права власності	192 470	265 406
Банківські позикові кошти	30 531	-
	7 196 445	7 983 079
Поточні		
Небанківські позикові кошти	1 524 536	1 673 836
Зобов'язання з оренди з правом викупу/переходом права власності	282 476	194 219
Зобов'язання з оренди без права викупу/переходу права власності	296 733	402 767
Дивіденди до сплати	45 688	-
Банківські позикові кошти	14 820	-
ПДВ, який належить до зобов'язань з оренди без права викупу/переходу права власності	7 904	6 527
	2 172 157	2 277 349
<i>Всього класифіковано як чисті активи, які належать учасникам</i>	<i>6 807 479</i>	<i>7 141 030</i>
<i>Всього класифіковано як небанківські позикові кошти</i>	<i>1 633 595</i>	<i>1 982 957</i>
<i>Всього класифіковано як зобов'язання з оренди без права викупу/переходу права власності</i>	<i>489 203</i>	<i>668 173</i>
<i>Всього класифіковано як зобов'язання з оренди з правом викупу/переходом права власності</i>	<i>339 382</i>	<i>461 741</i>
<i>Всього класифіковано як банківські позикові кошти</i>	<i>45 351</i>	<i>-</i>
<i>Всього класифіковано як інші фінансові зобов'язання</i>	<i>53 592</i>	<i>6 527</i>
Всього позикових коштів та інших фінансових зобов'язань	9 368 602	10 260 428

18 Позикові кошти та інші фінансові зобов'язання (продовження)

а) Чисті активи, які належать учасникам

У чистих активах, які належать учасникам Компанії, відбулись такі зміни:

	Кумулятивний приріст чистих активів			Всього
	Сплачений капітал	Резерв переоцінки	Накопичена переоцінка за вирахуванням резерву переоцінки	
Залишок на 1 січня 2019 р.	1 218 000	3 380 037	1 938 992	6 537 029
Переоцінка чистих активів, які належать учасникам Компанії (аналогічно чистому прибутку, який належить учасникам Компанії) ¹	-	-	697 125	697 125
Переоцінка чистих активів, які належать учасникам Компанії (аналогічно дивідендам учасникам)	-	-	(90 774)	(90 774)
Всього переоцінка чистих активів, які належать учасникам Компанії	-	-	606 351	606 351
Ефект консолідації	-	1	(2 351)	(2 350)
Реалізований резерв переоцінки	-	(407 306)	407 306	-
Залишок на 31 грудня 2019 р.	1 218 000	2 972 732	2 950 298	7 141 030
Переоцінка чистих активів, які належать учасникам Компанії (аналогічно чистому прибутку, який належить учасникам Компанії) ¹	-	-	486 436	486 436
Переоцінка чистих активів, які належать учасникам Компанії (аналогічно дивідендам учасникам)	-	-	(45 688)	(45 688)
Переоцінка чистих активів, які належать учасникам Компанії (аналогічно Іншому сукупному доходу, який належить учасникам Компанії)	-	(774 274)	-	(774 274)
Всього переоцінка чистих активів, які належать учасникам Компанії	-	(774 274)	440 748	(333 526)
Ефект консолідації	-	-	(25)	(25)
Реалізований резерв переоцінки	-	(357 088)	357 088	-
Залишок на 31 грудня 2020 р.	1 218 000	1 841 370	3 748 109	6 807 479

¹ У 2020 році сума переоцінки чистих активів, які належать учасникам, до вирахування дивідендів учасникам, класифікованих як витрати, дорівнює 486 436 тисяч гривень (2019 рік: 697 125 тисяч гривень). Прибуток, що належить неконтролюючим акціонерам, за 2020 рік становив 545 тисяч гривень (2019 рік: 60 357 тисяч гривень). Всього зміна в чистих активах від діяльності за 2020 рік (аналогічно чистому прибутку) – 486 981 тисяча гривень (2019 рік: 757 482 тисячі гривень).

18 Позикові кошти та інші фінансові зобов'язання (продовження)

б) Зобов'язання з оренди без права викупу/переходу права власності

Далі показані строки погашення загальної суми інших зобов'язань з оренди без права викупу/переходу права власності:

	31 грудня 2020 р.	31 грудня 2019 р.
До 1 року	305 816	430 272
1 – 5 років	228 678	324 564
Понад 5 років	258	-
	534 752	754 836
Майбутні фінансові витрати	(45 549)	(86 663)
Чисте зобов'язання з оренди без права викупу/переходу права власності	489 203	668 173
Мінус: - Прострочені орендні платежі, включаючи нараховані проценти	(510)	(244)
- Заборгованість з погашенням до 1 року	(296 223)	(402 523)
Заборгованість з погашенням після 1 року	192 470	265 406

Приведена вартість майбутніх платежів за зобов'язанням з оренди без права викупу/переходу права власності є такою:

	31 грудня 2020 р.	31 грудня 2019 р.
До 1 року	296 733	402 767
1 – 5 років	192 287	265 406
Понад 5 років	183	-
Чисте зобов'язання з оренди без права викупу/переходу права власності	489 203	668 173

Далі показані зміни в сумі зобов'язання з оренди без права викупу/переходу права власності за період:

	2020 рік	2019 рік
На 1 січня	668 173	993 088
Нова оренда	8 254	323 105
Придбання при об'єднанні бізнесу (Примітка 28)	1 353	-
Переоцінка	155 411	415
Погашення	(417 008)	(386 572)
Проценти нараховані	61 738	120 260
Проценти сплачені	(61 615)	(120 260)
Курсові різниці (вбудований похідний інструмент)	73 029	(70 587)
Припинення оренди	(134)	(191 039)
Інший рух	2	(237)
На 31 грудня	489 203	668 173

18 Позикові кошти та інші фінансові зобов'язання (продовження)

в) Зобов'язання з оренди з правом викупу/переходом права власності

Далі показані строки погашення загальної суми зобов'язання з оренди з правом викупу/переходом права власності:

	31 грудня 2020 р.	31 грудня 2019 р.
До 1 року	303 869	228 624
1 – 5 років	66 488	290 172
	370 357	518 796
Майбутні фінансові витрати	(30 975)	(57 055)
Чисте зобов'язання з оренди з правом викупу/переходом права власності	339 382	461 741
Мінус: - Нараховані проценти	(398)	(739)
- Заборгованість з погашенням до 1 року	(282 078)	(193 480)
Заборгованість з погашенням після 1 року	56 906	267 522

Приведена вартість майбутніх платежів за зобов'язанням з оренди з правом викупу/переходом права власності є такою:

	31 грудня 2020 р.	31 грудня 2019 р.
До 1 року	282 476	194 219
1 - 5 років	56 906	267 522
Чисте зобов'язання з оренди з правом викупу/переходом права власності	339 382	461 741

Далі показані зміни в сумі зобов'язання з оренди з правом викупу/переходом права власності за звітний період:

	2020 рік	2019 рік
На 1 січня	461 741	752 106
Нова оренда	29 367	-
Погашення	(220 005)	(208 156)
Проценти нараховані	39 327	55 903
Проценти сплачені	(39 754)	(56 536)
Курсові різниці (вбудований похідний інструмент)	68 706	(81 197)
Припинення визнання	-	(379)
На 31 грудня	339 382	461 741

г) Небанківські позикові кошти

В попередніх роках Група продала залізничні вантажні вагони фінансовій установі і відразу уклала угоди про оренду з правом викупу/переходом права власності тих самих активів. Відповідно до вимог МСФЗ 15 та МСФЗ 9 операція з продажу вагонів та їх отриманням назад у лізинг була облікована у складі небанківських позикових коштів.

Строки погашення позикових коштів Групи є такими:

	31 грудня 2020 р.	31 грудня 2019 р.
До 1 року	1 524 536	1 673 836
1 – 5 років	109 059	309 121
Всього позикових коштів	1 633 595	1 982 957

18 Позикові кошти та інші фінансові зобов'язання (продовження)

Далі показані зміни суми небанківських позикових коштів протягом звітного періоду:

	Небанківські позикові кошти		Всього
	Отримана фінансова допомога, що підлягає поверненню	Зворотна оренда з правом викупу/переходом права власності	
На 1 січня 2019 р.	2 603 600	702 746	3 306 346
Отримання	-	43 548	43 548
Погашення	(1 097 728)	(195 407)	(1 293 135)
Проценти нараховані	-	51 282	51 282
Проценти сплачені	-	(51 998)	(51 998)
Курсові різниці (вбудований похідний інструмент)	-	(72 378)	(72 378)
Зміна умов	-	-	-
Припинення визнання	-	(708)	(708)
На 31 грудня 2019 р.	1 505 872	477 085	1 982 957
Отримання	-	4 496	4 496
Погашення	(219 124)	(194 746)	(413 870)
Проценти нараховані	-	38 753	38 753
Проценти сплачені	-	(35 828)	(35 828)
Курсові різниці (вбудований похідний інструмент)	-	64 611	64 611
Зміна умов	-	(7 524)	(7 524)
Припинення визнання	-	-	-
На 31 грудня 2020 р.	1 286 748	346 847	1 633 595

Станом на 31 грудня 2020 року короткострокова фінансова допомога, що підлягає поверненню, отримана від пов'язаних сторін (Примітка 10). Надходження і виплати грошових коштів за фінансовою допомогою, що підлягає поверненню, відображаються на нетто-основі.

д) Банківські позикові кошти

Строки погашення банківських позикових коштів Групи є такими:

	31 грудня 2020 р.	31 грудня 2019 р.
До 1 року	14 820	-
1 – 5 років	30 531	-
Всього позикових коштів	45 351	-

Далі показані зміни суми банківських позикових коштів за період:

	2020 рік	2019 рік
На 1 січня	-	-
Отримання	44 720	-
Погашення	(2 597)	-
Проценти нараховані	3 530	-
Проценти сплачені	(3 094)	-
Курсові різниці	3 343	-
Зміна умов	(551)	-
На 31 грудня	45 351	-

е) Додаткова інформація

Договори лізингу Групи передбачають дотримання фінансових показників на основі перевіреної аудиторами окремої фінансової звітності за МСФЗ. Керівництво вважає, що Група дотримувалась відповідних вимог станом на 31 грудня 2020 року та 31 грудня 2019 року.

Активи, отримані Групою за договорами лізингу з правом викупу/переходом права власності, балансова вартість яких розкрита у Примітці 27, є активами з обмеженим використанням, оскільки в разі невиконання зобов'язань права на актив в оренді повертаються до орендодавця.

Позикові кошти та інші фінансові зобов'язання станом на 31 грудня 2020 року та 31 грудня 2019 року деноміновані або індексовані в таких валютах:

18 Позикові кошти та інші фінансові зобов'язання (продовження)

	31 грудня 2020 р.			31 грудня 2019 р.		
	Гривні	Долари США	Євро	Гривні	Долари США	Євро
Зобов'язання з оренди без права викупу/переходу права власності	136 011	283 753	69 439	297 437	340 864	29 872
Зобов'язання з оренди з правом викупу/переходом права власності	50 445	288 937	-	68 460	303 281	-
Небанківські позикові кошти	1 286 748	346 847	-	1 505 872	477 085	-
Банківські позикові кошти	-	45 351	-	-	-	-
Всього	1 473 204	964 888	69 439	1 871 769	1 211 230	29 872

Станом на 31 грудня 2020 року та 31 грудня 2019 року справедлива вартість позикових коштів Групи у гривнях та доларах США приблизно дорівнює їхній балансовій вартості, оскільки вплив дисконтування є незначним. Справедлива вартість ґрунтується на грошових потоках, дисконтованих з використанням річної ставки дисконту 8,3% для гривні та Libor USD 1m + 8,2% для долара США (на 31 грудня 2019 року – 15% для гривні та 10% для долара США), та відноситься до рівня 2 ієрархії справедливої вартості.

У другій половині 2020 року Група уклала додаткові угоди про зниження процентних ставок за банківськими та небанківськими позиковими коштами. Згідно з МСФЗ 9 було проведено тест на відмінність більш як на 10 відсотків між первісними та новими потоками дисконтованими за первісною ефективною ставкою. Оскільки дисконтована вартість нових потоків відрізнялась від первісних менш як на 10 відсотків, відповідна зміна умов була облікована як незначна модифікація фінансових зобов'язань з відображенням прибутку від модифікації у звіті про фінансові результати.

Станом на 31 грудня 2020 року та на 31 грудня 2019 року деякі небанківські позикові кошти та орендні зобов'язання Групи деноміновані у гривні та індексуються на зміни поточного обмінного курсу гривні до долара США протягом строку контракту. Механізм індексації є вбудованим похідним інструментом і передбачає принцип обмеження мінімальної суми: у разі підвищення курсу гривні (офіційний курс гривні до встановленої валюти в контракті буде меншим, ніж погоджений) індексаційне коригування (зменшення суми зобов'язання) обмежується сумою нарахованих процентів до сплати за цими зобов'язаннями. Внаслідок застосування цього принципу обмеження мінімальної суми, сума зобов'язання не може бути нижчою, ніж непогашена основна сума, визначена в гривнях при укладанні договору. У результаті цього ці зобов'язання по суті аналогічні зобов'язанням, деномінованим у доларах США. Відповідно, для цілей розкриття інформації про валютний ризик ці зобов'язання представлені як деноміновані доларами США, а сума індексації (курсовий коефіцієнт) представлена у складі прибутків та збитків від курсової різниці у прибутку чи збитку. Принцип обмеження мінімальної суми був оцінений як додатковий вбудований похідний інструмент, але його вплив наразі вважається незначним.

Станом на 31 грудня 2020 року суми цих зобов'язань є такими:

- (i) зобов'язання з оренди з правом викупу/переходом права власності у сумі 288 937 тисяч гривень, у тому числі коригування на курсовий коефіцієнт за контрактом у сумі 81 263 тисяч гривень (у 2019 році - зобов'язання з оренди з правом викупу/переходом права власності у сумі 393 281 тисяч гривень, у тому числі коригування на курсовий коефіцієнт за контрактом у сумі 70 515 тисяч гривень);
- (ii) небанківські позикові кошти у сумі 346 847 тисяч гривень, у тому числі коригування на курсовий коефіцієнт за контрактом у сумі 86 312 тисяч гривень (у 2019 році - небанківські позикові кошти у сумі 477 085 тисяч гривень, у тому числі коригування на курсовий коефіцієнт за контрактом у сумі 78 769 тисяч гривень).

19 Кредиторська заборгованість за основною діяльністю та інша кредиторська заборгованість

	31 грудня 2020 р.	31 грудня 2019 р.
Кредиторська заборгованість за основною діяльністю	406 493	176 661
Заборгованість за придбані основні засоби	1 082	56 804
Всього фінансової кредиторської заборгованості	407 575	233 465
Аванси отримані	227 524	97 192
Податки до сплати, включаючи ПДВ	55 248	52 284
Нарахування за невикористаними відпустками та винагорода, нарахована працівникам за результатами роботи за рік	53 973	47 311
Заробітна плата та відповідні податки	26 497	23 993
Інша кредиторська заборгованість	663	675
Всього кредиторської заборгованості за основною діяльністю та іншої кредиторської заборгованості	771 480	454 920

19 Кредиторська заборгованість за основною діяльністю та інша кредиторська заборгованість (продовження)

Станом на 31 грудня 2020 року та 31 грудня 2019 року справедлива вартість фінансової кредиторської заборгованості Групи приблизно дорівнює її балансовій вартості.

Станом на 31 грудня 2020 року 99% фінансової кредиторської заборгованості деноміновано у гривнях, 1% - у доларах США (на 31 грудня 2019 року - 95% у гривнях, 5% у російських рублях).

20 Виручка

Аналіз виручки за категоріями:

	2020 рік	2019 рік
Виручка за договорами з клієнтами, включаючи:		
- Організація перевезень вантажів у власних (орендованих) вагонах	13 839 789	12 759 592
- Будівництво та ремонт залізничних колій	372 202	390 333
- Послуги з ремонту рухомого складу	149 696	108 356
- Реалізація вантажних вагонів та іншої металопродукції	64 605	411 771
- Послуги експедиції та транзиту вантажів	355	72 058
- Інші послуги та товари	106 384	158 784
Всього виручки за договорами з клієнтами	14 533 031	13 900 894
Дохід від суборенди	29 935	25 377
Дохід від оренди	23 817	22 024
Процентні доходи за фінансовим лізингом	6 965	1 386
Всього виручки	14 593 748	13 949 681

Момент визнання виручки наведено далі:

	2020 рік	2019 рік
У певний момент часу	321 040	750 969
Протягом періоду	14 211 991	13 149 925
Всього виручки за договорами з клієнтами	14 533 031	13 900 894

21 Види витрат

	2020 рік	2019 рік
Послуги залізничного перевезення вантажів	9 316 337	7 771 482
Знос основних засобів та амортизація нематеріальних активів	917 929	815 027
Витрати, пов'язані з персоналом, у тому числі податки на заробітну плату	660 593	656 499
Ремонти	520 721	138 107
Амортизація активів з права користування	450 752	470 995
Збиток від зменшення корисності (зніщення) основних засобів та активів з права користування	322 082	521
Матеріали	400 515	345 538
Короткострокова оренда	190 907	92 533
Собівартість товарів для перепродажу	60 729	386 952
Енергетичні матеріали, включаючи газ, електроенергію та паливо	28 595	35 129
Інші витрати	159 904	281 257
Всього операційних витрат	13 029 064	10 994 040
Включені до таких категорій:		
- собівартість реалізації	12 735 341	10 647 915
- загальні та адміністративні витрати	293 303	337 558
- витрати на реалізацію	420	8 567
Всього операційних витрат	13 029 064	10 994 040

Матеріали складаються переважно з вузлів та деталей вантажних вагонів, сталевого листа, запасних частин для ремонту рухомого складу, матеріалів для будівництва та ремонту залізничних колій.

22 Курсові різниці

	2020 рік	2019 рік
Прибуток/(збиток) від курсової різниці за дебіторською заборгованістю за фінансовим лізингом, чиста сума	121 666	(98 514)
- Прибуток/(збиток) від курсової різниці за дебіторською заборгованістю за основною діяльністю та іншою дебіторською заборгованістю, чиста сума	7 480	(7 202)
- Прибуток/(збиток) від курсової різниці за грошовими коштами та їх еквівалентами, чиста сума	987	(91 722)
- (Збиток)/прибуток від курсової різниці за іншими зобов'язаннями з оренди, чиста сума	(84 195)	73 442
- (Збиток)/прибуток від курсової різниці за кредиторською заборгованістю за основною діяльністю та іншою кредиторською заборгованістю, чиста сума	(41)	83
Всього операційних курсових різниць	45 897	(123 913)
- Прибуток/(збиток) від курсової різниці за фінансовими інвестиціями, чиста сума	106 836	(79 498)
- Прибуток від курсової різниці за іншою інвестиційною діяльністю, чиста сума	1 137	952
- (Збиток)/прибуток від курсової різниці за позиковими коштами та іншими фінансовими зобов'язаннями, чиста сума	(209 689)	224 162
- Збиток від курсової різниці за дивідендами до виплати, чиста сума	-	(476)
Всього неопераційних курсових різниць	(101 716)	145 140

23 Інші доходи та витрати, чиста сума

	2020 рік	2019 рік
Прибуток від збільшення справедливої вартості необоротних активів, призначених для продажу	15 083	-
Штрафи та пеня	11 860	(22 334)
Прибуток від реалізації товарно-матеріальних запасів	10 343	912
Списання торгової та іншої кредиторської заборгованості (Знецінення)/сторно знецінення дебіторської заборгованості за фінансовим лізингом, чиста сума	(109 819)	99 060
Спонсорські та добродійні внески	(36 146)	(96 339)
Збиток від вибуття основних засобів (Знецінення)/сторно знецінення фінансових інвестицій та грошових еквівалентів, чиста сума	(9 299)	13 552
(Знецінення)/сторно знецінення дебіторської заборгованості за основною діяльністю та іншої дебіторської заборгованості, чиста сума	(8 099)	119 531
(Уцінка та списання)/сторно списання запасів, чиста сума	(1 590)	(6 487)
Невідшкодовуваний ПДВ, чиста сума	(1 042)	(40 011)
Зміна резервів під інші зобов'язання	-	10 489
Інші доходи та витрати, чиста сума	(73)	(548)
Всього інших доходів та витрат, чиста сума	(162 274)	64 299

24 Фінансові доходи

	2020 рік	2019 рік
Переоцінка чистих активів, які належать учасникам Компанії	333 526	-
Процентні доходи за банківськими депозитами	62 270	68 244
Прибуток від зміни умов/припинення визнання позикових коштів та інших фінансових зобов'язань	8 099	13 877
Інше	463	7 848
Всього фінансових доходів	404 358	89 969

ТОВ «Лемтранс»

Примітки до консолідованої фінансової звітності — 31 грудня 2020 року

Усі суми в таблицях наведені у тисячах гривень

25 Фінансові витрати

	2020 рік	2019 рік
Процентні витрати за зобов'язаннями з оренди	101 065	176 163
Дивіденди учасникам	45 688	90 774
Процентні витрати за кредитами та небанківськими позиковими коштами	42 283	51 282
Переоцінка чистих активів, які належать учасникам Компанії	-	606 351
Інше	18	-
Всього фінансових витрат	189 054	924 570

26 Податок на прибуток

Податок на прибуток складається з таких компонентів:

	2020 рік	2019 рік
Поточний податок	171 119	260 789
Відстрочений податок	(135 343)	132 380
Витрати з податку на прибуток	35 776	393 169

Податок на прибуток Групи, розрахований відповідно до податкового законодавства України, відрізняється від теоретичної суми, отриманої шляхом перемноження суми прибутку до оподаткування, відображеного у складі прибутку або збитку, на відповідну ставку оподаткування.

Звірку між очікуваним та фактичним податком на прибуток подано нижче:

	2020 рік	2019 рік
Прибуток до оподаткування	810 595	453 526
Теоретична сума податкових витрат за встановленою законодавством ставкою 18% (у 2019 році - 18%)	145 907	81 635
Податковий ефект статей, що не включаються до витрат або не збільшують суму оподаткування:		
- Переоцінка чистих активів, які належать учасникам Компанії	(60 035)	109 143
- Інші неоподатковувані витрати/(доходи), чиста сума	8 321	37 458
Зміна невизнаних податкових активів	19 245	108 315
Коригування податку минулих періодів	181	7 281
Списання відстроченого податкового активу	-	79 163
Вплив інших змін	(77 843)	(29 826)
Витрати з податку на прибуток	35 776	393 169

У 2020 та 2019 роках податок на прибуток підприємств в Україні визначається на підставі фінансового результату до оподаткування відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку України або міжнародних стандартів фінансової звітності, скоригованого у бік збільшення або зменшення на певні статті, за передбаченою законодавством ставкою 18%.

Суми відстрочених податкових активів та зобов'язань визначаються із використанням ставок податку на прибуток, що, як очікується, застосовуватимуться в періоді, у якому буде реалізований актив або врегульоване зобов'язання, на основі ставок оподаткування, передбачених новим Податковим кодексом. Відмінності між українськими правилами оподаткування та МСФЗ призводять до виникнення певних тимчасових різниць між балансовою вартістю активів та зобов'язань для цілей фінансового звітування та їхньою податковою базою.

26 Податок на прибуток (продовження)

	1 січня 2020 р.	Об'єд- нання бізнесу	Переоцін- ка невизна- них ВПА	Кредито- вано/ (віднесе- но) на прибуток чи збиток	Кредито- вано/ (віднесе- но) на інший сукупний дохід	31 грудня 2020 р.
Податковий ефект тимчасових різниць, які зменшують суму оподаткування						
Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом	102 902	-	-	19 768	-	122 670
Основні засоби	40 514	-	-	(5 080)	-	35 434
Товарно-матеріальні запаси	499	-	-	-	-	499
Оцінка дебіторської заборгованості за основною діяльністю та іншої дебіторської заборгованості	22 277	110	-	(4 624)	-	17 763
Інвестиції	13 422	6	-	1 673	-	15 101
Зобов'язання з оренди	9	2 329	-	62	-	2 400
Перенесені податкові збитки	10 612	-	(2 249)	6 379	-	14 742
Інше	17 513	196	-	(7 821)	-	9 888
Всього відстроченого податкового активу	207 748	2 641	(2 249)	10 357	-	218 497
За вирахуванням відстрочених податкових зобов'язань	(33 228)	(896)	-	5 776	-	(28 348)
Невизнаний відстрочений податковий актив (ВПА)	(168 476)	-	2 249	(19 245)	-	(185 472)
Визнаний відстрочений податковий актив	6 044	1 745	-	(3 112)	-	4 677
Податковий ефект тимчасових різниць, які збільшують суму оподаткування						
Основні засоби	(762 727)	(896)	-	138 748	177 242	(447 633)
Зобов'язання з оренди	(241)	-	-	191	-	(50)
Інше	(12 878)	-	-	5 292	-	(7 586)
Всього відстроченого податкового зобов'язання	(775 846)	(896)	-	144 231	177 242	(455 269)
За вирахуванням відстрочених податкових активів	33 228	896	-	(5 776)	-	28 348
Всього відстроченого податкового зобов'язання	(742 618)	-	-	138 455	177 242	(426 921)

	1 січня 2019 р.	Об'єд- нання бізнесу	Переоцін- ка невизна- них ВПА	Кредито- вано/ (віднесе- но) на прибуток чи збиток	Кредито- вано/ (віднесе- но) на інший сукупний дохід	31 грудня 2019 р.
Податковий ефект тимчасових різниць, які зменшують суму оподаткування						
Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом	121 203	-	-	(18 301)	-	102 902
Основні засоби	51 486	-	(11 038)	66	-	40 514
Товарно-матеріальні запаси	2 637	-	(2 139)	1	-	499
Оцінка дебіторської заборгованості за основною діяльністю та іншої дебіторської заборгованості	43 119	-	-	(20 842)	-	22 277
Інвестиції	24 219	-	(11 259)	462	-	13 422
Зобов'язання з оренди	78 899	-	-	(78 890)	-	9
Перенесені податкові збитки	38 314	-	7 422	(35 124)	-	10 612
Інше	20 874	-	-	(3 361)	-	17 513
Всього відстроченого податкового активу	380 751	-	(17 014)	(155 989)	-	207 748
За вирахуванням відстрочених податкових зобов'язань	(163 948)	-	-	130 720	-	(33 228)
Невизнаний відстрочений податковий актив (ВПА)	(77 175)	-	17 014	(108 315)	-	(168 476)
Визнаний відстрочений податковий актив	139 628	-	-	(133 584)	-	6 044
Податковий ефект тимчасових різниць, які збільшують суму оподаткування						
Основні засоби	(896 227)	-	-	133 500	-	(762 727)
Зобов'язання з оренди	-	-	-	(241)	-	(241)
Інше	(11 543)	-	-	(1 335)	-	(12 878)
Всього відстроченого податкового зобов'язання	(907 770)	-	-	131 924	-	(775 846)
За вирахуванням відстрочених податкових активів	163 948	-	-	(130 720)	-	33 228
Всього відстроченого податкового зобов'язання	(743 822)	-	-	1 204	-	(742 618)

26 Податок на прибуток (продовження)

Станом на 31 грудня 2019 року Група припинила визнання відстроченого податкового активу у сумі 187 478 тисяч гривень, переважно пов'язаного з такими тимчасовими різницями:

(i) відстрочений податковий актив за кредитно-знеціненою дебіторською заборгованістю за фінансовим лізингом «Донецької залізниці» (Примітка 12) у сумі 102 658 тисяч гривень було переведено до складу невизнаних відстрочених податкових активів. Оскільки дата втрати чинності законодавчого мораторію на звернення стягнення на активи правонаступника контрагента залежить від сукупності майбутніх подій і відсутні будь-які зрушення в цьому питанні, керівництво дійшло висновку, що не контролює строк настання юридичних фактів, які призведуть до використання тимчасової різниці, і не володіє достатніми вхідними даними для планування майбутнього оподатковуваного прибутку, щоб відстрочений податковий актив відповідав критеріям визнання;

(ii) відстрочений податковий актив за орендними зобов'язаннями у сумі 78 899 тисяч гривень було віднесено до витрат з податку на прибуток у зв'язку з відсутністю можливості його відшкодування. Тимчасова різниця, пов'язана з переоцінкою вбудованого похідного інструменту, була зарахована до нерозподіленого прибутку Компанії при переході на облік за МСФЗ з 1 січня 2018 року та включена до трансформаційних коригувань при підготовці своєї першої окремої фінансової звітності за 2019 рік.

Група переоцінює невизнані відстрочені податкові активи у кінці кожного звітного періоду та визнає раніше невизнані відстрочені податкові активи, якщо виникає ймовірність того, що майбутній оподатковуваний прибуток уможливить відшкодування відстроченого податкового активу.

Податок на прибуток, що відноситься до іншого сукупного доходу:

	2020 рік			2019 рік		
	До оподаткування	Відстрочений податок	Після оподаткування	До оподаткування	Відстрочений податок	Після оподаткування
Зменшення корисності (знецінення) основних засобів	984 677	(177 242)	807 435	-	-	-

27 Умовні та інші зобов'язання та операційні ризики

Податкове законодавство. Податкове, валютне та митне законодавство України може тлумачитися по-різному й часто змінюється. Відповідні місцеві та державні податкові органи можуть не погодитися з тлумаченням цього законодавства керівництвом у зв'язку з діяльністю Групи та операціями в рамках цієї діяльності. Останні події в Україні свідчать про те, що податкові органи можуть займати більш агресивну позицію у своєму тлумаченні законодавства та податкових розрахунків, і існує можливість того, що операції та діяльність Групи, які раніше не заперечувались, можуть бути оскаржені.

Керівництво Групи вважає, що станом на звітні дати його тлумачення та дотримання відповідного законодавства є обґрунтованими, та що Група нарахувала і сплатила всі передбачені законодавством податки. Керівництво Групи готове обстоювати позицію Групи з податкових питань. У тих випадках, коли вибуття ресурсів Групи не вважається ймовірним або не можливо достовірно оцінити суму зобов'язань, пов'язаних з оподаткуванням, забезпечення не визнається в цій фінансовій звітності.

Зміни податкового законодавства. Протягом 2020 року набув чинності Закон «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві» №466-IX від 16 січня 2020 року (набрав чинності 23 травня 2020 року), яким внесені зміни до законодавства з питань оподаткування. Зазначені зміни у частині, що можуть стосуватись Групи, змінюють порядок нарахування амортизації основних засобів, що тимчасово не використовуються у зв'язку з проведенням їх модернізації (консервації, дообладнання, реконструкції та інше). Однак, у липні 2020 року до зазначеного закону прийнято поправки (Закон «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо функціонування електронного кабінету та спрощення роботи фізичних осіб - підприємців» №786-IX від 14 липня 2020 року), якими скорочено перелік таких обмежень до виключно консервації.

Також, у зв'язку з необхідністю вжиття заходів щодо протидії поширенню коронавірусної хвороби COVID-19, прийнято зміни до законодавства з питань оподаткування (Закони №533-IX від 17 березня 2020 року, №540-IX від 30 березня 2020 року, №591-IX від 13 травня 2020 року), якими встановлено мораторій на застосування штрафних санкцій за порушення законодавства з питань оподаткування, проведення податкових перевірок (за деякими винятками), подовжено терміни виконання процедур адміністрування та терміни позовної давності, та встановлено податкові вирахування щодо витрат на боротьбу з коронавірусною хворобою. В цілому, зазначені нормативні акти не мали суттєвого впливу на Групу.

Судові процедури. У процесі нормального ведення бізнесу Група час від часу одержує претензії. На

27 Умовні та інші зобов'язання та операційні ризики (продовження)

підставі власної оцінки, а також зовнішніх професійних консультацій, керівництво вважає, що Група не зазнає суттєвих збитків у результаті судових позовів.

Питання, пов'язані з охороною довкілля. Система заходів із дотримання природоохоронного законодавства в Україні знаходиться на етапі розвитку, і позиція органів влади щодо його виконання постійно переглядається. У випадку виникнення зобов'язань, вони визнаються у консолідованій фінансовій звітності в тому періоді, у якому вони виникли. Потенційні зобов'язання, які можуть виникнути внаслідок зміни чинних норм та законодавства, а також судових процесів, не піддаються оцінці, проте можуть мати суттєвий вплив. За наявного порядку, який забезпечує дотримання вимог чинного законодавства, керівництво вважає, що суттєвих зобов'язань внаслідок забруднення навколишнього середовища не існує.

Активи, передані в заставу, та активи з обмеженим використанням. Група має активи, які були надані у заставу і використання яких обмежене, з такою балансовою вартістю:

	31 грудня 2020 р.		31 грудня 2019 р.	
	Активи, передані в заставу, та активи з обмеженим використанням	Відповідне зобов'язання Групи	Активи з обмеженим використанням	Відповідне зобов'язання Групи
Основні засоби та активи з права користування, що утримуються на умовах оренди з правом викупу/переходом права власності	1 794 011	731 580	2 092 646	938 826

Крім того, станом на 31 грудня 2020 року основні засоби балансовою вартістю 337 454 тисяч гривень Група надала як заставу за банківськими позиками пов'язаних сторін (на 31 грудня 2019 року – 2 158 223 тисячі гривень – за банківськими позиками пов'язаних та третіх сторін).

28 Об'єднання бізнесу

У грудні 2020 року Група придбала 100% статутного капіталу ТОВ «Левада Карго». Основною діяльністю ТОВ «Левада Карго» є організація перевезення вантажів у контейнерах залізничним, автомобільним та морським транспортом. Дочірнє підприємство було придбане у рамках подальшого розширення діяльності Групи у сфері перевезення вантажів.

Передана Групою винагорода за придбання була основана на результатах оцінки вартості бізнесу придбаної компанії в цілому, проведеної зовнішнім оцінювачем. Проте у відповідності до МСФЗ 3 "Об'єднання бізнесу", Група повинна відображати придбання за справедливою вартістю ідентифікованих придбаних активів та прийнятих при придбанні зобов'язань. Ці два різних підходи можуть призвести до розбіжностей в обліку та, як представлено у таблиці нижче, визнання гудвілу.

Далі представлена інформація про придбані активи та зобов'язання і гудвіл, що виник у зв'язку з цим придбанням:

	Прим.	Відповідна справедлива вартість
Активи		
Основні засоби	11	120 150
Відстрочений податковий актив	26	1 745
Інші необоротні активи		461
Товарно-матеріальні запаси		957
Дебіторська заборгованість за основною діяльністю та інша дебіторська заборгованість		29 722
Грошові кошти та їх еквіваленти		10 140
Зобов'язання		
Позикові кошти та інші фінансові зобов'язання		(110 495)
Податок на прибуток до сплати		(2 004)
Кредиторська заборгованість за основною діяльністю та інша кредиторська заборгованість		(47 088)
Справедлива вартість ідентифікованих чистих активів дочірньої компанії		3 588
Гудвіл, що виник при придбанні		2 412
Всього винагорода за придбання		6 000

28 Об'єднання бізнесу (продовження)

Гудвіл переважно зумовлений прибутковістю придбаного бізнесу та значною синергією. Гудвіл не вплине на базу оподаткування у майбутніх періодах.

Витрати на проведення операції придбання у сумі 418 тисяч гривень були віднесені на загальні та адміністративні витрати.

У таблиці нижче подано аналіз грошових потоків при придбанні дочірнього підприємства:

	Чистий грошовий потік
Винагорода, сплачена при придбанні	(6 000)
Грошові кошти та їх еквіваленти придбаної дочірньої компанії	10 140
Чисті грошові кошти, придбані з дочірнім підприємством	4 140
Витрати на проведення операції придбання (включаються до складу грошових потоків від операційної діяльності)	(418)
Чистий грошовий потік при придбанні	3 722

29 Управління фінансовими ризиками

Фактори ризику. Функція управління ризиками у Групі здійснюється стосовно фінансових ризиків, а також операційних та юридичних ризиків. Фінансові ризики складаються з ринкового ризику (який включає валютний ризик, ризик справедливої вартості процентної ставки та ціновий ризик), кредитного ризику та ризику ліквідності. Основними цілями управління фінансовими ризиками є визначення лімітів ризику й нагляд за тим, щоб ці ліміти не перевищувалися. Управління операційними та юридичними ризиками має на меті забезпечення належного функціонування внутрішніх процедур та політики, що спрямовані на мінімізацію цих ризиків.

(а) Ринковий ризик

Група наражається на ринкові ризики. Ринкові ризики пов'язані з відкритими позиціями за (i) іноземними валютами, (ii) процентними активами і зобов'язаннями та (iii) інструментами капіталу, які великою мірою залежать від загальних та специфічних ринкових змін. Моніторинг та аналіз ринкового ризику здійснюється окремо за кожним випадком. Показана далі чутливість до ринкових ризиків групується на зміні одного фактору за незмінності решти. На практиці таке трапляється дуже рідко, і зміни деяких факторів можуть бути взаємопов'язані – наприклад, зміни процентних ставок та зміни курсів обміну.

(i) Валютний ризик

Валютний ризик – це ризик того, що вартість фінансового інструменту коливатиметься внаслідок змін валютних курсів. Ризик Групи, пов'язаний зі змінами валютних курсів, стосується насамперед інвестиційної діяльності Групи (коли фінансові інвестиції деноміновані в іноземних валютах) і фінансової діяльності Групи (коли позикові кошти та орендні зобов'язання деноміновані або індексовані в іноземних валютах).

У поданих нижче таблицях представлена чутливість прибутку Групи до оподаткування до ймовірної зміни обмінних курсів (у результаті змін у справедливій вартості монетарних фінансових активів і зобов'язань) за постійного значення всіх інших змінних.

Аналіз чутливості був підготовлений на основі припущення, що частка фінансових інструментів в іноземній валюті є постійною величиною на 31 грудня 2020 року і 31 грудня 2019 року.

	Зміна обмінного курсу у %	Вплив на чисті активи
2020 рік		
Зміна обмінного курсу долара США	+10%	(92 465)
Зміна обмінного курсу євро	+10%	(3 302)
Зміна обмінного курсу долара США	-10%	92 465
Зміна обмінного курсу євро	-10%	3 302
2019 рік		
Зміна обмінного курсу долара США	+10%	(95 270)
Зміна обмінного курсу євро	+10%	(1 808)
Зміна обмінного курсу долара США	-10%	94 622
Зміна обмінного курсу євро	-10%	1 808

29 Управління фінансовими ризиками (продовження)

Ризик був розрахований лише для монетарних сум, деномінованих у валютах, відмінних від функціональної валюти Групи, або індексованих до таких валют.

(ii) Ризик процентної ставки

Ризик процентної ставки Групи пов'язаний з грошовими коштами та їх еквівалентами, поточними фінансовими інвестиціями, дебіторською заборгованістю з фінансового лізингу, іншими зобов'язаннями з оренди, позиковими коштами та зобов'язаннями з оренди з правом викупу/переходом права власності. Доходи та грошові потоки від операційної діяльності Групи, в основному, не залежать від змін ринкових процентних ставок, оскільки процентні ставки за значною частиною процентних активів та зобов'язань є фіксованими. Інструменти з фіксованими процентними ставками, наражають Групу на ризик справедливої вартості процентної ставки. Рівень ризику зміни грошових потоків в наслідок зміни плаваючої процентної ставки, на який наражається Група, є несуттєвим, оскільки інструменти з плаваючою ставкою Групи становлять 8% від балансової вартості позикових коштів та зобов'язань з оренди з правом викупу/переходом права власності станом на 31 грудня 2020 року (станом на 31 грудня 2019 року – 7%).

Департамент фінансів відповідає за планування структури фінансування (співвідношення позикових та власних коштів) і за діяльність із залучення позикових коштів. Основний принцип, яким керується Департамент фінансів при погодженні процентних ставок, – це зменшення витрат на фінансування, які Група несе за позиковими коштами. Процентна ставка за позиковими коштами визначається на підставі поточних ринкових ставок, наданого забезпечення та історії погашення позикових коштів у минулому.

Група не хеджує ризик процентної ставки, пов'язаний з її позиковими коштами. Нижче у таблиці показані договірні (ефективні) процентні ставки за фінансовими активами та зобов'язаннями Групи станом на відповідну дату:

	Валюта вбудованих похідних фінансових інструментів	Валюта грошових потоків	У % річних
На 31 грудня 2020 р.			
Активи			
Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом	Долари США	Гривні	10,5% (11%)
Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом	-	Гривні	11% (11,5%)
Грошові кошти та їх еквіваленти	-	Гривні	5,1% (5,1%)
Грошові кошти та їх еквіваленти	-	Долари США	0,1% (0,1%)
Грошові кошти та їх еквіваленти	-	Євро	0,1% (0,1%)
Фінансові інвестиції	-	Долари США	0,3% (0,3%)
Фінансові інвестиції	-	Євро	0,2% (0,2%)
Зобов'язання			
Зворотна оренда з правом викупу/переходом права власності	Долари США	Гривні	8% (8,2%)
Зворотна оренда з правом викупу/переходом права власності	Долари США	Гривні	LIBOR + 6,3% (9,3%)
Зобов'язання з оренди з правом викупу/переходом права власності	Долари США	Гривні	LIBOR + 8,6% (8,6%)
Зобов'язання з оренди з правом викупу/переходом права власності	Долари США	Гривні	8% (8,2%)
Зобов'язання з оренди з правом викупу/переходом права власності	-	Гривні	16,7% (18,1%)
Банківські позикові кошти	-	Долари США	8,8% (10,1%)
Інші зобов'язання з оренди	Долари США	Гривні	13% (13,5%)

29 Управління фінансовими ризиками (продовження)

	Валюта вбудованих похідних фінансових інструментів	Валюта грошових потоків	У % річних
На 31 грудня 2019 р.			
Активи			
Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом	Долари США	Гривні	11,8% (12,4%)
Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом	-	Гривні	11% (11,5%)
Грошові кошти та їх еквіваленти	-	Гривні	11,4% (11,4%)
Грошові кошти та їх еквіваленти	-	Долари США	0,5% (0,5%)
Фінансові інвестиції	-	Долари США	0,3% (0,3%)
Зобов'язання			
Зворотна оренда з правом викупу/переходом права власності	Долари США	Гривні	8% (8,2%)
Зворотна оренда з правом викупу/переходом права власності	Долари США	Гривні LIBOR + 8,5%	(11,1%)
Зобов'язання з оренди з правом викупу/переходом права власності	Долари США	Гривні	8% (8,2%)
Зобов'язання з оренди з правом викупу/переходом права власності	-	Гривні	16,7% (18,1%)
Інші зобов'язання з оренди	Долари США	Гривні	13% (13,5%)

(iii) Ціновий ризик

Група не наражається на ризик зміни цін на інвестиції в капітал та товарний ціновий ризик, оскільки вона не має значних інвестицій у цінні папери або фінансові інструменти, які призводили б до виникнення в Групі цінового ризику.

(b) Кредитний ризик

Група бере на себе кредитний ризик, який виникає тоді, коли інша сторона договору виявиться неспроможною повністю виконати свої зобов'язання при настанні терміну їх погашення. Кредитний ризик виникає у зв'язку з грошовими коштами та їх еквівалентами, поточними фінансовими інвестиціями, а також заборгованістю клієнтів Групи, яка складається з непогашеної дебіторської заборгованості за основною діяльністю та дебіторської заборгованості з фінансового лізингу.

Група структурує рівні кредитного ризику, який вона бере на себе, шляхом встановлення лімітів суми ризику, що виникає у зв'язку з одним контрагентом або групами контрагентів. Керівництво регулярно затверджує ліміти рівня кредитного ризику. Такі ризики регулярно контролюються та переглядаються щороку або частіше.

Аналіз та моніторинг кредитних ризиків здійснюються окремо щодо кожного конкретного клієнта. Кредитні оцінки виконуються щодо всіх клієнтів, які хочуть отримати кредит понад встановлений ліміт.

Максимальна сума, яка зазнає впливу кредитного ризику, представлена балансовою вартістю дебіторської заборгованості з фінансового лізингу, фінансової дебіторської заборгованості, грошових коштів та їх еквівалентів і фінансових інвестицій.

Група не забезпечує заставою свої фінансові активи з метою покриття кредитних ризиків, крім дебіторської заборгованості за фінансовим лізингом. Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом фактично забезпечена активами в лізингу, оскільки право на актив повертається до Групи у разі дефолту контрагента.

На думку керівництва Групи, кредитний ризик належним чином врахований у створених резервах під очікувані кредитні збитки відповідних активів.

Концентрація кредитного ризику

Група наражається на концентрацію кредитного ризику: на п'ять її найбільших покупців припадає така частка фінансових активів:

29 Управління фінансовими ризиками (продовження)

	31 грудня 2020 р.	31 грудня 2019 р.
Сукупна сума фінансової дебіторської заборгованості п'яти найбільших контрагентів за вирахуванням фінансового лізингу	592 342	590 544
Частка у загальній сумі фінансової дебіторської заборгованості за вирахуванням фінансового лізингу	91%	76%

(с) Ризик ліквідності

Ризик ліквідності – це ризик того, що підприємство зіткнеться з труднощами при виконанні фінансових зобов'язань, що погашаються шляхом постачання грошових коштів або іншого фінансового активу. Обачність в управлінні ризиком ліквідності передбачає наявність достатньої суми грошових коштів та наявність фінансування для виконання зобов'язань при настанні їхнього терміну. Підтримання поточної ліквідності Групи здійснюється шляхом контролю сум дебіторської та кредиторської заборгованості, витрат інвестиційного характеру та використання короткострокового фінансування.

Нижче в таблиці показані зобов'язання за зазначеними в угодах строками погашення, що залишилися. Суми у таблиці – це недисконтовані грошові потоки за угодами. Ці недисконтовані грошові потоки відрізняються від сум, відображених у балансі, оскільки балансові суми базуються на дисконтованих грошових потоках.

	Балансова вартість	Грошові потоки за договором	До 1 року	1-5 років	Понад 5 років
На 31 грудня 2020 р.					
Чисті активи, які належать учасникам	6 807 479	(6 807 479)	-	(6 807 479)	-
Небанківські позикові кошти	1 633 595	(1 664 616)	(1 544 375)	(120 241)	-
Інші зобов'язання з оренди	518 824	(518 824)	(518 824)	-	-
Фінансова кредиторська заборгованість	407 575	(407 575)	(407 575)	-	-
Зобов'язання з оренди з правом викупу/переходом права власності	339 382	(370 357)	(303 869)	(66 488)	-
Дивіденди до сплати	45 688	(45 688)	(45 688)	-	-
Банківські позикові кошти	45 351	(51 972)	(18 218)	(33 754)	-
Всього	9 797 894	(9 866 511)	(2 838 549)	(7 027 962)	-
На 31 грудня 2019 р.					
Чисті активи, які належать учасникам	7 141 030	(7 141 030)	-	(7 141 030)	-
Небанківські позикові кошти	1 982 957	(2 052 160)	(1 709 558)	(342 602)	-
Зобов'язання з оренди з правом викупу/переходом права власності	461 741	(518 796)	(228 624)	(290 172)	-
Інші зобов'язання з оренди	434 629	(434 629)	(434 629)	-	-
Фінансова кредиторська заборгованість	233 465	(233 465)	(233 465)	-	-
Всього	10 253 822	(10 380 080)	(2 606 276)	(7 773 804)	-

Аналіз фінансових зобов'язань з оренди без права викупу/переходу права власності за строками погашення, який показує строки, що залишилися до погашення за договірними строками оренди з урахуванням можливості продовження, подано у Примітці 18.

30 Справедлива вартість фінансових інструментів та представлення фінансових інструментів за категоріями оцінки

Представлення фінансових інструментів за категоріями оцінки. Станом на 31 грудня 2020 року та 31 грудня 2019 року всі фінансові активи Групи, крім дебіторської заборгованості за фінансовим лізингом, та фінансові зобов'язання, крім зобов'язань з оренди, відносяться до категорії «Амортизована вартість». Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом та зобов'язання з оренди є окремою категорією.

Активи та зобов'язання, які не оцінюються за справедливою вартістю, але для яких справедлива вартість розкривається у звітності. Станом на 31 грудня 2020 року та 2019 року справедлива вартість активів та зобов'язань, які не оцінюються за справедливою вартістю, відноситься до рівня 2 ієрархії справедливої вартості та була розрахована за методом дисконтованих грошових потоків.

30 Справедлива вартість фінансових інструментів та представлення фінансових інструментів за категоріями оцінки (продовження)

Фінансові активи, обліковані за амортизованою вартістю. Розрахункова справедлива вартість інструментів з фіксованою процентною ставкою базується на розрахункових майбутніх очікуваних грошових потоках, що мають бути отримані, дисконтованих із застосуванням поточних процентних ставок для нових інструментів, що мають подібний кредитний ризик та строк до погашення, який залишився. Ставки дисконтування, що використовуються, залежать від кредитного ризику контрагента.

Фінансові зобов'язання, обліковані за амортизованою вартістю. Розрахункова справедлива вартість інструментів з фіксованою процентною ставкою та визначеним строком погашення, які не мають визначеної ринкової ціни, базується на очікуваних грошових потоках, дисконтованих із застосуванням поточних процентних ставок для нових інструментів, що мають подібний кредитний ризик та строк до погашення, який залишився.

31 Події після звітної дати

Фінансова допомога. З 1 січня 2021 року і до дати цієї звітності Група надала та отримала фінансову допомогу, що підлягає поверненню, грошовий потік за якою склав:

	Інвестиційна діяльність, надходження/ (відтік)	Фінансова діяльність, надходження/ (відтік)
Пов'язані сторони		
Фінансова допомога, що підлягає поверненню	-	(292 450)
Непов'язані сторони		
Фінансова допомога, що підлягає поверненню	2 461	33 000

Позики та інші зобов'язання. У лютому та квітні 2021 року Група набула у власність необоротні активи (залізничні вантажні вагони) за договорами лізингу з правом викупу/переходом права власності, заборгованість за якими станом на 31 грудня 2020 року становила 514 944 тисячі гривень, в тому числі зобов'язання з оренди з правом викупу/переходом права власності у сумі 309 706 тисяч гривень та небанківські позикові кошти у сумі 205 238 тисяч гривень (Примітка 18). Зобов'язання, передбачені угодами, Група виконала у повному обсязі.

Операційна діяльність Групи. Протягом 1 кварталу 2021 року спостерігалось очікуване зменшення інтенсивності використання залізничних вантажних вагонів у зв'язку із профіцитом напіввагонів на ринку залізничних перевезень, а також з поступовим завершенням довгострокових контрактів з двома найбільшими клієнтами, які є пов'язаними сторонами, що знаходяться під контролем SCM, та виходом Групи на spot ринок залізничних перевезень вантажів із залученням нових клієнтів. Ці події призвели до зниження попиту на вантажні вагони Групи: рухомий склад, який тимчасово не використовувався у діяльності Групи, направлявся у відстій; частково припинялась оренда вантажних вагонів або Група частково відмовлялась від використання можливості продовження строку оренди.

Наразі Група ефективно реагує на зміни в операційній діяльності: укладає нові контракти, що забезпечують використання більшості вантажних вагонів Групи у перевізному процесі; здійснює диверсифікацію логістичних послуг на ринку залізничних вантажних перевезень.